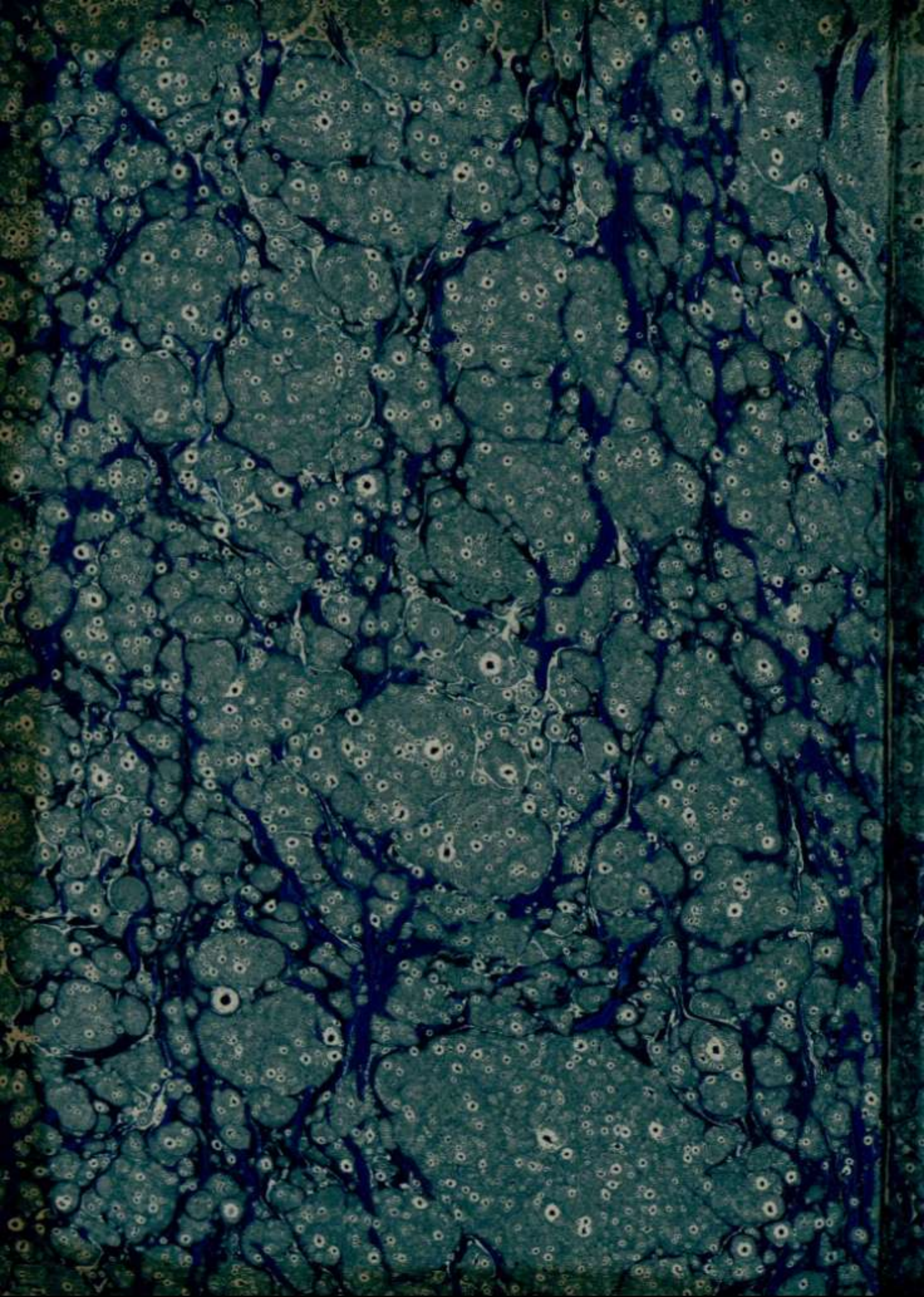
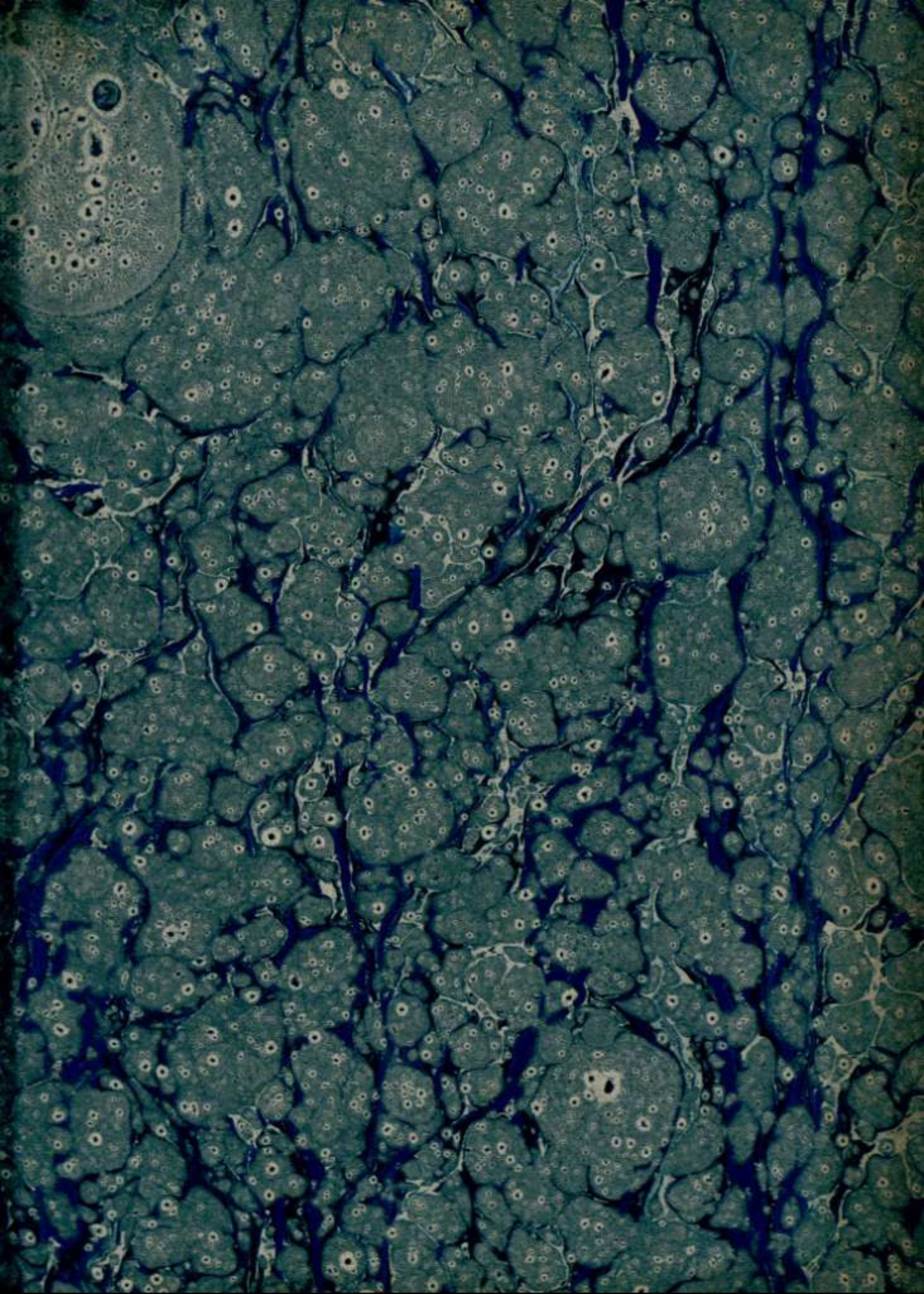

3

I = 198

I - 173

Memoranda

~~A. F. Fable 7th 1889~~

143

148
Gerardi de Ruffhane

Tractatus de spiritibus
alibus ascensionibus.

TABLEAU DE
L'ÉTAT DE LA

¶ De quibus necessarijs in vltima religiosa profice
re disponētibus. c. i.

¶ De loco et statu naturalis et primordialis di-
gnitatis: in quo deus homines constituit in princi-
pio et de multis donis que contulerat ei. c. ii

¶ De valle lachrymarū ad quā homo per lapsum
primi hoīs decidit et de virum anime destitutione et
de ordinatiōe quā incurrit. Et hic est primus lapsus
a statu nostre rectitudinis predicto. c. iij

¶ Quia homo non solum progressus est a statu recti-
tudinīs in lapsu primi hoīs: sed etiā illectus et cupi-
scētis abiit ad impuritatem cordis. Et quā sit im-
punitas cordis et hic est lapsus secundus. ca. iij

¶ De tertio hoīs descensu super peccatū mortale
quo longissime abiit. tūc dissimilitudinīs regionē. c. v

¶ De tribus examinatiōibus et qualiter homo per
memoriā peccatorū recuperat sensum maxie ut sen-
tiat vltimū descensum. scilicet per peccatū mortale. c. vj

¶ De secunda examinatiōe qua homo se ipsum
discutit de toto statu suo interiori et exteriori. et per
quā venit ad hoc ut sentiat primū descensum et
virū anime destitutionem. ca. vii

¶ De tertia examinatiōe qua homo quotidie di-
scutit se de excessibus quotidianis qua homo dis-
scit sentire impunitatem cordis. Et de reuelatio-
ne passionum. ca. viij

¶ Quia homo debet exercitia sua prius in corde
a ij

disponere et cum spirituali viro discutere antequam ostē-
dere. et quod sancta exercitia non sunt leuiter mutanda. sed
quod in ipsis est perseverandum donec ad finem per-
ueniamus. ca. viij

¶ Quod aliter debet homo in corde disponere de fine.
aliter de his que sunt ad finem. ca. x

¶ De tribus ascensionibus contra tres descensus
premissas iterum reducētib⁹ ad locum rectitudinis. ca. xi

¶ De prima ascensione contra peccatum mortale et de
tribus gradibus huius ascensionis. Et de con-
tritione. ca. xij

¶ De confessione que est secundus gradus hu-
ius ascensionis. ca. xij

¶ De satisfactioe que est tertius gradus prime
ascensionis. ca. xiiij

¶ Incipit secunda ascensio contra secundum descē-
sum qua reditur ad cordis puritatem. et quod impu-
ritas cordis in tribus consistit. contra que tria tri-
bus ascensionum gradibus proficitur in ista se-
cunda ascensione. ca. xv

¶ De primo gradu huius ascensionis qui est in
timore. quomodo videlicet cor nostrum per timorem ab-
strahitur a noxia affectione et inebriatione. ca. xvj

¶ Quod compunctio que ex timore nascitur varietur diuer-
simode in exercitio et meditatioe potest assumi. ca. xvij

¶ De utilitate compunctionis et quomodo cor
purificat. ca. xvij

G Generalis modus ad formandum meditationes de morte. ca. xviii

G Generales meditationes de extremo iudicio quibus homo poterit sibi incutere timorē. ca. xix

G Qualiter homo p̄ memoriā penarū infernalium timorē acquirit ⁊ compunctionem. ca. xx

G De secundo gradu secūde ascensionis qui fit p̄ spem ⁊ desiderium celestium ⁊ spūaliū eorū quibus purgatur ⁊ sanatur homo a secunda impuritate cordis. ca. xxii

G De compunctione per amorem qualiter se in ea exercebit. ca. xxiii

G Generalis modus formandi meditationes d̄ regno celorum ad habendam compunctionem ⁊ desiderium ad ip̄m obtinendum. ca. xxiiii

G Qualiter homo ex memoria beneficiorum dei inflametur ad deuotionem ⁊ accēdatur ad compunctionem. ca. xxv

G Incipit de tertio gradu huius ascensionis qui est in charitate ⁊ puritate cordis ⁊ in quo cōsistit iste ascensus. ⁊ qualiter hō potest scire quō venit ad istū gradū puritatis vel charitatis. ca. xxvi

G De tribus gradibus ascendēdi contra tertias impuritates quibus homo successine disponit ut deo p̄fecti⁹ possit inherere. ca. xxvii

G De figuris p̄phetiis ⁊ scripturis circa incarnationem christi. ca. xxviii

G De Annuntiatione dominica:	ca. xxviiiij
G Vita xpi sub compedio vsqz ad cenā.	ca. xxx
G De cena domini.	ca. xxxi
G De passiōe dñica ⁊ de trib⁹ in qbus hō debet se exercere circa passiōē xpi.	ca. xxxii
G Passio christi breuiter tacta ⁊ particulis diuisa.	ca. xxxiiij
G Particula secunda.	ca. xxxiiij
G Tercia particula.	ca. xxxv
G Particula quarta.	ca. xxxvi
G Particula quinta.	ca. xxxvii
G Qualiter deuot⁹ in suis ascēsiōib⁹ passiōes xpi debz dirigere vt p timorē ascēdat: p spem pfiat: per charitatem deo inherat ⁊ intellectus illuminetur.	ca. xxxviii
G De resurrectione dominica.	ca. xxxviiiij
G De gloriosa ascensione xpi.	ca. xl
G De missione spiritus sancti.	ca. xli
G Ql pfecte in hac vita nullum de pmissis trib⁹ gradib⁹ possumus consummare.	ca. xlii
G De trib⁹ quib⁹ sustentat⁹ ⁊ pmouet⁹ spirital⁹ ascēsiō. s. lectione meditatione ⁊ oratione.	ca. xliii
G Qualiter sacra lectio adiuvat ⁊ sustentat ascēdentes: ⁊ qualiter sit ad perfectus spiritalē ordinanda ⁊ dirigenda.	ca. xliiiij
De modo meditandi.	ca. xlv
De oratione ⁊ modo orandi.	ca. xlvj

Incipit ascēſio tertia q̄ debellādo vitā ascen-
dīm? de virtute in virtutē ⁊ vires aīe destitutas rur-
sum reformam? p̄cipue de duob? que impediunt
ascēdentes ascensu spirituali. ca. xlvij

Qualiter vicia vires aīe occupāt et impediūt
spiritualiter ascendentem. ca. xlvij

Que quibusdam vicia deseruientibus: et se ad
alia spiritualia conferentibus ⁊ de origine affe-
ctionis ca. xlviii

Que tribus necessarijs his qui volunt legitime
contra vicia p̄liari. videlicet strenuitatem seu
firmitatem ⁊ benignitatem. ca. l

Quod in spiritualibus exercitijs proficienti sit
expediens vel necessarium habere ductorem vir-
tutum spiritalem. ca. li

Quod pugnas p̄tra octo vicia capitalia quodā-
modo pugnat p̄tra oēs inordinatas affectōes. c. lii

Que modo pugnandi p̄tra vicia ⁊ q̄ homo nō
debet contra omnia simul. sed contra vnum prin-
cipale decertare. ca. liii

Que secundum diuersitatem nature viciozū di-
uersimode fit contra hec decertandum ⁊ in quo
p̄sistet illa diuersitas viciozū. ca. liii

Que tres sunt ascensus contra vnūquodq; vi-
cium. i. tres p̄fectus ad oppositā virtutem. ca. lvi

Que de ascensionibus contra primū viciū quod
est gula. ca. lvj

- A**scēsiōes ad debellādū viciū luxurie. ca. lvñ
Ascensionēs contra auariciam. ca. lviiñ
Ascēsiōes contra iracundiam. ca. lviiiñ
Ascēsus ad dilectōez primi p̄tra inuidiā. c. lx
Ascēsus ⁊ expurgatiōes p̄tra accidiā. ca. lxi
Ascēsiōes p̄tra vanā gliaz extiguēdā. ca. lxii
De ascēsiōib⁹ p̄tra supbiā debellādā. ca. lxiii
Incipit q̄rta pars d̄ ascēsiōibus spūalib⁹: que
sunt in duplici diffrencia: videlicet ad se ip̄m ⁊ ad
proximum. ca. lxiiii
De p̄mo descēsu quo homo descēdit quātum
ad se ip̄m de gradu superiori ad inferiorē. ca. lxx
De secundo descēsu quo interdum necesse est
hominē descendere ad morum exteriorum ⁊ cesti
um disciplinam. ca. lxxi
Tercia descensio quātuz ad se ip̄m qua homo
fragilis non diu vel semp spūalibus valens insi
stere necesse h̄z se in ope manū exercere. ca. lxxii
De descensionib⁹ ad primū. vñ p̄ter primum
Et vñ descēsus fit ad superiorē iussione. c. lxxiii
De secūdo descēsu ad primū quo primo con
descendimus auxilio vel consilio admonitōe vel
correptione. ca. lxxiiii
De tertio descēsu quo necesse habet superior de
scēdere p̄p̄ curā ⁊ sollicitudinē subditoꝝ. c. lxxv
De quatuor in quib⁹ incipiētes deo seruire de
bent esse cauti si proficere volunt. ca. lxxvi

Incipit deuotus tractatulus dñi
Berardi zutphanie de spūalibus ascensionibus
omnibus in spiritali vita proficere volentibus
non minus necessarijs q̄ utilis.

De quinque necessarijs in vita reli-
giōsa proficere disponētibus. ca. i

Beatissimus vir cuius est
auxilium abs te: ascensiones in cor-
de disposuit in valle lacrymarum
in locum quem posuit. Noui hō q̄
ascensionū sis cupidus qd̄q̄ exalta-

tionem uehementer ꝑcupiscis. Rationalis em̄ ac
nobilis creatura es ꝛ magni cuiusdā animi: idco
q̄ altitudinē ꝛ ascensuz naturali appetis deside-
rio. Nec vituperandus appetitus: si fuerit ordi-
natus: si uidelicet ad originalis tue diuinitatē cel-
situdinē desideras ascendere: si d̄ valle lacryma-
rū ꝛ miserie egredi ꝑcupiscis. Sed hinc egredi

ꝛ illic ascendere: non est nisi ꝑ ascensiones ꝛ gradus
virtutum in corde ꝑficere. Quātū em̄ in corde ꝑfi-
cis tū ꝛ ascendis. q̄ tūm nō deficiis tū ꝛ descen-
dis. Igit̄ in corde debes disponere ascensiones.
nec tū te ꝑfidas ꝑꝑria virtute ascensurū sꝫ habita-
uiter in adiutorio altissimi: ꝛ in protectiōe dei
celi cōmorare. Si sic ascendis laudabilis est ascē-

sus. Nam beatus es & nomen viri tanquam viriliter
agētis: nō immertio tibi cōgruit: recepturus pro
inde in premiū eternā beatitudinē & gloriā sine fi
ne manentes. Nec tibi quōque disponenti ascendere
ordine quāuis retro grado in vrbis propheticis: bre
nibus vrbis: sed plenitudine sensus pponuntur.
Primū em̄ tibi pponitur quo debes ascēdere. in
locū vilēz quē dñs posuit: quē non in pgrue pos
sum? intelligere statū naturalis tue rectitudinis:
in quo te idem dñs quondam posuit & creauit: vt
vilēz illū locuz ascēdēs in corde disponas vñ
p̄us ascēdēs disposuisti. Secūdo tibi pponit loc
a quo egredi debeas p̄ ascensuz: cū dicit: in valle
lachrymar. Que quide vallis pgrue accipit deie
ctio & destitutio tue naturalis dignitatis: in qua
velut in basso astitutus: rursus ad montē vñ ce
cidisti debes ascēdēdo redire. Tertio tibi innuit
qualiter ad ascēdēduz te debeas p̄parare. Nam
ascēdēs in corde debes disponere: modū & ex
ercitia quibus te vis in anteriora extēdere: priusquā
ascendere incipias in corde diligētius pertractā
do vt ita in corde prius cogitādo disponas qui
bus exercitijs melius recupes amissam dignita
tem. Verum quia ascensus iste non est in curren
te vel ascēdēte: sed ex dono dei miserentis: ideo
quarto tibi p̄sulitur a dño adiutorium & auxilium
postulandū: qz nulla est industria tua nisi te in oī

bus diuina gratia comitet. **S**ed ne ascensus huius
difficultate territus vel laboribus victus iter re-
siliat: premiū tibi pmittitur. cū dicitur: beat⁹ vir
Siquidē si in cordis ascensionibus pfici beatus
es. hic quidē in spe. postmodum vero in re. hic hñs
beatitudinem vie: q̄ est in virtutibus ⁊ iusticia illic
beatitudinē patrie habiturus. Sane ipsas virtu-
tes ⁊ iusticias cum habueris quodamō futuras
beatitudinē habes in sua. vt ita dixerit causa. Si-
cut etem res naturalis vi quadā pductiua vel se-
minali ratione in se ptinet vt sit effectus alicuius
pductiua: ita virtutes ⁊ iusticiam futura beatitu-
do ⁊ eterna felicitas comitat. Breuiter ergo re-
collige vñ vel quo debeas ascendere quōdā eras
in alto mōte naturalis tue. ⁊ primordialis digni-
tatis pstitutus. sed inde volūtarie es p lapsus in
vallē quandā bassā. Ab hac igitur vallerursus
debes egredi ⁊ paulatim ascendere ad montem
vñ cecidisti. Sed anteq̄ incipias ascendere: debes
in corde tuo scalam erigere. et modum onendam
pficiendi quo illuc melius deuenire valeas ordi-
nare. Sed adhuc in pede vel ascensu scale posit⁹
in te deficiens ⁊ altitudinē eius prospiciens. de-
bes sursum man⁹ extendere ad dñm q̄ est innirus
sup̄me pti scale ⁊ clamare. Trahe me post te ⁊ ita
beat⁹ eris et sempiterna btitudine pfueris. Sed de his
omnibus in sequētibus dicetur clarius singulatim.

De loco & statu naturalis & p̄mordi-
dialis dignitatis: in quo deus hominem p̄stituit in
p̄ncipio. & de multis donis q̄ cōtulerat ei. La. ij.

Videtur si tibi dñs ascē-
siones in corde disposuit: atq; ad
sp̄ualem ascensum p̄uocauit: si mē-
tale vis exercitiū arripe: añ om̄ia de-
bes descensus tuū vel lapsus p̄gno-

scere vt īde nouer̄ tibi ascēdēdū: vbi te cernis mi-
sere prolapsū atq; illuc cognoscas te debere redi-
re a valle lachrymarum ad locū in quo te dñs po-
suit & ad quē te ordinauit. Diligenter igit̄ aduer-
te q̄ dñs deus q̄ te ad suā imaginē & similitudī-
nē creauit: quondā in tā sublimi dignitate te po-
suit: tā alto monte donorū naturalium & gratiarum
collocauit: vt nisi ad essentialē dei visionē pro-
ficeres vix altius ascendere posses. In paradiso
siquidem voluptatis fuisti positus: foris & intus
om̄ibus bonis repletus. Foris fruens loco ame-
nitatis & delitijs voluptatis. Intus vero plenus
rerū noticia & affectuū quieta & pacifica concor-
dia. Dederat em̄ tibi dñs liberalissimus vsres in-
tellectuales siue cognoscitiuas: intellectū: ratio-
nē & sensum vt videlicet deū p̄ intellectus cogno-
sceres & immaterialia intelligeres: p̄ rationē infe-
riore de inferioribus recte discerneres. oīa in lau-

deum dei referres. Per sensus exteriorem rerum ma-
terialium particularia et presentia. Per interiorum
vero ut horum etiam absentium imagines et simulachra
attraheres per adiutorio rationis. Dedit etiam vires
appetitivas voluntates scilicet ut deum super omnia ama-
res: cetera vero propter ipsum et in ordine ad ipsum
amando referres. Dedit vim concupiscibilem. ut om-
ne bonum appeteres et summum bonum super omnia desi-
derares. In qua vi concupiscibili varias posuit et
delectabiles affectiones. videlicet affectionem amo-
ris: ut ipse te amor pro se moueret et inclinaret ad
bonum: affectionem gaudij ut in deo summe delectareris
et iocundareris in intuitu beneficiorum dei et in consi-
deratione operum et mirabilium eius etc. Dederat item
vim irascibilem qua firmiter deo adhereres et si
quid ab hoc te posset separe repelleres indignan-
ter. In qua etiam affectiones suas delectabiles po-
suit: spem: audaciam: ut esses virilis ad bonum age-
grediendum et sperans ad adipiscendum. Ecce quoniam multa
bona tibi tribuit: in quinta montis sublimitate te
collocavit. Intellectus fuit illuminatus ut noster
primus patres. quousque ut credimus deum per essentiam
non vidit: ipsam in puro mentis intuitu et contemplati-
onis excessu speculabatur. Nullam tibi passionem seu
affectionem indidit malam. id est quorum obiectum est circa
malum: sicut odium tristitia et hoc actualiter mouentes
ne quicquam esset quod te intus perturbaret. Ne erat tunc

iste vires potentie vel affectiões sibi uicē strarie
vt lex carnis legi mētis repugnaret. Nondū em̄
erat corp⁹ qđ corrūpitur. ideoq; nec aīaz aggra
uabat. S; istas vires optio mō in te ordinauerat
vt inferiores superiorib⁹ sine p̄tradictiōe: siue quo
uis appetitu cōtrario obedirent. Sensus em̄ obe
diebat rationi: ratio mēti: Mens autē ip̄a soli deo
fuisset subiecta. Appetit⁹ sensitiu⁹, scz vis p̄cupi
scibil⁹ ⁊ irascibilis uoluntati ⁊ appetitui rationali
p̄mptissime obediebat. Et ita ī interiori hōie sū
ma erat p̄cordia ⁊ qđ cūq; uolebat ip̄a uoluntas
in h̄ p̄ebat reliq; vires ⁊ affectiões inferiores. No
lūcas autē oīa agere debuit ad intellect⁹ p̄siliū v̄
dictamē ratiōis. Intellect⁹ autē signato sup se lu
mie uult⁹ dñi: naturali scz ⁊ gratuita illustratiōe
plene nouit quid fuerat agendū vel dimittendū
Et istiusmodi virium ⁊ affectionū concordia pa
cifica ac concors obedientia dicebat et noiabat
a sc̄tis iusticia originalis. Ecce hō hic ē loc⁹ tu⁹
in quo te posuit dominus de⁹ tuus. Hic ē status
tue rectitudinis in quo te creauit ⁊ in quē ascen
siones in corde tuo disposuit. hunc statū rectitu
dinis desiderās quē adhuc erectiōe corporis fi
guras: licet corde longissime vt statiz dicetur: ab
eo sis peregrinat⁹: dic cum lachrymis. Stantes
erāt pedes n̄ri affectuales in atrijs tuis hierl̄m.
¶ De valle lachrymarū ad quaz hō

mo per lapsuz primi hoīs decidit ⁊ de viriū ante
me destitutione ⁊ de ordinatiōe quā incurrit. Et
hic ē p̄m̄ laps⁹ a statu n̄re c̄titudis p̄dictō. c. iij

Adisti homo de loco

in quo te dñs posuit ⁊ ad quē debe
as ascēdere vide nūc vallē lachry
marū ad quā p̄laps⁹ cecidisti. p̄ch
dolor tāta glia ⁊ honore sublimat⁹
p̄th oplast⁹ p̄mus parēs n̄r cū esset in honore nō
itellerit. s̄ se a creator] sui impio auertit trāsgre
diēs p̄ceptū diuinū. Idōq; grauit̄ cecidit ⁊ nos
oēs i eo. Nā oēs i eo fuim⁹ vt q̄dā p̄ductua v̄l
semiali ratiōe. Ita q; cecidim⁹ oēs. vt ber. di. Ce
cidim⁹ s̄ i lutū ⁊ sup aceruū lapidū. Tū ⁊ coinq̄
nati fuim⁹ originali culpa s̄ ⁊ collisi ⁊ p̄fracti ⁊
in oib⁹ virib⁹ ⁊ potēt̄is aie optie: vt p̄missuz est
disposit] grauit̄ vulnerati. amissa etei iusticia ori
ginali ip̄o casu ⁊ iusto dei iudicio: ip̄e vires ⁊ af
fectōes a suo statu p̄ lapse diminute sunt p̄iter ⁊
deordinate. nō at oīno destructe. s̄ p̄rio mō se ha
bētes q̄ pri⁹ habuerūt sibi iuicē motib⁹ suis ⁊ im
pulsib⁹ p̄trariātes ⁊ repugnātes. Siq̄dē vt quo
tidie: ne dicam continue: experiris: nisi totus ins
sensibilis sis. ipsa sensualitas vis scilicet concu
piscibilis et irascibilis voluntati sunt rebelles et
contrarie. sed et ipsa volunias q̄uis non p̄ter

frequēter tñ agit contra rationē. Vñ ptingit vt nūc
iste vires ⁊ affect⁹ longe aliter mouēt q̄ a deo fu
erūt institute: p̄ne ad malū ⁊ p̄clives semp ad illi
citū cōcupiscendū. Siquidē ratio ip̄a ceca facta
erronea ⁊ obtusa sepe falsa p̄ veris recipit: frequē
ter inutilibus ⁊ curiosis se inuoluit. Volūtas fa
cta est curua: sepe d̄teriora eligit: carnalia diligit:
spūalia ⁊ celestia vilipendit. Vis autē p̄cupiscibi
lis destituta est ⁊ quodā mō p̄lapsa in p̄cupiscen
tiam carnis: p̄cupiscētiaz oculoꝝ: ⁊ carnales vo
luptates. i. gulam luturiam ⁊ auariciam. Irasci
bilis nō deordinata est ⁊ p̄lapsa in sup̄biam vite
⁊ gloriā mūdā. Spes nō sperat de deo sed vel
in diuicijs vel in pp̄rijs meritis vel sperat plus
vel minus iusto. Tristamur de amissione diuitiaz
⁊ de despectu mūdi. Gaudem⁹ de gula ⁊ luxuria
Irascimur fratri. Breuiter examissōe originalis
iusticie oēs affectiōes p̄ne sunt in maluz ab ado
lescentia: imo a conceptione sua. Nam ip̄a aīa ex
carne p̄cupiscibiliter p̄cepta cōtrahit fomitem ⁊
cōcupiscentiarum inclinationē ad malum. Sane
xp̄s morte sua p̄ciosissima a culpa originali nos
redemit: vt h̄mōi virium destitutio v̄l ex carnis
tam non sit culpa cum iam ad eam non habēdas
nō obligamr ne sit damnatio aliqua his qui sunt
in xp̄o Jesu. Sed in pristinū statum rectitudinis
nequaquā non restituit: nec vires anime reformauit

sed ad nostrum exercitium et meritum nobis eas
reliquit ⁊ per sancta exercitia reformādas. Ecce
hec est vallis lachrymarum status miseriaꝝ ad quē
cecidim⁹ ⁊ vñ resurgendi ascēssiones in corde de
benus disponere postmodum ascensuri.

¶ Quid homo nō soluz pgressus ē a sta
tu rectitudinis in lapsu primi hominis: sed etiaz
illectus ꝑ cupiscētis longius abiit ad impuritas
tem cordis. Et qd sit impuritas cordis ⁊ hic est
lapsus secundus. La. iij

Magna vere ⁊ magna

nimis distātia inter vallē lachryma
rum vbi nūc es ꝑstitutus. ⁊ locū in
quo te domin⁹ olim posuerat. vitz
statum tue rectitudinis. ideoqꝫ ma

gnus ascensus necessari⁹ vel certe multe necessa
rie sunt ascēssiones magnoqꝫ op⁹ est labore si il
luc vis redire. Sed vtinā hic ꝑmāsisse. vtinā b
requieuisse ⁊ nō longius discessisse. sz heu tu
fili ꝑdige quarūdam meretricū. i. ꝑcupiscētiarū
abstractus illecebris iuisti ad ptes adhuc multo
remotiores. imo vt ait sctm euāgeliū longissimā
regionē abiens post ꝑcupiscentias tuas ⁊ forni
cans cū meretricibus. i. cuz ꝑcupiscentijs. Nam
quotiens ꝑcupiscim⁹: totiens vt ait Hiero. For
nicamur. Itaqꝫ omnia bona ⁊ portionem bonorū

naturaliū ⁊ gratuitoꝝ q̄ tibi p̄tigerat cōsumisti.
Siquidē in casu p̄imi hoīs vt p̄missus est p̄nita
tem concupiscētiāꝝ ad infima p̄traxim⁹: vt nisi eis
p̄tinueresistamus ip̄arū impetu cogimur descēde
re ad inferiora. Tu x̄o non solū eis nō restitisti: s̄
te eis inclinās cū ip̄is descēdisti: ⁊ desiderijs ⁊ af
fectiōibus carnalibus: ⁊ rebus mūdānis adhesi
sti. atq; p̄inde si que in te remāserat ad bonū incli
natio: vel donoꝝ naturaliū amisisti. Jusup h̄mōi
rebus vilibus desiderio ⁊ affectu inherēs quodā
mō ip̄is cōnaturalis ⁊ p̄formis fact⁹ es ⁊ ita cō
traxisti quādam quasi limositatē vel viscositates
inconcupiscētijs ⁊ v̄rib⁹ qua quasi glutinosa lu
bricitate inferius ligat⁹ quodā mō retinet ⁊ b̄ di
cit̄ p̄prie impuritas cordis. Sicut em̄ in rebus na
turalib⁹ res dicunt̄ ⁊ efficiuntur impure eo q̄ re
bus vilioribus admiscētur. Nam aurum immū
dum efficit̄: si argēto ⁊ argentū si plūbo admisce
tur. Ita h̄o aīa tua rationalis que ē dignior om̄i
bus t̄palibus creatur̄ impuritātē ⁊ immūdiāz
contrahit ex hoc q̄ rebus t̄palib⁹ subijcit̄ p̄ amo
rem. ⁊ ex hoc q̄ h̄mōi adheret p̄ affectionē ⁊ per
desideria ip̄is affixa assueta ⁊ cōglutinata immū
da fit ⁊ impura. Et siquidē affectu carnali rebus
carnalibus adhererit: attrahit quādam limositatē
que carnalitas dicitur ⁊ v̄n̄ homo carnalis effici
tur. Si vero affectu mūdano adhererit rebus mū

di et vanitatibus: impuritas dicitur illa vanitas
et homo efficitur secularis et ita diuina scriptura
distinguit inter homines carnales et seculares. **E**cce
cernis quod sit impuritas cordis de qua in scri-
ptura legis: et forsitan non intelligis. **C**erte ipsa est
illa affectio qua inordinate ad infima inclinatur
et adheres: siue ad gulam siue ad luxuriam: vanam glo-
riam vel superbiam vel hominum laudem per eam tra-
heris. cordis impuritas appellatur: quam impu-
ritatem in casu primi hominis contraxisti. sed ex tua assuefa-
ctione: affectione et adhesionem multo amplius addidisti
ut quod sordabat prius sordescat iam amplius. **E**cce hoc est
scelus descensus tuus: in quem quanto longius descen-
disti eo opus habes pluribus ascensionibus. ut
redire possis ad statum rectitudinis. vnde cecidisti.

De tertio hominis descensu super
peccatum mortale quo longissime abiit in dissimili-
tudinis regionem. La. v

Sed nec adhuc filius

prodigus cessat longius ire atque am-
plius peregrinare. Nam quo plus it eo ampli-
us perit quo a deo auersus recedit. quod
plura: Omnibus consumptis cum me-
reticibus venit in regionem dissimilitudinis. ubi se
subiecit vni civium regionis illius. et hic eum po-
suit ut porcos eius pasceret. i. breuiter per peccatum

mortale se diaboli subdidit: et in omnibus motibus concupiscentiarum desideriorum satis fecit. Ecce homo quo nunc deuenisti in regionem dissimilitudinis non apparet vestigium virtutis. Ne sunt tres descensiones quibus a statu rectitudinis in regionem dissimilitudinis longissime descendisti.

De tribus examinationibus et qualiter homo per memoriam peccatorum recuperat sensum inanime ut sentiat ultimum descensum scilicet per peccatum mortale. La. vi

Dicitque descensus tuos vidisti congrua esset ascensiones disponere. scilicet quoniam peccatus frequenter comitatur cecitas et insensibilitas ut qui peccato premitur non tamen se sentiat peccatorem. scilicet fit stupidus et nascitur ei frons metricis et duricia cordis: ut nec deus iam timeat nec homines vereatur. Igitur antequam ascendas studiose teipsum debes discutere et omnibus modis quibus possis niti ut sensum recuperes quo descensus agnoscas et peccata tua deploras. Igitur ut noveris quantum per ultimum descensum. vices per peccatum actuale mortale grauer sis lapsus et de loco in quo fueras cum haberes naturam integram et non viciatam positus discessisti debes te ipsum diligenter discutere districte examinare ut tandem oculos aperias et videre possis

quo iaces plapf. Districte igitur et si non semper se
pe tamen teipsum iudica: formas in te primo et pertractas
quod tunc deo unumquodque peccatum displiceat quod tunc quod hor
reat et detestet. Et autem hoc melius sentire valeas
diligenter rumina et donec et affectu sentias studio
se pertracta quod a deo displicuit deo superbia ut no
bilissime quondam creature sue non parceret: sed Lu
ciferum de celo precipit. Cogita an tibi parceret quia
forsitan melior aut nobilior es. Cogita quod adam
propter inobedientiam expulit de paradiso et totum genus
humanum originali iusticia spoliavit. Propter luxu
riam subvertit sodomam et gomorras et in diluio
pene totum mundum submersit. Et plura talia his
similia recitat tibi divina scriptura. Cogita quod ta
tum deo peccatum displicuit quod potius ipse voluit
moriens satisfacere pro peccato Ade: quam ipsum secundum suam iu
sticiam dimittere impunitum. Si autem a deo durus cor
dis es ut ex hoc adhuc non expauescas lapsum
tuum sic forma meditationem tuam studiose pertra
ctas quod divina iusticia aliter iudicare non potest quam
opera tua merentur. Est enim deus intelligibilis que
dam equitas inconuertibilis atque indeclinabilis
non minus pena malorum quam gloria bonorum. Certum igitur
esto quod reddet tibi secundum opera tua nec relinquet aliquid
malum in te impunitum. Si igitur hoc modo intus reuol
ueris non credo quoniam timore concuteris horrore ob
stupescis: Tunc igitur tertio veniat memoria et in me

dium perducatur oia peccata tua preterita grauiora mari
meque maxima. Cogita quod multa peccata commisisti
Vene enim omni die, omni hora ante conuersionem tuam
grauiter deliquisti. Quis numerabit quot pec-
cata commisisti corde ore et opere: Deinde percurre
singula et vide quod grauiora sunt quibus deum omni-
potentem et terribilem iudicem patremque dulcem et be-
nignum qui pro te tanta fecit et sustinuit offendisti, et
quodammodo iterum crucifixisti. Deinde reuolue quod sint
quedam eorum turpia, maxime quantum ad carnalia, que
tamen magis succinte debes transcurrere, ne immunda
subreptat delectatio immorati. Quauis etiam iam
ad dominum sis conuersus: non tamen hac vilipendas memo-
riam peccatorum: sed et tunc adde ut etiam summa diligenti-
tia pertractes peccata tua que post conuersionem con-
misisti. Cogita singula vitia quibus adhuc sordes
Cogita in singulari de superbia tua quanta est, quan-
tum concupiscis honorem: laudes desideras, ad altum
statum aspiras. Cogita quod tepide: quod infructuose tot
annos in diuino seruitio expendisti: vix scis inue-
nire profectum et in his peccatis que post conuer-
sionem commisisti forsitan grauius puniet te deus
tanquam magis ingratum. Deinde cum hec ita inco-
gitatu tuo examinaueris: diligenter pertracta quod
modicam pro his omnibus fecisti satisfactionem:
quam modica fuit tua contritio: quam parua ope-
ra in nullo satisfactoria: scies certissime quod vel hic

vel in futuro omnia reddes vsq; ad minimū qua-
drantem. Sed in futuro ꝑm Bern. centuplū red-
des quod hic simplō soluere posses. Nec igitur
et his similia cum peccator in cogitatione reuol-
uerit: et se timore percussū et dolore interno per-
fusus senserit: tūc cor suū humilime et dolore ple-
num immediate dirigat ad deū suū orationē fa-
ciendo: et ipsius bonitatē et miā cū summo desi-
derio implorando: mutationem vite et emendati-
onē morū ꝑmittendo: et ꝑmissionē dei ad lutorio
adiimplendo. Hanc tñ formulam meditandi aut
similem ita debes dirigere. vt nō incidās in despe-
rationes. sed inflameris ad satisfactionem et emē-
dationem: vt promptus ad omnē laborem et oīm
passionum tollerantiam efficiaris.

¶ De secunda examinatione qua ho-
mo se ipm discutit de toto statu suo interiori et ex-
teriori: et per quam venit ad hoc vt sentiat ꝑmum
descensum et viriū anime destitutionem. Ca. viij.

V autem ꝑmum la-
psum et descensum tuū per Adam et
viriū aietue destitutionē meli⁹ co-
gnoscas: imo et vt gñaliter oīa vi-
tia et passiōes euidentē sentias dēs
nōnūq; tpe oportuno aliā de te et tuo statu facere
diligētē discussōes et studiosas examinatōes. Cra

mina igitur primo diligenter hominem tuum interiore
Vide ad quid vires anime mouentur quod longe quod prope
sunt id quod debet. vel sunt id quod tibi a deo date
fuerunt ut prius audisti. Examina rationem. Logi
ta an non sit in multis erronea. An non curiosa et
occupata vanis relinquens salubria. An non dece
pta suis credens definitionibus non consentiens
humilibus et ita pertinax. An non superba credens se
ipsam esse aliquid cum nihil sit melioribus se preferens no
les ab alijs doceri. Inducibilis et indocibilis et in
capax bonorum consiliorum. deinde. Vide examina memo
ria quales meditationes frequenter habeas. Nam quod pl
diligis vel times inde frequenter cogitas. Deinde
examina appetitus tuos. Logita vnum tristaris vnum
turbaris vnum gaudes et letaris: quid speras et quod
odis et tunc bene videbis quod longe sis prolapsum.
Vide quales bestie ascendere soleant vim tuam con
cupiscibilem. vtrum gula: luxuria vel auaricia. Vi
de quales fere transeant per tuam irascibilitatem: an scy
leo superbie: canis iracundie: basiliscus inuidie. De
inde examina exteriorem hominem. Nam motus in
ordinati hominis exterioris sunt indicia interior
is deordinati. Vide si non sepe excedis verbis dur
is detractoriis: adulatoriis: iocosis: vaniloquijs
vel multiloquijs. Item vide precipue an cum omnibus ca
ritatem teneas: an non nunquam ledas conscientias alio
rum scandalo inquietudine vel nouitatum presum

ptione. Item an ferueas zelo ad alios caritative
ad mouendus vel etiā hūiliter increpandū. Item
si opus tibi cōmissum studeas fideliter ad imple
re. Item examina te de lectione: meditatione: oras
tione. ⁊ sic de alijs quomō in singulis huiusmōi
te habeas vel eas soleas ordinare.

De tertia examinatione qua homo
quottidie discutit se de excessibus quotidianis q̄
homo discit sentire impuritatem cordis. Et de re
uelatione passionum. ca. viij

V autē fm descensu
tuū quo videlicet ppria ꝓcupiscē
tia abstractus impuritātē contrari
sti sentire valeas. Tertiā ad huc de
bes d̄ te facere examinationē ⁊ hoc
quotidie ⁊ maxime ⁊ vult Bern. post cōpletoriū
Tūc em̄ singulis diebus debes diligēter respice
re: ⁊ districte examinare quotiēs mala assuefacti
one tna traheris ad illicita, maxime quotiens vi
scosa ⁊ glutinosa tua impuritas illo te die desecit
Herbigracia, ad illicita cogitāda: ad vana in ora
tione rumināda: ad ociosa vel noxia verba ꝓferē
da. aut si illo die sanctas meditatiōes ex negligē
tia nō assumpsisti, aut impuritate tua victus fui
sti sine affectu boni. Item si in olita assuefactiōe
tractus, temptatiōib⁹ aditus ꝓrebuisti nō respuit

sti nec restitisti. His tribus distinctiōibus si dili-
gens trapezeta fueris: ⁊ iudex iustus te ipm iu-
dicauerit scisso velo pprii amoris ⁊ ad teipm in-
clinatōis vt in nullo tibi blādiar in nullo te pal-
pes vel aduleris, haud dubiū qm multū pficies
in tui cognitione. Sz quis vnq̄ seipsuz odio ha-
buit: Amor aut peruertit iudiciuz ⁊ zelus nescit
sapere Ideo vt qd tu profers p sentētiā firmiter
credas ex relatu alioꝝ: stude sepius: frequēter cu-
rato tua tibi vitia ab alijs intimari. Nā sepe alie-
nus nos melius videt oculus q̄ pprius. eo vti-
q̄ melius quo liberius sine inclinatiōe de nobis
poterit iudicare. Quinimo frequēter post premis-
sas examinatiōes de tuis tēptatiōibꝫ de tuis pas-
sionibus ⁊ viciōsis inclinatiōibꝫ cū alijs debes
conferre, consulere ⁊ ⁊queri. vt melius iformer eoꝝ
rū cōsilijs plus hūilieris cū ipi te nouerint qual-
fis ⁊ ampliꝫ ⁊ pungaris cū te ab ipis audis vitio-
sum qualē tu te p pmissas examinatiōes inueni-
sti. dū tñ tales sint qui ex hoc q̄ te talē audiūt nō
peiorātur sz magis tua hūiliatiōe edificant. Ad
huc aut vnū est qd circa pmissas scz scdaz ⁊ tertiā
examinatiōes debes aduertere. q̄ licz p hmōi discuf-
siones discis interna vitia cognoscere: inordina-
tas ꝑcupiscētias ⁊ affectiōes videre et viriū aie
tue deordinatiōes ꝑsiderare verūtñ quantū in te
hmōi affectiōes sunt valide ⁊ radicate ⁊ qdāmō

in naturā trāfformate nūq̄ plene ⁊ perfecte vide
re poteris donec manū apponas ⁊ eas totis viri
bus studueris extirpare vt ita earum fortitudinē
⁊ resistentias experiaris.

¶ Q̄ hō debet exercitia sua prius in
corde disponere ⁊ cū spūali viro discutere anteq̄
ascendere: ⁊ q̄ sctā exercitia nō sunt leuiter mutā
da. s; q̄ in ipsis est pseuerandum donec ad fines
perueniamus.

La. ix

Ascensiones in corde

disposuit. Priusq̄ ascendere. i. pfi
cere icipias i spūali pfectu debes i
corde tuo modū tibi cōgruū dispo
nere: quo possis ad finē tuū q̄ ē pu
ritas cordis v; caritas pueire. Discute ⁊ sollici
te examina qd tibi cōgruit qd tibi meli⁹ expedit: si
nesci alios introga: imo p alios dispone ascēsus
Ordina inq̄ finē aliquē i corde tuo: cui⁹ grā oia
opa tua ⁊ exercetia pficias. Ordina deide grad⁹
exercitia ⁊ modū aliquē quō ad finē illū dūenies
atq; finē pit ⁊ media i cordō fortit fige ⁊ h̄ vt videt^r
ē ascēsoes i cordō dispōere. i. modū aliquē ⁊ exerci
tia p discretā ⁊ diligetē tui ⁊ alioꝝ discussionē ar
ripe: ⁊ cordi tuo fortit infigere ⁊ impmere: ⁊ inde
tibi mltipler eueniet vtilitas. Et pmo qdē vt oia
ordiate agas: fm q̄ i cordō tuo disposuisti nō ca

sualiter sicut quidam qui hodie se in isto cras in alio sunt exercētes fluidi ⁊ vagabundi omnia arripientes ⁊ in nullo pficientes. omnia temptātes ⁊ in nullo se consummātes: fortuite oīa put occurrūt agentes: cū de nullo se in corde disposuerint. nec sint fixe de aliquo deliberati: tu aut nō sic: sed oīa facies s̄m qđ in corde ascensionēs disposuisti: ad hoc omnia opa ⁊ exercitia dirigas vt illo mō proficias ⁊ ad exemplar qđ in corde posuisti consummes. Omnia inquit dñs Moysi. facito ad exemplar qđ tibi monstratū est in monte. Tu aut omnia stude pficere s̄m exemplar qđ discrete in corde disposuisti. Si artifex non prius in corde suo formam ⁊ dispositionē domus quā edificaturus est disposuerit fabricās domū typicam: nunc debite domū exterius pduceret. vel indebita dispositione fabricaret. Ita oportet vt ⁊ tu ascēsur⁹ prius tibi scalam in corde erigas ad cui⁹ exemplar omnia foris agas. Sic deus p̄ma causa oīm. non nisi ad essentiale oīm rerū exemplar ⁊ ideas: res ip̄as in congrua dispositiōe ⁊ forma pdurit in esse. Scđo ex ista p̄dispositiōe in corde tueris a deceptionibus. Qui em̄ nihil sibi determinati exercitiū v̄l spūalis mōi prefigūt: tot recipiūt de suis exercitiis consilia. quot viderint aliorū factā. credētes omī spiritui: in nullo stabiles: in nullo fixi: sed in omnibus vagabūdi. Ideo illas debes ascēsiōes

prius diligēti examinatōe in corde disponere: vt
fm eas vsq; in finē possis vitā tuā regularē: alio
rū vitā ⁊ exercitia laudās nō tñ assumēs vt vult
abbas nestor. Item debes exercitia tua in corde
discreta moderatiōe disponere vt cū quadā alter
natiōe ⁊ refocillatione te teneas stabilem ⁊ non
in quodā vno ope importunius incubātem: alia
penitus non curādo vel vt inualida relinquēdo
tediū aut infirmitas ⁊ si quid h̄mōi te vincat. Nā
quod caret alterna requie. durabile nō est. Ita er
go nūc lege vt post sis validior ad orationē. nūc
meditare: nūc opare vt hęc sibi mutuo deseruiāt
⁊ hęc om̄ia te stantē teneant sine tedio de vno ad
aliud transeuntē. Hęc aut ascēsiōnū in corde dis
positio sit diuinis scripturis conformis ⁊ spūa
lis viri discussione approbata.

Qualiter debet homo in corde dis
ponere de fine: aliter de hīs q̄ sunt ad finē. ca. x

Alter autē in corde

debes disponere de fine tuo: aliter
de hīs que sunt ad finem. Finē em̄
tuū videlicet cordis puritatē ⁊ ca
ritatez: ita in corde tuo debes fige
re ⁊ immobiliter imprimere: vt nullo casu: nullo cō
silio: nullius imperio ab eo discedas nec ab actu
⁊ virtutis interiori vel caritate: sed oīa opa oīa exer

citia ad finē debes dirigere ⁊ ad ip̄m semp̄ oculū
reflectere. Sicut em̄ uaute q̄ portū pro oculis nō
habēt quo nauigāt: vage hinc inde: nūc ad oriē-
tem: nūc ad occidentē p̄m ventorū impulsus nau-
igant ⁊ nesciūt si recedūt vel pp̄inquāt. ita est q̄
bona opa facit ⁊ nescit finē puritat̄: s; pmittit vi-
tia in se dñari: nescit quātū in h̄a sp̄uali vita p̄fi-
cit vel deficit. **E**a h̄o que sunt ad finē ita debem⁹
in corde disponere ⁊ ordinare. put melius possent
nos ad finē caritatis vel puritatis ducere. Cum
h̄o nos in tali fine puritatis vel caritatis impe-
diūt libere relinquere. Nō em̄ ita debem⁹ insistere
lectioni vel meditationi: ut cū caritas exegerit nō
nisi cū murmure ⁊ tristitia eas relinquam⁹. incur-
rētes sic tristicie vel alterius vitij impuritātē pro-
pter quam extirpandam: sacra lectio vel medita-
tio fuerat arripienda. Nec in talib⁹ exercitijs ita
ex toto debemus esse fixi sicut in fine. sed quādo
caritas erigit vel obedientia: h̄uiler ad t̄ps non
ad semp̄ deserere. Que em̄ p̄m Bern̄. pro carita-
tē sunt instituta: p̄tra caritatē nō debēt militare.

De tribus ascensionibus contra-
tes descensus premisos iterum reducentibus
ad locum rectitudinis. Ca. xi

Vnde de ascēsiōibus qui
bus ascēddere ⁊ redire debeas. restat sub

sequēter dicere. Audisti aut̄ prius q̄ trib⁹ descen-
siōib⁹ quasi trib⁹ lōgissimis dictis a loco in quo
te dñs posuit recessisti: ita nihilomin⁹ tribus ascē-
siōib⁹ illuc necesse ē te redire. Prima aut̄ ascēsiō
ip̄a est qua ascēdis itēz ad cor tuū. Longe enim
egressus es a corde tuo p̄ pctā nec potest spūali
exercitio in corde p̄ficere nisi redeas ad cor. Vñ
pp̄ha admonet. Redite p̄uaticatores ad cor. Se-
cunda ascēsiō cū iam ad cor redieris: ascēdas de
corde impuro p̄ p̄cupiscētias ad cor purū: et hu-
iusmōi ascēsiō est puritas cordis et caritas: et trā-
sit cōtra secundū descensum. Tertia ascensio equi-
dem ipsa est in corde: qua videlicet ascendis cō-
tra inordinatas affectiōes innatas ab Adam vñ
iam inolitas a teipso: et hec principalius ordina-
ri potest contra primum descensum.

¶ De prima ascensione cōtra pecca-
tum mortale et de tribus gradibus huius ascen-
sionis. Et de contritione. Ca. xij

Nunc igit̄ surge et sur-
sus ascēde: incipe ad cor tuū p̄gere
Sic aut̄ pctm̄ mortale triplic̄ d̄scē-
su p̄pleuisti. nā auers⁹ es a creatore
tuo p̄ supbiā in q̄ est formal̄ rō pcti p̄uers⁹ es ad
creaturā p̄ delectationē. ac deide p̄ opatiōes q̄ le-
gē dinā dei tui trāsgress⁹ es p̄ceptū. Ita trib⁹ gra

in tritio

obus oportet te cōtrario ascendere. **P**rimo v
auertas cor tuū a creatur] et a peccat]: et habeas
quandā cordis firmā p̄uersionem et firmū quōdā
p̄positū deo tuo seruiendi. et nūq̄ te creaturis p̄
illicitā delectationē subiiciēdi: etiā si mille morti
bus te mori oporteret. Hoc aut̄ in genere debes
p̄ponere: nō aut̄ sup hoc in singulari te examina
re: dolebisq̄ multū q̄ tm̄ a dō tuo recessisti: q̄ tm̄
eum offendisti. et quodāmō iterū crucifixisti. **E**c
ce talis auersio ip̄a est vna ascensio. cui⁹ nomen
est contritio qua cor tuū quodāmō a sua duricia
frangitur. Sicut em̄ in naturalibus res dure di
cuntur conteri. cū in ptes minutas frangunt̄ vel
minunt̄: ita methaphorice cor dicit̄ conteri quan
do ipsum a sua duricia emollitur qd̄ prius auer
sum a deo durū et obstinatū fuit i peccatis: nō ce
dens diuine motiōni. non admittēs instinctū spi
ritu sancti: sed obturās aurē ne audiret. **H**el cor
durum s̄m **H**er̄n. i. de p̄sideratione dicit̄. qd̄ nec
cōpunctione scinditur: nec pietate molliūt. nec mo
uetur p̄cibus r̄c. **C**onteritur aut̄ quādo iam liq̄
fit compunctione et emollitur pietate.

De confessione que est secundus
gradus huius ascensionis. Ca. xiiij

Via vero in pct̄is tuis
deū p̄ supbiā cōtempstisti: ideo necesse est

vt te homini dei vicario clauis hñti hūiliter sub
das vice dī: et ei tanq̄ xp̄o dño iudici tuo assistēs
hūiliter et cōtrite et dolorose pctā tua cōfitearis.
Hūiliter vitez te in om̄ibus accusans: et propria
pctā agnosces in moribus in gestis in platione
verboꝝ in rñsionibus singulisq̄ alijs tanq̄ iudi
ci tuo assistēs te habeas. **L**aque ne vt quidaz ma
gna crimia p̄fitēs inde queras laudari vñ a deo
mereri reprobari. Sicut nōnulli q̄ in scolis acu
te solebant arguere p̄fitentē tē. Noli etiā pctā tua
vel intentionē tuaz excusare. sed dic simpliciter et
humiliter qđ remordet tuā cōscientiā. Debes eti
am cōtrite et dolorose cōfiteri: exercens te ante cō
fessionē ad cōpunctionē mō quo postea habebit
vt ita cōtritus et dolorosus venias ad p̄fessionē
Et si hoc bene feceris: nequaquā sicut quidā faci
unt: peccata tua sicut fabulā proferes vel ita sim
pliciter p̄feres sine dolore q̄si de alia seculari ma
teria loquereris: s; si vere sp̄m cōpunctiōis cōce
pisti: interdū difficile erit tibi. imo nō lachrymas
cohibere nequibis. **E**t certe scire debes qđ fin in
tentionē cōtritionis et humilē verecūdiā: pctā tibi
in p̄fessione remittūtur. Si fieri pōt talem tibi
debes cōfessorē eligere qđ discrete et prudēter sciat
absoluere vel ligare: cui aiā tuā poteris cōmit
tere cui statū tuū vitā tuā et om̄ia exercitia tua se
cure poteris exponere: ab eodē sup singulis con

filia recepturus. Cūq; talē confessorē inueneris
noli eū leuiter variare. Diuersi et medici diuersis
vtunt̄ medicinis. Medicina autē sepe mutata nō
saluat sed turbat egrotū. In his tñ om̄ibus semp̄
saluo iure ⁊ obediētia ecclie ⁊ superioris. Scire eti
iā debes q̄ mlt̄o plus sunt satisfactoria bōa opa
tua a sacerdote tibi iniūcta q̄ sponte a teip̄o assū
pta: p̄cipue p̄pter vim clauium ecclie: ⁊ propter
humilem obediētia p̄fitentis. Ideo cū vulnera
tua sacerdoti tuo exposueris. ⁊ ipse sicut merito
debet leuioribus vt̄i voluerit medicamētis. in sta
oportune nō nūq; importune vt tibi nō parcat s;̄
que sibi p̄ tuo statu ⁊ emēdatione expedire vide
buntur audacter iniūgat: ⁊ promptum exhibe ad
tolleradum. Et hic est secundus gradus prime
ascensionis que dicitur oris confessio.

De satisfactione que est tertius gra
dus prime ascensionis: La. xiiij

Tertius autē huius
prime ascensionis gradus est: vt si
cut exhibuisti mēbra tua arma ini
quitate peccato per varia peccata
⁊ mala opera: ita nunc facias ea ar
ma iusticie in satisfactionem. vt sc;̄ p̄traria p̄tra
riis cures. faciens p̄traria filis criminib;̄ q̄ comi
sisti: ⁊ marime illis vitijs ⁊ passiōibus quib;̄ fre

quētius ipugnariis: in ieiuniis: in vigiliis: labori-
bus alijsq; deuotis exercitijs: et hoc vt dictus est
maxime ad inuentionē tui confessoris: quia sic sunt
tibi magis meritoria. Et hic ē vltimus gradus
prime ascensionis: et dicitur satisfactio. His tri-
bus gradib; p̄ma ascēsiō finit̄. ex his trib; par-
tib; penitētiē redis ad cor et dō p̄iter recōciliar̄.
Incipit secūda ascēsiō p̄tra secūda
dū descēsus q̄ redit̄ ad cordis puritatē et q̄ impu-
ritas cordis in trib; p̄sistit p̄tra q̄ tr̄ta trib; ascē-
siōnū gradib; p̄ficiat̄ i ista sc̄da ascēsiōe. ca. xv

Ecce homo sanus factus

est et deo recōciliatus vade et p̄ce-
de vlteri; noli ampli; peccar̄. s; ma-
gis stude de v̄tute in v̄tutē p̄ficere
nec putes sufficere q̄ p̄ p̄niam sis
deo recōciliatus vt ad eius familiaritatē accipia-
ris et p̄fectā caritatē. An ignoras q̄ Absalon re-
cōciliatus p̄ri suo: nōdū t̄n̄: faciē ei; videre meruit
nisi i domo p̄pria aliquōto tpe remaneret: Itaq; tu
si vis faciē dei m̄do corde cōspicere noli b̄ subito
p̄sumere: s; stude p̄us i corde tuo paulatī ascēde-
re et per ascensionē cordis te longo tempore ex-
ercere et ad puritatem cordis peruenire: p̄bans
ter: et repurgans septuplum erinaniens erinani-
ens vsq; ad fundamentum in eo: vsq; dū fer cor

dis et immunditia sit exinanita. Siquidem ut supra
diximus cum homo redit ad cor qui fuit egressus
foras post concupiscentias: licet reconciliatus sit et
per gratiam purgatus a culpa manent tamen adhuc reli-
quie et immunde feces peccatorum in anima. id est affectiones
noxie et immunde et limose viscositates per peccatum
acquisite: per assuefactionem inolite: quas oportet et
purgare et successive de illis egredi et ascendere.
Et hoc est de corde impuro ad cordis puritates
perficere et ascendere contra secundum descensum prius
assignatum. Sed et contra hunc descensum necesse est
tres ascensiones in corde disponere. Siquidem im-
puritas cordis tui et affectuum in tribus consistere vi-
detur. Primo in hoc quod nimis inordinata affecti-
one inheres rebus infimis: vel inclinaris inordi-
nate ad eas: puta glorie vane: honori: laudi: gule
lururie etc. amas non amanda. Secundo consistit impu-
ritas in hoc quod non amas amanda. sed affectus et ap-
petitus ita sunt immundi et impuri et malis humo-
ribus infecti ut spiritualia et celestia nil eis sapiant
sed quodammodo nauseam habeant super celesti man-
na: nihil mouetur super memoria regni celorum et simi-
libus. Et hec impuritas potest dici odium non odi-
endum. id est non appetitum appetenda. Tercia cordis
impuritas est quedam cordis infirmitas vel inhabi-
litas qua homo etiam iam purgatus affectionibus
et aliquantulum etiam repatus ipse: at tamen inidoneus

seu minus sufficiens redditur ut deo per feruidam et
 perfecti amoris affectionem inhereat vigore car-
 itatis deficiente. Contra istas cordis tui impu-
 ritates, oportet te tribus ascensionibus successive
 ascendere. i. tribus virtutum gradibus perficere. Nam
 contra primam impuritatem ascendimus per timorem
 domini qui quasi violenter cor percutit et rumpit a no-
 tis inferiorum affectionibus et inebriationibus. Contra
 secundam impuritatem perficimur per spem: quia spes cor
 nostrum leuat et deo celestibus ei gustum recuperat da-
 do affectum celestia adipiscendi. Contra tertiam impu-
 ritatem caritate ascendimus quod deo vivimus et ei adhe-
 remus. Sed de his plenius per singula est dicendum.

De primo gradu huius ascensionis
 qui est in timore: quomodo videlicet cor nostrum per timorem ab-
 strahitur a noxia affectione et inebriatione. Ca. xvj

Am igitur cor tuum a
 deo concupiscendarum illecebris incu-
 bit: ipsius ita affixus et impressum ut
 vit possit auelli sugens inde mel no-
 xie delectationis et lac nocive refecti-

onis oportet ut amaritudine quadam hec respicias
 sicut solent femine puulos ablactantes ubera sua
 respergere rebus quibusdam amaris. ut gustata
 amaritudine auertant se ab uberum dulcedine et tan-
 dem uberum obliuiscant. Ita oportet ut cor tuum

timor dñi rebus amarissimis impleat. Verbi gra-
tia. Plenus es mudi ꝓcupiscentiis carnalibus
vitiis toto desiderio anhelas ad altuz statum: ad
gloriã mudi difficile est tibi carere cibis delicatis
graue est tibi despici vilipendi ꝛc. Veniat timor
dñi in cor tuũ respergat oēs hmõl rerũ dulcedies
quibusdã amaritudinibꝫ: ꝓponēs tibi ꝛ terrēs te
ꝛ. oñdens: qđ cito ois mūdana delectatio transit:
quãqꝫ magnã ꝛ in explicabilem penã: ꝓ qualibet
inoꝛdinata delectatiõẽ: quãlibet modicã sis rece-
pturus. quãqꝫ seuerẽ ꝛ terribiliter adueniet iustꝫ
iudex super his te puniturus. His ꝛ similibus:
oportet cor tuũ amaricari ac timore ꝓcuti ꝛ terro-
re ꝓtubari ꝛ ita violenter a suis delectatiõibus
donec earuz obliuiscatur auelli. Itaqꝫ noli negli-
gere ex hmõl ꝛ similibus meditationibus facere
quodam lixiuium: quod licet sit amarum. est tam̃
mirabiliter malozum humorum. i. concupiscenti-
arum purgatiuũ quo pungas seu laues oēm de-
lectationẽ mudi: ꝛ facile eã respues ꝛ abomiabe-
ris territꝫ amaritudine qua eã peruncisti. Et aut̃
hoc genꝫ lixiuij qđ ex timore ꝓpunctio appellatꝫ
quoties placuerit cõficere possis: ecce moduz de-
scribimus conficiendi.

¶ Qđ compunctio que ex timore na-
scitur varie ꝛ diuersimode in exercitio ꝛ medita-

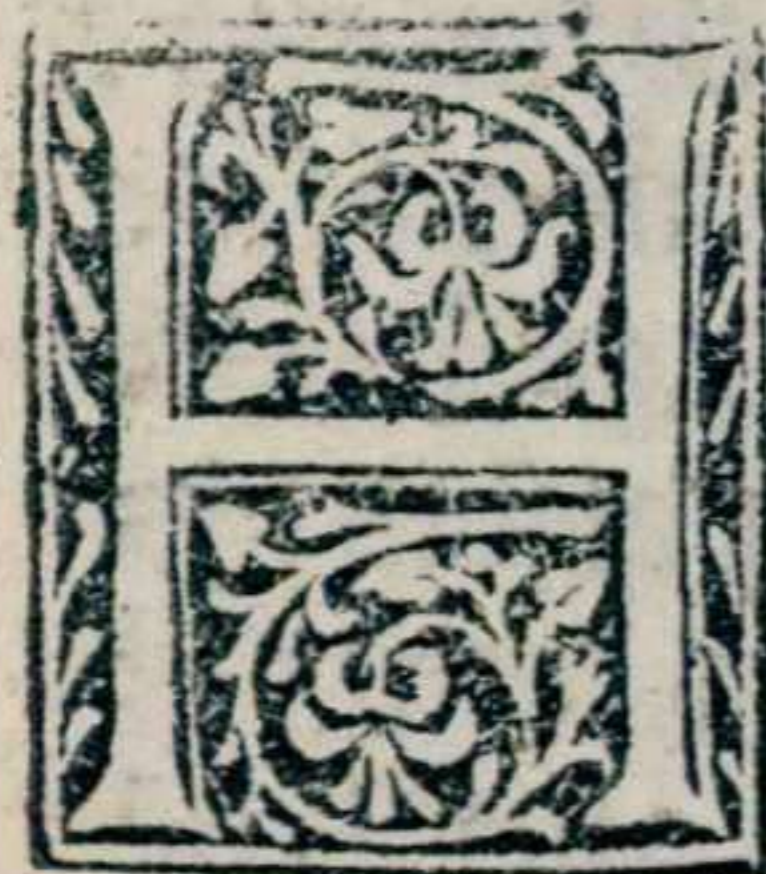

Dimpunctio ex timore

re multipliciter nascitur. Primo cum quis peccata sua preterita ad memoriam reducit et quantum deum offenderit quantumque penam meruerit: anxie recordatur. et inde tremens ac timens amarissime lacrimatur. Secundo cum quis defectus proprios: passiones anime et desideria noxia adhuc in se: et si non regnata, agitata tamen et verantia diligenter discutit. et quod tam parum in eis expurgandis proficit eiulans et dolens recordatur. Tertio cum quis peccatorum meminerit que post conversionem suam perpetravit: que et si non sunt criminalia non tamen pro ea dubitet deum offendere quotidie et ideo lugendo et timore deplorat. Et de his tribus dictum est supra de tribus discussionibus vel examinationibus. Quarto cum homo considerat quod iudicia dei sunt inscrutabilia et nescit homo an sit dignus odio: vel amore: sed sciat se peccasse: nescit tamen an solo timore percussus: an ex gratia infusa percussus et contritus. et ita totum horrore percussus tur nesciens et incertus quid de eo fiet in futuro: an sit damnandus vel salvandus. Quinto cum homo brevitatem vite sue diligenter attendit. et se adhuc tam parum proficisse intelligit. et inde timore succenditur et inter percussione irroratur. Sexto cum districti examinis et futuri iudicii meminit: quo iudex unicuique iuxta opera sua redditurus adveniet: unde peccata sua agno-

scens expauescitt. Septimo cū homo magnitudi-
nem ⁊ multitudinē penarū infernalium ptractat ⁊
cum se his dignum esse cognouerit vel cogitaue-
rit: multum incipit lugere ⁊ timere.

De utilitate compunctiōis ⁊ quo
modo cor purificat. La. xviii

Hec si in corde tuo stu-
diose ruminaueris ⁊ ex istis vel eo-
rum aliquibus frequēter cor tuum
repleueris: omnia dulcia fient ama-
ra: tunc transit mūdus a corde tuo
et concupiscentia eius. s; ⁊ cōcupiscentia carnis
⁊ cōcupiscētia oculorū inde euanescit. nullāq; fo-
ris senties amaritudinem hmoi amaritudine inte-
rius adimplet. Et ita cor tuū incipiet oēm dul-
cedinē mundi ⁊ affectionē ⁊ adhesionē respucere
siue sit gloria mūdi ⁊ vlt̄ honor vel fauor popula-
ris: gulā ⁊ luxuriā peuitus ab hominari. Verus
vt in promptu habeas hoc genus cōpunctōis
cōficere: ecce sicut modum descripsim⁹ cōficiēdi
sic ponam⁹ ⁊ artē: materiā vñ conficiē colligēdi.

Generalis modus ad formandum
meditationes de morte. La. xix

Meditare igitur homo ⁊
ab oculis tuis nunq̄ recedat q̄ post mo

dicum sis ab hac vita in aliā ignotā regionē trā
siturus: et omnes res mūdi gloriā et honorē et que
cūq; alia in quibus in hoc mūdo delectaris hic
sis relictur. Omni em̄ hora omni die fini et vltime
hore tue ppinquas. Scrutare igitur et quātū po
tes in te interdū affectū trāssforma hoīs morien
tis et forma in te et meditatiōe tua quasi statim mo
riturus esses: et iam sit p̄ns qđ sine dubitatōe ad
huc tibi p̄ns erit. Vide igitur sic affectat? quāt?
tibi dolor inest. quātus cōscientie remorsus et in
ternus clamor de malis delectatōibus tuis: quā
tum dolebis qđ te nō emendasti et a delectatiōib?
te nō auulsisti: qđ dei p̄cepta trāsgressus es. Nam
in illa hora videbis qđ meruisti et quid p̄missisti.
Adhuc añ oculos singulas delectatōes. vide sin
gula vitia et passiones quibus mō dulciter delecta
ris. Cogita qđ amarū erit tibi tūc a delectationi
bus separi et quātū dolebis qđ viuens non fuisti
cōcupiscētis mortuus. Deinde cogita et forma
in te talē affectū vt si aia tua statim deberet exire
qđ libenter oēm delectationez relinqueres. qđ gra
tanter oēm laborē et penitentiaz arripes. si vitas
possis obtinere. Cogita deinde illa hora qđ bre
ue videbit tibi ome tps vite tue et delectationum
tuarū. Tūc videbis totū tpus tuū trāsisse quasi
somniaū vel sicut vmbzā: maxime cū ppendis in
stare eternitatē que nūq; finietur. Deinde cogita

quātus tibi erit dolor. ¶ pro taz minima delecta
tione breuissimi t̄pis amisisti delicias leticiam et
gloriā sempiternā. Cogita etiā q̄ om̄es iste dele-
ctatiōes nihil tibi tūc amplius p̄ferēt q̄ q̄ ama-
rā mortem faciēt amariorē. Tanto em̄ difficilius
hinc sepaberis: quāto pluribus rebus inordina-
tis cōcupescentijs fueris alligatus. Vñ sap. D
mors q̄ amara est memoria tua hōi sano ⁊ pacē
habēti in substantia sua. Cum aut̄ talē affectū in
te formatū ⁊ cordi tuo imp̄ssum senseris. tūc p̄ce-
de vlt̄erius cogitās q̄ illa hora certissime veniet
⁊ est tibi inuitabilis. Om̄es em̄ hōies moriunt̄
⁊ mille generationes a principio seculi p̄terierūt:
ita ⁊ tu sequer̄. Deinde cogita q̄ illā horā deter-
minate p̄scire nō poter̄. s̄ in p̄uise veiet: forte hoc
āno: forte h̄ mense: forte hac septimana q̄ sic fur-
ita in nocte veniet q̄n̄ nihil de h̄ cogitab̄. s̄ m̄lta
te actuz cogitabas. Nōnūq̄ etiā vt eo pl̄ timor
p̄cupiscētias tuas excruciet ⁊ expurget. reuolue
ordinē quo ad mortē deuenies. Siquidē mortes
vt cōlter p̄cedit infirmitas grauissima. Cogita q̄n-
ta h̄ erit infirmitas q̄ grauis debilitas q̄n̄ cor tuū
p̄n̄mio dolore rumpet. Cogita quō tunc erit cor
tuū depressum: ac si totū mūdū sup se cōtineret:
tum p̄pter infirmitatis magnitudines tum p̄pter
naturalis inclinationis esse suuz appetentis. mi-
rabilem horrorem tum propter timorem de pecc

catis ⁊ de futuro iudicio ⁊ sic tandē sequit̃ mors
Itē aliquñ ppone oculis tuis imaginē alicuius
hoīs moriētis ⁊ diligētē respice formā modū ⁊
ordinem quibus ad mortē deuenitur. Nigrescit
totum corpus: omnia membra rigescūt: oculi ver
santur rē. Deinde cogita qualiter demones adue
nient expectantes sicut rugientes preparati ad
escam si quid de suo in anima potuerint inueni
re: ⁊ qualiter immundi sp̃ritus anime egredienti
obuiabunt querentes in ea opera sua vt secus eā
trabant ad inferni profunda. Deinde cogita qua
liter anima de corpore egressa statim ante tribu
nal iudicis statuatur iam tūc sententiam receptu
ra que ex hoc tunc vsq; in secula non mutabitur.
Deinde sequere funus ad sepulturas ⁊ vide quo
modo caro misera propter quam tanto tempore
quesiuit delectationes terre traditur ⁊ vermibus
esca paratur ⁊ tradit̃ ppetue obliuioni. Ex istis
⁊ similibus bene considerabis q̃ gaudium ⁊ de
lectatio mundi sit instar puncti. transit sicut um
bra ⁊ q̃ homo sit hic velut hospes noctis vnius.
Econtrario nōnunq̃ debes tibi affectus assume
re iusti viri moriētis ⁊ ad mortem bene dispositi:
cogitando q̃ letus talis erit qui prius penituit
⁊ se a delectationibus purgauit ⁊ nihil hic vitio
se dilexit ⁊ sic de singulis.

Generales meditationes de extremo
iudicio quibus homo poterit sibi icutere timorem. c.xx

Deinde oculum men-
talem verte ad extremum iudicium ut
ex eius memoria amarissima amare
scant omnia dulcia. Cogita igitur qua-
tus timor quatus clamor quata fi-
et admiratio cum tuba archangelica sonuerit: cum ful-
gura terribiliter splendent: tonitrua mugient:
cum ad terrendum peccatores sol obscurabitur et luna
non dabit lumem suum. Cogita quid cordis tunc habe-
bit peccator. Cogita qualiter tunc universi mortui
resurgent tractantes unusquisque secum quod boni egit
vel mali. Et boni quidem cum ineffabili leticia expe-
ctabunt iudicem: Iniusti autem indicibili terrore time-
bunt de adventu et facie iudicis dicentes. Motes ca-
dite super nos et operte nos a facie iudicis: tempus enim
abiit et recessit non est quo eant et emant oleum merito-
rum. Egredere deinde et speculando occurrere. et vi-
de iudicem venientem cum potestate magna: cum se-
nioribus populi: comitatibus angelis universis et
sanctis. Deinde reolve amarum illud divorcium
cum sepantur oves ad hedis. Et nunc quidem sunt
duo in domo una in mola una sed tunc unus assu-
metur et unus relinquetur nunquam ammodo coniungenti.
Transforma in te affectum eorum qui a sinistris

sunt quibus diceſ. Ite maledicti in igne ꝛc. quō
lamētabuntꝛ dicentes. Ecce hi sunt quos aliquā
do habuimꝛ in deriſum. quātus eis dolor: quātꝛ
luctus. Deinde aſſume affectum eorꝛ qui a dextris
sunt: quāto repleti ſunt gaudio ꝛ pro tam modi
cis laboribus eterna ꝑmia meruerūt. Cogita ꝛ
diſtrictē fiet ibi examiatio operū/locutionū ꝛ me
ditationū ꝛ malay affectionū omnia ibi nuda erūt
ꝛ aperta etiā que hic fuerūt palliata. Nam hieru
ſalem ſcrutabitur in lucernis ꝛ inuenientꝛ nōnul
li babylonij qui ciues putabantꝛ fore hierlīm. Te
ſtis erit ibi diabolus qui oñdet nobis ꝑctmꝛ quod
cōmiſimꝛ: tꝑs: qñ: ꝛ locum vbi peccauiꝛ ꝛ di
cet. Equiſſime iudex iudica hūc eſſe meū ob cul
pā qui tuus eſſe noluit ꝑpter ſupbiā. Accuſabit
ꝑꝑria conſcientia. ſꝛ ꝛ ſancti angeli accuſabunt.
Ibi tꝑs inſignia paſſionis ſue oñdet ꝛ malis be
neſicia incarnationis imꝑꝑabit eo ꝛ ea cōtem
ꝑſerūt ꝛ ingrati fuerūt. Deinde ꝑfert iudex ſentē
tiam diffinitiuā a qua nullus poteſt apellare. nul
lus cōtradocere: nullus ſubterfugere: nullus ſe de
fendere valebit. Cogita quid amaritudinis: qđ
doloris: quid horroris cōtineat ſentētia illa. Ite
maledicti. Cogita quid dulcedinis: quid admira
tionis ꝛ gaudij habeat vox illa: Venite benedicti
Interdū etiā cogita de particulari tuo iudicio: ꝛ
forma meditationes expꝑreſſiſ ſuo modo.

re: carens tam luce. Ibi intolerabile frigus: fetor
pessimus: tenebre palpabiles: vermes immortales.
Ibi est pena in omni sensu in omni membro. Visus
videbit laruales demonum facies: mirabiliter
suo terribili aspectu affligentes. Auditus nil aliud
audit quam fletus plactus et ululatus et vocem illam
heu heu ve ve ut quid fuimus nati: ut quid a deo
creati: ut quid non primus maledictus deus et maledicta
trinitas que nos creavit ad hanc penalitatem.
Ecce hoc est carmen quod ibi cantat pertinens la-
mationes et ve. Cogita de illa miserrima socie-
tate demoniorum: et crudelitate tortorum: quoniam sunt
sine misericordia: in torquendo non fatigantur. ad mi-
sericordiam non commouentur: sed penam omnibus mo-
dis quibus poterunt auferunt. Ipsi insultant di-
centes. Ubi nunc gloria: ubi voluptas: ubi ho-
nor: ubi altus status: ubi diuitie immense: ubi poten-
tia: ubi dignitas: ubi prelatura: ubi dominium: Quid
nunc prestant omnia que fuerunt: tam breuia tam cito transe-
untia. Cogita quod quiuis ibi plus in illis membris
punitetur per quam amplius deliquit siue in lingua si-
ue in corde. Et quantum plus quis se extulit et in
delitijs fuit: tanto plectetur ibi pena grauiori. Logi-
ta etiam de penis interioribus. et maxime de priua-
tione visionis diuine que excedit omnem penam aliam. Co-
gita quod sunt eternaliter anathematizati et eieci ab
illa superna et gloriosa ciuitate hierusalem nunquam illuc re-
daturi

Qualiter homo per memoria pena
rum infernalium timorem acquirat et percussione. Ca. xxi

Inde verte oculos

o ad regionem damnatorum et carcerem miserorum diligenter scrutans: que ibi agantur: qualis sit illa mansio: et quis locus. Quia autem mens nostra ceca melius per visibilia et sensibilia ducitur ad noticiam invisibilium: ideo ut illas penas melius sentias potes tibi assumere similitudines a sanctis super hoc in scripturis positas. Aspice igitur infernum chaos horribilissimum locum subterraneum et profundissimum totumque tenebrosissimum puteum profundissimum et totaliter ignitum fornacem totam incensam et terribiliter flammatem civitatem magnam: tenebrosam: obscuram totam incensam et ardentem: plenam infiniti populi multitudine clamantibus uniuersis et miserabiles sonitus dantibus et eiulatibus pro dolore ardore et exinuida se mutuo mordentibus: tanquam si canes rabidi simul essent coniuncti. Cogita deinde penarum acerbitates. Ibi est calor nimius cui noster hic calor in nullo est comparabilis. Ibi frigus intolerabile cui nullum frigus mundi in aliqua comparatione potest equari. Et ita cogita de singularum penarum intensioibus et curciatibus. Cogita de penarum multiplicitate. Ibi ignis inextinguibilis: abundans ardo

dituri. Cogita de verme conscientie qui nūq̄ mo-
rietur qui nō cessat: clamat ⁊ affligit q̄ ppter taz
modicū gaudiū ad instar puncti ad illas penas
descenderūt. Item cogita de passionibus anime
ire ⁊ inuidie, quibus affligunt. Nā iracundia in-
uidia ⁊c maxime in ip̄is regnāt. Itē diligēter ru-
mina penarū eternitatē que om̄ibus penis graui-
us affligit, penarū nullus est finis, nulla ibi redē-
ptio. Post mille milium ānoꝝ nō p̄pinquat finis
quia nullus est finis. His ⁊ similibus meditatio-
nibus timorē dñi cōcipies ⁊ cōpunctionē saluta-
rem cōficies vt sic affectiōes tuas a rebus infi-
mis auellas. Oportet autē te longo tpe in his ex-
ercitijs immorari, ⁊ cum h̄mōt meditatiōibus ac
alijs virtuos̄ opibus maxime in remed̄is vicioꝝ
de quibus postea dicet̄ ip̄as affectiōes expurga-
re: alias vltius ascendere nō possem⁹. Nā quan-
tū affectiōes carnales ⁊ terrenas abiecerim⁹ tā-
to amplius sp̄iales adijciem⁹: si parū paz: si mul-
tum multū. Ergo a timore dñi fm̄ p̄phetaz debe-
mus pturire sp̄m salutis. Est em̄ initiū sapientie
timor dñi: ⁊ in ip̄so debemus nos studiose exerce-
re, ⁊ cor nostrū purgare vt ad caritatem possim⁹
puenire. Nā sap̄. Initiādi sunt a timore vt ad ca-
ritatez pueniāt. Vides ergo q̄ p̄grue diuina scri-
ptura puritatez cordis fidei ascribit iuxta illud
Fide purificās corda eoz eo q̄ timor qui est pri-

mus effectus fidei euellit ⁊ extrahit cor ab imū-
dis affectionibus ⁊ vitiosis inquinamentis. Est
igitur primus gradus scēde ascēsiōis qua tendit
ad puritatē cordis fides vlt̄ timor q̄ ē ei' affect'.

¶ De secūdo gradu secunde ascensio-
nis qui fit per spem ⁊ desiderium celestiu ⁊ spūa-
lium rerum quibus purgatur ⁊ sanatur homo a

secunda impuritate cordis. La. xxiij

Sicut fides timore fu-

turi iudicij ac suppliciorū metu fa-
cit vitioꝝ cōtagia declinare concu-
tiens quodāmodo medullitus oīa in-
teriora ⁊ extrahens ab inferiorū vi-

tiosa affectione ⁊ inhesionē. Ita cōsequēter spes
mentē nostrā de h̄mōi affectiōibus auulsam sed
nō eleuatā: imo timoris pondere dep̄ssam de pre-
sentibus auocat ⁊ ad supiora eleuat. ⁊ vnīuersas
corpis voluptates vel mūdi vanitates celestius
premioꝝ expectatiōe cōtemnit. insipiens suspi-
rare sursum ⁊ mēte aspirare ad illud sublime gau-
dium qđ spes interius rep̄ntauit. Igit̄ si cor tui-
sam ab infimis abstractū timore senseris: noli ias-
tare: noli te esse in toto putare. Si stare cepisti iā
descendisti. Siquidē cor tuū vacuū ab affectioni-
bus esse nō potest. Si igitur sit noxijs vacuatus
impleatur celestibus ⁊ sanctis affectiōibus. alio-

o

quā rursus descēdit. Nū etiā cū te in timore pur-
gas expedit, vt interdū in spe respīras. Sed mul-
to aliter ad spem ascēdit qui diutius iam in timo-
ris pfectu cor purgavit. Igit̄ p̄tra sc̄das cordis
impuritatē que in eo p̄sistit q̄ affect⁹ tuus adeo
est cōcupiscentiis infectus vel ex reliquiis cōcu-
piscētiarū depressus et infirmus factus vt non
sapiant ei celestia ascēditur p̄ spem. Nam spes sa-
porem eternoꝝ ingerit ⁊ affectū ad superiora re-
stituit. Sicut igit̄ superius dictū fuit q̄ homo p̄
adhesionē p̄mixtionē siue affectionē inferiorū fit
impurus: ita p̄ adhesionē ⁊ affectionū superio-
rū fit purus ⁊ acquiritur quedā puritas cordis
id est affectus ad celestia et spūalia. ⁊ hoc fit per
spem. Igit̄ o homo imaginare sup te locum quē-
dam totū purū ⁊ mundū. Infra te nō locū quen-
dā: totū inq̄etus: totū turbulētus ⁊ in cōtinuo mo-
tu existentē ⁊ totū turbidū ⁊ impurū. te nō in me-
dio p̄sistentē. Quāto igit̄ descēdis ad locū infra
tāto magis efficeris inq̄etus p̄ cōcupiscētiās: in-
stabilis p̄ varia desideria: impurus p̄ immūdas
affectiones ⁊ p̄mixtionē immūdoꝝ. Quāto nō
supra ascēdis p̄ iugem meditationē cōtinuā af-
fectionē desiderii ⁊ spem ⁊ celestiu admixtionē
tanto magis eris quietus ⁊ stabilis: vnā illā desi-
derans esse sc̄z in atrii hierl̄m: tanto etiam eris
purior per melioꝝum te admixtionem.

De compunctione per amorem
qualiter se in ea exercebit. Ca. xxiij

Aperius cum per ti-

morem tremefactus cepisti coactus
ascendere: medicinam quandam tibi
dedimus malorum humorum quibus ab
ascensu impediebaris purgatiuam

Sed quia adhuc infirmitas tibi ex humoribus remansit et infectio gustus ut minus possis ascendere quia minus spiritualia sapis ideo ad sanitatem tuam recipe aliam medicinam de spe venie generatam. videlicet compunctionem et amorem. Nam si per spem desideras ascendere in hac punctioe marie debes exercere
Conficitur autem humoris punctio precipue duobus modis licet multis alijs modis possit confici. Primo cum iam timore et timoris horrore exercitatus diu ascendisti: multa bona opera et deuota exercitia perfecisti. et a nominibus concupiscentijs fueris deprivatus et a deo ascendisti ut ad spes venias. Cumque in spe steteris tunc a longe videns hierusalem celestem ciuitatem visionis pacis quod in timore non potuisti. Incipis sepe ad eam respicere et eius admirandam pulchritudinem considerare: cuius illectus pulchritudine incipis suspirare: gemere et plorare quod adhuc sis tam remotus cupisque dissolui et esse cum christo clamans. Quis liberabit me de corpore mortis huius? Itaque con-

siderās te adhuc ab illa supna hierlm lōgius pe-
grinari incipis dulciter flere ac sepius deplorare
q̄ nō poteris illac puenire. Secūdo nascitur hec
compunctio cum studiose in corde tuo rumīnas
z enumeras beneficia dei que tibi taz multa z tā
magno affectu dedit. Incipis cōsiderare tuaz in-
gratitudinem: z quodā interno desiderio incipis
dilatari z extendi in amorē dei tui qui tibi tanta
contulit beneficia. Et hec est cōpunctio pietatis
nascēs de fonte caritat̄ q̄ valet mirabiliter cōtra
secundā impuritatem cordis. Et aut de p̄missis
duobus modis habeas vñ te possis ad hanc cō-
punctionē facilius inflamare sequitur mod⁹ quo
possis formare z erigere meditatiōes tuas de ce-
lesti beatitudine.

Generalis modus formādi medi-
tationes de regno celoꝝ ad habendā p̄pūctionē
z desiderium ad ip̄m obtinendum. Ca. xxiij

Dixeris autē d̄ celesti
illa patria similitudines sensibiles
assumere a sanct̄ p̄ nostra capaci-
tate adiuuentas. Est igit̄ ciuitas il-
la gloriosissima amplitudine: z ca-
pacitate p̄maxima ex auro mundissimo: gemisq̄
p̄ciosissimis mirabiliter p̄structa: singule ei⁹ por-
te sunt ex singulis margaritis. Est item campus

speciosissimus oim florum pulchritudine decoratus. Ibi semp est estas amenissima. Ibi odorum suauitas fragrantissima et oim delectabiliu copia. Cogita et totis viribus teipsum totu ad cogitandum recollige vt videas quantum sit gaudiu deum semp per essentiam intueri. summam et indiuiduam trinitatem mundo cordis oculo inspicere in qua res lucet omnis pulchritudinis, ois dulcedinis oisq bonitatis exemplar essentialis: in qua visione oia videbis, oia q velis scies: ex ea visione, omni bonitate, omni gaudio et leticia repleberis. In ea beatus eris et beatissima beatitudine q deus est pfrueris. Cogita quantum sit gaudiu dno iesu semp assistere et eius sanctissimam et gloriosissimam humanitatem semper aspicere: cu Petrus videns eum transfiguratum optabat sic semp pmanere. Quam magnus est gaudiu videre illum in regno suo sublimem et gloriosum qui p nobis in hoc exilio quodam pauper uenerit et uulgariter pariter et pegrinus: Cogita quantum sit gaudiu interesse societati celestis curie, quanta leticia reginam celi matrem dei cu ceteris uirginibus intueri: quanta leticia et exultatio interesse agminibus angelorum: letari cum patriarchis, prophetis, apostolis, martiribus et confessoribus. Cogita de dotibus corporis tui quibus ipm corpus beatificabit: uidelicet de eius immortalitate impassibilitate: summa agilitate et gloriosissima speciositate. Cogita de dotibus

anime quibus sp̄a aīa implebitur iam bt̄a: q̄ sunt
 plenitudo scientie quantū ad vim rōnalem: reple
 tio iusticie quātū ad vim cōcupiscibile: supfluen
 tia leticie quantus ad vim irascibilem. Cogita ex
 his dotibus principalib⁹ q̄ ml̄ta alia magna do
 na ⁊ ineffabilia consequeris videlz securitates vt
 iam nō timeas eijci: non timeas a carne sathana
 vel mundo vinci. Item libertatem ad faciendum
 quodcūq; volueris. Item voluptatem mundissi
 mā ⁊ iocundissimā in corpe ⁊ in anima. Itē amē
 citiam ⁊ amorē ⁊ honorē ⁊ cōcordiā ⁊ et perfectissimā
 caritatem. Et breuiter omnia colligēdo habebis
 quicquid volueris ⁊ qđ nolueris non habebis.
¶ Qualiter homo ex memoria bene
 ficioruz dei inflametur ad deuotionē ⁊ accendat
 ad compunctionem. Ca. xxv

Verum vt maiorē ha
 beas fiduciam sperandi ⁊ futuras
 gloriā optinendi. debes nonnunq̄
 signa dilectiōis que tibi dñs tuus
 exhibuit studiose reuoluerē ⁊ eius
 beneficia diligenti⁹ cōsiderare ⁊ tali cōsideratōe
 accendi quasi quibusdam stimulis ad reamandū
 Cogita igit̄ p̄mū qđ sit magnū signū dilectionis
 dei tui qđ te q̄ toties eū offendisti: toties ad eū ter
 ga v̄tisti: toties ab eo recessisti. toties grauissimē

peccasti. quotiens reuerti volebas ipse te suscepit
dolenti peccata indulgit: emendantem et corrigentem ad
iuuit. Dinumera beneficia naturalia que tibi con-
tulit si potes. Creauit te et esse dedit tibi ex nihilo
sed esse pulchrum et speciosum sensibile et uiuum
quodque sensibus decoratum. Dedit tibi preteris crea-
turis inferioribus intellectum quo ceteris anima-
tibus premineres et deum tuum cognoscere posses. et
veritatem ipsam intelligere: et huic intellectui tuo lu-
men vultus sui infudit et magnam claritatem lumi-
nis naturalis dedit. Dedit tibi memoriam qua simi-
lum rerum simulachra reponeres donec alicuius
tibi placeret reminisci. Similiter dedit intellectum
possibilem ubi intelligibilem spes iterum occurre-
das collocares. Fecit animam tuam tante dignitatis
tateque nobilitate: ut nihil eas replere nihilve pos-
set spiritus illabi nisi sancta et gloriosissima trinitas vnus
deus ad cuius imagine et similitudinem te creauit. Quid
plura? Dedit solem ut luceret tibi per diem: lunam ut tibi
luminaret per noctem: omnemque inferiorem creaturam ad
tuum fecit obsequium et ad tuum ministerium ordi-
nauit. Deinde cogita de donis gratie tibi collate
Dedit enim tibi contritionem et dolorem de pec-
catis: et ab iniusticia reuocauit et iusticiam infudit
quod est solius dei quod tu multis negauit. Dedit
et inspirauit voluntatem que te velles emendare tem-
pus et locum ordinauit ubi et quando te emendare pos-
s

ses .et hec omnia multis te melioribus non dedit. Cogita de donis supercellentie que tibi contulit: vide licet quod dedit tibi dilectissimum filium suum. Primo in incarnatione. Nam propter te natus est propter te crucifixus est. Deinde in altaris sacramento in cibis et potum. Misit tibi spiritum sanctum in signaculo acceptiois: in privilegio amoris: in anulum desponsationis. Et autem te amplius ad amorem deuotionem et compunctionem pietatis eleues: cogita quod multa propter salutem tuam dominus ille magnus pergit. Siquidem locutus est cum patribus. apparuit in figuris: loquebatur in prophetis: eduxit de egipto: induxit in terram promissionis et infinita miracula et mirabilia fecit. Et quid autem fecit hec omnia nisi desiderio et amore tui: ut tu celorum regnum et eternam beatitudinem posses permereri: ut in cognitione celestium intellectum tuum illuminaret et affectum ab infimis purgaret: Hec omnia spem tuam et affectum sursum debent erigere in amorem dei tui. Et autem he et similes meditationes de beneficiis dei amplius te moueant debes tenere hunc modum: et tale affectus formare in meditando: ut diligenter inquiras magnitudinem et potentiam benefactoris tui qui tibi bona omnia contulit. Nam est potentissimus ut potes videre in rerum creatione. Est sapientissimus ut apparet in earum gubernatione et prudentissima dispositione: unde pro magno debes habere si quid quantumlibet

modicus tibi tribuerit. Secundo debes aduerte
re et cogitare quanta sollicitudine et quanto deside
rio. hec tibi beneficia tribuit. Ab eterno h tibi da
re disposuit: ab eterno p̄disposuit. Ab eterno d te
actualissime sine cessatione cogitavit et tibi bene
facere ab eterno p̄ordinavit. Sic fuit semp et est
circa te sollicitus sicut erga integram urbem vel
totum orbem: sic intēdit tibi sollicitus p te ac si va
caret a ceteris. Tercio oia beneficia divina gene
raliter hūano generi collata ita tibi d̄bes assume
re et attrahere ac si tibi soli forent collata: vt cogi
tes. Ecce p̄pter me totū mūdum creauit: et oia in
eo p̄pter me crucifixus est. Et istud nō modicus
ad maiorē caritatē: et gratitudinem te accendet. et
tantis beneficijs ampli⁹ obnoxiiū te reddet. Sed
et te ip̄m debes attendere et mirare: q̄ tam vili: tā
indigno: tā tepido et tam ingrato tanta beneficia
tanto tribuit affectu et amore.

Incipit de tertio gradu hui⁹ ascē
sus qui est in caritate et puritate cordis: et in quo
p̄sistit iste ascēsus: et qualiter hō pōt scire q̄n venit
ad istū gradum puritatis v̄l caritat̄. Ca. xxvi

A premissis ascensionibus

i bus et ascensionum gradibus versatur
om̄is labor incipientiū et p̄fitientius. et
hucusq̄ magnis laboribus multis do

loribus vigilis ieiuniis lectionibus meditatio-
nibus ope manuum aliisque deuotj exercitijs ⁊ ope-
ribus pietatis laborat vt hic veniat. Nec potest
hic ascendere tepidus aut negligens vel remissus
non mollis aut piger. Siquidem non est parui laboris
in prima ascensione preteritam vitam dimittere
plangere ⁊ penitere ⁊ dignos fructus penitentie
facere. Sed multo maioris laboris vel saltim longi-
oris est inueteratam consuetudinem priorum vince-
re. inordinatam affectionem ⁊ inclinationem ad in-
feriora deserere: immunditiam ⁊ impuritatem ⁊ af-
fectionem contractam expurgare. appetitum gu-
le extinguere. luxurias deprimere. iram ac inuidiam
suffocare. supbias debellare ⁊ sic de alijs affecti-
onibus vitiosis que omnia spectant ad purgationes
timoris. Sed adhuc multo plus laboriosum vel
saltem altior gradus est deinde totam animam ⁊
affectiones quantum ad hunc gradum pertinet
ad celestia erigere ⁊ per spem in celestibus habitare.
Ecce quanta ⁊ quam magna sit inter ascensionem ⁊
ascensionem ascensio inter timorem ⁊ spem quantum ad pri-
mam considerationem distantia ascensus ⁊ labor pro-
ueniendi. Sed qui hucusque bene profecerit iam
vicinius puritati ⁊ caritati propinquat: licet ad-
huc per aliquos gradus eius ascendere oporteat
Oportet enim quod longo ⁊ diuturno tempore in istis
duobus gradibus timoris ⁊ spei ascendendo et

descendendo se exerceat affectiōes noxias supbi-
am iram gulam zc. conetur debellare: humilitatē:
castitatem ceterasq; virtutes quodāmodo in natu-
ram transformādo. Sunt duo in quibus pfectio
istius tertij gradus puritatis z caritatis pssistit.
Primū qđ homo iam induit affectum virtutum
z ipm quodāmodo in naturas transformavit, ita qđ
virtutes operantur non iam ex timore pene coa-
ctus non ex spe remunerationis attractus. Sed
solo bonitatis affectu indito delectatus. z eodem
affectu puritatis z caritatis ipsam maliciā z im-
mundiciā perhorrescit amore videlicet z deside-
rio virtutis interius habituato. z in interiori de-
lectatione virtutum: nec operatur iam ipas virtu-
tes reluctando oblectationibus immo ipsarum
virtutum affectus medullitus retinens quicquid
illi virtutum affectui contrarium fuerit: non solū
non corde recipit verumetiam summo detestatur
horrore. Iste est qui operatur bonus propter bo-
num: boni delectatus affectu. Nam qui superata
impugnatione vitiorum pacis iam securitate per-
fruitur z transit in ipsius virtutis affectum: iugē
statum illius boni culus iam totus est retentabit
quia damno intime puritatis nihil credit esse dā-
nosius. Nec enim carius ac preciosius quicquid
presenti iudicat puritati: cui pena grauis est vel
virtutum pernitiōsa transgressio. ¶ Huic nec

reuerentia hūane p̄ntie quicq̄ adiciet honestatē
nec minuit solitudo: sed vbiq̄ secū semp̄ circū-
ferens arbitrum: non solū actuū: s̄ etiā cogitatio-
nū suarū conscientiam nullam mentis recipit im-
puritatem. Sc̄dm̄ est q̄ sicut affectus virtutū est
In eo habituatus mō p̄dicto, ita affectus sit deo
p̄ ardentē amorē vnitus, ⁊ ad diuine voluntatis
beneplacitum semp̄ ex feruore paratus ⁊ in diuina
speculatiōe erectus. Siquidem ei adheret per
feruidum amorē ⁊ ad eius intuitum om̄e perhor-
ret vitium ⁊ peccatum. eius amore ⁊ intuitu ze-
lo semp̄ est accēsus. veritatem vbiq̄ zelat. feruet
sapientie studijs: huic amica sanctitas vite ⁊ mo-
rum disciplina: cuius mores erubescunt iactanti-
am: abhorrēt detractionē: inuidiam nesciūt: supbi-
am detestant̄: oēm humanā gl̄iam nō solū fugiūt
s̄ ⁊ fastidiūt ⁊ p̄tempnūt: oēm in se carnis ⁊ cor-
dis impuritatem vehemētissime abominātur ⁊ p̄-
sequūtur: om̄e deniq̄ tanq̄ naturaliter ⁊ qd̄ malū
est respuūt. ⁊ quod bonū est amplectūtur. Hic est
mōs p̄inguis i quē q̄ ascēderit ingrediēs ⁊ egre-
diēs pascua inueniet. In ingrediēs int̄ in vī p̄cupi-
scibili inueniet gaudiū in sp̄sctō: longanimitatē
benignitatez: modestiā ⁊c. In irascibili fortitudi-
nem ⁊ cōstantiam ⁊ perseverātiā: patientiam ⁊c.
Intellectu sepe ultra se ascendit ad intuitum di-
uine speculationis. licet p̄ speculum in enigmate

Foris egreditur et cognitione et pulchritudine crea-
turarum in amore accenditur creatoris. Compa istum
statum ad illum de quo superius fuit dictum. Adam
fuisse constitutus. et vide quantum iste ab illo distat.
Hic est status perfectionis. hic est mos puritatis
et perfectus ascensus perfectionis vere caritatis. Qui
potest ascendere ascendat: qui potest capere ca-
piat. sed decedat segnes laborem fugientes. Quam-
vis hic status perfectionis nisi dei speciali gratia
a nemine acquiritur. gratia tamen dormientibus negli-
gentibus et non cooperantibus non datur: ergo mili-
cie spes amor est discedite segnes successive tamen
possunt repetere et diutius exercitijs appropinquare.
¶ De tribus gradibus ascendendi con-
tra terciam impuritatem quibus homo successive disponi-
tur ut deo perfectius possit inherere: La. xxvij

Sed quia superius di-
ctum fuit: quia terciam impuritas cor-
dis consistit in quadam inhabilitate
et idoneitate adherendi deo et co-
gnoscedi eum. Nam etiam affectibus iam
purgatis et spe recepta forsitan non tamen semper homo
est idoneus et habilis deo adherendi: et in ipso quie-
scendi per affectum cum tamen hoc unum esse diximus in quo
altior gradus puritatis et caritatis consistit. Ideo
dicendum quomodo homo successive ascendendo fiat ad

hoc idoneus ut sic fiat plenius purus qui terciā
expurgat impuritatem. Nā iterum oportet te no
uas ascēſiones in corde disponere quibus discas
et assuescas iugiter deo per caritatem adherere.
Pro quibus ascensionibus disponēdis scire de
bes: quod xpus iesus deus et homo dei et hominū me
diator: ipse est via per quam ad diuinitatis noticiā si
mul et amorē debes ascendere sicut August. vii. con
fessio. Ad hoc enim precipue xps carnes assumpsit
ut qui deū spūaliter intelligere nō potuimus per
xpm verbū caro factum ascenderemus ad notici
am et amorem spūalem. In xpi ergo vita et morte
cōstitue tibi triplicem ascensionem per deuota ex
ercitia. Prima ascensio sit ut affectu quodā dul
ci et desiderio cordiali. licet quodāmodo carnali ad
hereas xpo: comiteris xpm iugiter circa xpi vitā
et mortē affectatus et eius pntia et recordatiōe in
tuis exercitijs delectat. In hac prima ascensioe
vel pmo affectu potes diuersimode variare tuus
exercitiū: sicut xpm in vita multi diuersimode af
fectati et varijs intentionibus sequebant. Apосто
li enim pmo sequebant eū sola eius presentia cor
pali delectati eius colloquio recreati: eius dulce
dine et affabilitate allecti. Et tu etiā pmo hō se
quere xpm esto in ei⁹ comitatu. Cogita quod fuerit
eius presentia dulcis. Cogita corporis elegāciam
et speciositatē. Nā speciosus forma pre filijs ho

minū: Attēde suaves ei⁹ sermones ⁊ dulcissimā
doctrinā. et attende modū quo xp̄s se in om̄ibus
habuit q̄ dulciter ⁊ benigne verba illa melliflua
ptulit. Attēde moduz quo interius se habuit: qz
ab intra mit̄ benign⁹ ⁊ suavis. Attēde in eo sen
suz maturū aspectū venustū. Cogita in xp̄o pro
fundissimā sapiētīā in cordē. venustissimā eloquē
tiā i ore. optimā moꝝ dispositionē in exteriori cō
positōe. Hoc mō apl̄i seq̄bant̄. Alij quidā seque
bant̄ vt eoz xp̄s sanaret infirmitates. Seq̄re ⁊ tu
eū interdū hoc mō ⁊ hūiliter p̄stratus adora euz
dicēs. Dñe si vis potes me mūdare vel ihesu fili
david misere mei. Quidā seq̄bant̄ eū p̄pter mira
cula ei⁹. Et tu mirare potentiam eius in miracu
lis. Naturaz mutat. elementa cōmutat. demones
fugat: oēm qz infirmitates sanat. Ex his disce eū
esse deū qui nature suos effectus in primo eis in
didit naturales salua sibi semp obedientia in om̄i
bus etiā ad effectus sup̄naturales p̄ducendos
Et similibus modis potes variare exercitium ⁊
affectum in primo ascensu. Sed scias qz licet hec
exercitatio in re spiritali satis vtilis sit: scilicet
occupare se circa mores ⁊ gestus iesu christi do
mini nostri: tamen quantum ad ascensum ad chri
sti amorem non sufficit: immo de per se parum
prodest. ¶ Quid profuit iude pilato. herodi vel
phariseis. qz christi moꝝ. vel gestus aut presen

tiam corporales viderūt qui eū imitari noluerūt
Igitur termin⁹ hui⁹ prime ascensionis s̄m Ber.
sup cantica. erit tibi: vt sicut apli hoc affectu tra-
cti om̄ia mundi diuitias ꝛc. reliquerunt: ita ꝛ tu
in isto gradu p̄seuerabis vt cor tuū illa suauitas
occupet ꝛ totus sibi ab amore vniuerse carnis ac
carnalis illecebre vendicet. i. breuiter hō cor suū
in tali exercitio debet extēdere in affectus ꝛ amo-
rem hūanitatis xp̄i vt om̄is affectus suus ꝛ ap-
petitus ad dulcedinē hūanitat̄ xp̄i transferatur.
Scd̄s ascensus p̄ vitā ꝛ passionē xp̄i est iam ali-
quātulum altius ascendere et nō solum circa xp̄i
hūanitatem se exercere. s̄ vt Bern̄. dic̄. in homie
christo deum inuenire licet: nō deū nudum neq̄
nudum hominē: s̄ ꝛ xp̄m deū pariter ꝛ hominē
com̄prehendere: xp̄m q̄ vt deū pariter ꝛ hominē di-
ligere: diligere ꝛ adorare. Multū quidem fructū
in exercitio cōfert circa vitā ꝛ passionē xp̄i dñi si
quotiens legis vel cogitas xp̄m hoc vel illud fe-
cisse vel sustinuisse: talē tibi cōceptū de xp̄o pote-
ris formare ꝛ tibi lucide deū ꝛ hominē rēp̄sentet
id est vnā p̄sonā significet que simul est de⁹ ꝛ ho-
mo vt quicquid legi vel cogitas xp̄m fecisse siue
in mortuis suscitandis: siue in miraculis facien-
dis: hominē fecisse xp̄m nō dubites: q̄cquid xp̄m
legis sustinuisse. siue in manuū p̄foratiōe ꝛ pedū
cōclauatiōe: deū credas indubitanter sustinuisse

et hoc propter personam uanitate in que diuinitas et huma-
nitas sine naturarum permixtione subsisterunt et hoc cre-
dit quilibet uerus christianus: sed quanto lucidius con-
cipit deuotus, tanto in christi uita, passione et mira-
culis pinguior erit affectus. Si christum hominem co-
gitas inde tibi dulcis affectio et magna fiducia
quia homo mitissimus: benignissimus, nobilissimus
suauissimus totus decorus gratiosus et formo-
sus. Inde tibi fiducia accedendi: adorandi et faci-
lior conceptus. Nam facilior est nobis humanitatis
noticia ut puta menti impressa: quam dei a mente remo-
tissima. Sed si christum deum cogitas: inde tibi omnia uer-
ba facta, miracula, gestus magis apparerent metuenda:
terrenda: horrenda et admiranda. Et sic si utrum-
que in christo intelligis et concipis, magna tibi nascentur
deuotio: amor et fiducia. Et rursus timor et reue-
rentia. Tertius ascensus est iam per humanitatem christi
ad spirituale affectus assurgere et iam ipsum deum per
speculum in enigmate mentalibus oculis intueri
et sic ex humanitate ad noticiam et amorem diuinitatis
peruenire. Et hic marie abicitur tertia mentis im-
puritas per adhesionem dei. Et per huiusmodi mentis iutu-
tum et adhesionem et transformationem incipit quodam-
modo homo unum spiritus cum deo fieri et extra seipsum tra-
nsire, et ipsam ueritatem intueri, et ad unionem et ad-
hesionem habilitari. An August. vii. confessionum. Iam
inquit admonitus redire ad meipsum intraui ad

intima mea duce te et potui quoniam factus es adiutor
 meus: et vidi qualicumque oculo anime mee super eun-
 dem oculum anime mee: super mentem meam lucez domini
 incommutabilem: non hanc vulgarem et conspicuam omni
 carni: nec quasi ex eodem genere grandior erat tam-
 quam si ista multa multoque clarius claresceret totum
 occuparet magnitudine: non hoc illa erat sed
 aliud: aliud valde ab istis. Qui novit veritatem no-
 vit eam: et qui novit eam: novit eternitatem: caritas
 novit eam: O eterna veritas et vera caritas et
 cara eternitas: tu es deus meus tibi suspiro die
 ac nocte. Ecce hic est ultimus ascensus in hac pe-
 grinatione donec ascendamus ad dei essentialem
 visionem. Sed caueat hic bestia ne tetigerit mon-
 tem: hunc caueat impurus adhuc ne appropiet.
 Nam bestia que tetigerit montem ipsa lapidabitur.
 At etiam circa has ascensiones modum habeas te ex-
 ercitandi: etiam hunc sic et in precedentibus generalium modum
 meditandi de vita et de passione christi curavimus annotare.

De figuris prophetis et scripturis circa incar-
 nationem christi: *La. xxviii.*

Arca opus nostre re-
 ceptionis versatur materia totius divine
 scripture. et omnia in scriptura ad ipsum referuntur.
 Ipsum futurum testamentum veteris
 pronunciat: ipsum factum et impletum. novum clarius de-
 monstrat. Cogita igitur quod multa in figuris gestis

factis oraculis apparitiōibus p̄ reges pp̄bas sa-
cerdotes ipsuz opus p̄cesserūt et ex hoc intellige
magnitudinē hui⁹ opis qđ erigit gratitudinem.
Cogita tuā ingratitudinē et in affectōez respectu
desiderij ātiquozū. Pertracta ātiquozū desiderij
Mirare tuā et mltozū circa hoc op⁹ tepiditatē.
¶ De annūciatiōe dñica. Ca. xxix

An p̄missis figurat
implēdi venissz impleitudo t̄pis et
x̄po desiderij p̄m̄ implere placuisset
missus ē angelus Gabriel qđ v̄ginē
nūciaret dñm incarnādū. Hic exul-
ta iā patz desideria et p̄cedētia ora-

cula ipleri. Attēde anḡl̄ reuerētiā ad mariā. Mi-
rare dei hūiliatōez. Cōsidera v̄ginis exaltationē
nota ei⁹ hūilitatē castitatē aliasqz v̄tutes. Nota
eiusdē iaz leticiā exultatōez et iocundā deuotōez
Nec obliuiscere misterij qđ exhibuit Elizabeth.

**¶ Vita christi sub compendio vsqz
ad cenam. Ca. xxx**

Ehinc dei filius cui⁹
magitudinis nō ē finis fact⁹ est p̄-
uus infantul⁹. Cogita qđ de⁹ puul⁹
vagit et lachrimat⁹ ē in p̄sep̄io. attē-
de b̄ paupertatē. Nota hūilitatē āge-

lorū mirare cōcursum. Pastozū intuere excubi-
as. Angelozū ⁊ pastozū ausculta colloquiū. Vi-
de Ioseph stupentē. Aspice Mariā iubilantem.
Nota faciē ⁊ dispositionē pulcherrimi pueri. Sz
⁊ attēde paruuli magnitudinē interiorē. Mirare
sapiētiā. ⁊ reuerētē osculare p̄sepe pueri. Octa-
uo die circūcidit ⁊ Iesus vocatur. Attēde q̄ si-
ne peccato assumpsit peccati remediū. Cōpate-
re q̄ tam tener puer leditur ⁊ fundit p̄ te sangui-
nem. Cōsidera quō lachrymat̄ exterius: interius
homi cōpatiebat̄. Cogita d̄ dulci noīe iesus: Su-
me exēplū teipm̄ circūcidendi. Apparēs deinde
stella fulgida magos duxit ad xp̄m. Cogita ma-
gorum deuotionē ⁊ sequere eos. ⁊ deuotissime of-
fer cum eis xp̄o quicquid habes. i. aīam tuam. Cō-
sidera quātam vilitatē ⁊ paupertatē magi inuene-
rūt: nec xp̄s aliter se disposuit p̄pter magozū ad-
uentū. Nota hic triplex testimoniū de xp̄o nato:
stelle: magoz ⁊ iudeozū p̄hibentiū testimoniū de
xp̄o vt ne vacilles in fide. Maria deinde xp̄m ob-
tulit oblatōe pauperū redemit q̄si p̄m ogeitū. Co-
gita Marię Anne Simeonis ⁊ Ioseph p̄cessio-
nem: ⁊ deuotus occurre v̄l aspice. ⁊ attēde dulce
colloq̄um ⁊ magnā deuotionē. Attēde xp̄i simul
⁊ marie matris humilitatē: Christus adhuc par-
uulus fugatur ab herode. Attēde xp̄i patientias
⁊ discē pati. Sequere pegrinātes: attēde colloquen

tes: in omnibus disce paupertatē et hūilitatē. A duo-
decimo autē anno vsq; ad tricesimū ip̄erex glorie in
pp̄lo absconditus latitabat: nō docebat nec mira-
bilia faciebat: s; dum tam diu tacuit tacēdo maxi-
me docuit et nihil faciendo maximū quidegit: do-
cens tenō cito ad docendū surgere nisi sedendo
prius et hūiliando. Tricesimo 80 anno a Johā-
ne baptizatur. Cogita iohānis reuerētiam: qua-
liter ad xp̄i tactū tremuit. Cogita xp̄i hūilitatem
qui se Johāni subiecit et oēs iusticiā. i. p̄fectā obe-
dentiā impleuit. Nota q̄liter h̄ se tota trinitas p̄so-
narū oñdit: qualiter pater xp̄m ad p̄dicādū misit
dicētes. Ip̄m audite et c. ¶ De hinc quadraginta
diebus et quadraginta noctib; in heremo ieiunās
postea temptat; a sathana. Cogita xp̄i in heremo
cōuersationē: quid tibi fecit: de deuota eius orati-
one et contēplatione. Nota ibi eius hūilitates
quia fuit cū bestiis s̄m marcus. Cogita mirandā
xp̄i patientiaz a demone portat; et sustinet. Cogi-
ta q̄ sapienter sathane resistit et tibi exemplū con-
tulit resistendi. Mirare eius dignitatē: quia ange-
li ministrabant ei. Extunc quosdam abiectos eli-
gens piscatores cū eisdē predicatiōis gladio ce-
pit totū mūdum debellare. Nota eius cōmunem
vitā cum apl̄is. Nota eius dulcē cōuersationem
Cōsidera secretū eorū colloquiū in domo et i via
Vide quō ip̄e inter eos est sicut qui miserat. cum

eis comedit vna mensa ⁊ scutella. nō habet priuilegiū ⁊c. Et tunc deinceps visus est sup terrā ⁊ et cum homībus cōuersatus. Siquidē inter hoīes ambulans ⁊ vbiq; verbū dei seminās multa miscula q̄ nisi a deo fieri nō potuerūt fecit cecis visū surdis auditum restituit demones fugauit: leprosofos mundauit: breuiter oēs sanauit. ⁊ tot miracula fecit q̄ vix scribi possunt. Quātibus peccata indulgit. Vbiq; predicabat. Parabolās mysticas pponebat: in quaz vna pastore se dixit ad ouem pditam reducendā aduenisse. Nota hic ⁊ attēde quō frequēter sequebat̄ xp̄m multitudo maxima: nōnunq̄ quatuor milia vlt̄ q̄nq; milia et̄ usq; ad heremū. Sequere ⁊ tu ⁊ esto circa iesuz vt verba eius audis: faciem christi ⁊ ap̄torū inspicias ⁊ colloquia ⁊ miracula videas. Nolens autē hostiam offerre ppter quā venerat vt se agnū verus paschalem oīderet. q̄nta die añ pascha allatus a discipulis a sellum celi terreq; dñs ascendit: magnos triumphos ⁊ laudum preconijis pueris hebreorum clamātibus osanna in excelsis hierusalem sanctam ingreditur. Nota a sinationis regis christi hūilitatem. quomodo sedet. quomodo est ornatus qualem habuit regiam familiam. Verne Iesum hierusalem cum appropinquaret ⁊ videret lachrimantem ⁊ deflentem magis autem animam peccatricem.

¶ Am autem iam tem

pus patiendi eius instaret, ipse qui
 suos semper dilexerat vsq; infinem
 dilexit eos. ¶ Siquidem transitu-
 rus ex hoc mundo cenam fecit ma-
 gnam mirabilem plenam mysterijs et grauidam
 sacramentis: ad quam inuitauit apostolos. Desi-
 rio inquit desideravi hoc pascha manducare vo-
 biscum. In qua cena multa mirabilia fecit: immo
 mirabilissimum omnium suorum quodam memoria-
 le et compendium instituit: dans escam timentib;
 se in memoriam mirabilium suorum. Hoc inquit
 ens facite in meam commemorationem. Hieroni.
 Hanc ultimam nobis memoriam reliquit: quem
 admodum si quis peregre proficiscens aliquod
 pignus ei quem diligit relinquat: vt quotiescuq;
 viderit possit ei⁹ beneficia et amicitias comemo-
 rare si ille perfecte dilexit sine ingenti desiderio vel
 fletu illud videre non potest. Ideoq; saluator hoc tra-
 didit sacramentum vt semp comemo-remur. qz p nob
 mortu⁹ est. Hoc igitur cum accipimus a sacerdotibus
 comemo-remur quia corpus et sanguis christi est.
 vt non simus ingrati tantis beneficiis. Sunt aut
 in hac cena multa tibi omni deuotione et reue-
 rentia reuoluenda omniq; pietate colenda. De
 elij

bitare igitur quomodo in hac cena ipse dominus magnus et lau-
dabilis nimis, pedes discipulorum et sui traditorum
lauit: inclinans se usque ad terras et precingens se
lintheo, ut nos instrueret sue humilitatis exemplo
Cogita modum quomodo christus in hac lotione se habuit
exteriorius et interiorius: quia exteriorius humilime et di-
ligentissime lauit. Interiorius summa humilitate et de-
uotione opus suum profecit. Respice piissimum magi-
strum et dominum sedentem ad mensam unam et comeden-
tem exscutella una cum discipulis. Cogita quomodo abun-
danter christus in hac cena refecit discipulorum corda
infundens doctrinarum fluentia. Denique sermonem ipsis
fecit singulis verbis ignitum quasi amoris facibus
scintillam quem Iohannes euangelista ceteris acu-
tius videns et altius volens solus copiose descri-
psit. Cogita qualiter agnum typicum comedit et tibi
quomodo verum agnum et eucharistie sacramentum manduca-
re debeas figurauit. Sed super hec omnia mentalibus
oculis et deuotissimis desideriis semper recogitare
et ad cor tuum reducere debes ipsius excellentissimum
sacramentorum quod ibi instituit, mirare christi largissimam
munificentiam et huius sacramenti profundissimam digni-
tatem. At dum huius dignissimi sacramenti facis memo-
riam in mentem tibi veniant omnia que christus pro te gessit in
carne. Hoc enim est quod ait. Hec quotiescumque feceritis
in mei memoriam facite, eorum scilicet que pro te gessi in
carne: quod propter te homo sum factus, propter te ama-

rissime ⁊ mlt̃a passus: p̃pter te tandē crucifixus.
Verū quia tibi p̃ tot arduas ⁊ difficiles ascensio-
nes gradienti adhuc multa restat via ⁊ magnus
ascensus. hic cibus est summe necessarius in hac
via qua graderis. N̄n̄ et nomen sumpsit: vt viati-
cū appellet̃. Bern̄. Cor xp̃i egrotis est medicina
p̃grinatibus dieta: debiles cōfortat: valentes de-
lectat: languorē sanat: sanitatē seruat. fit hō man-
suetior ad correptionē: patētior ad laborē: ardē-
tior ad amorē: sagatior ad cautelam: ad obediē-
dum p̃mptior: ad gratiarū actionē deuotior. Ideo
necesse est tibi vt frequēter te ad sacrā hui⁹ sacra-
mēti prepares cōmunionē. Nam sicut hic cibus
bene ⁊ digne susceptus magnā ⁊ multam cōfert
anime gratiā. ita ⁊ male dispositis maiorē infert
culpam. ⁊ mortē nō sui culpa. sed vitio recipiētis.
Sunt em̄ frequēter effect⁹ sacramentorū s̄m dispo-
sitionē accipiētū vt ad bonū vel ad malū coope-
rentur. Et aut̄ ipsuz digne possis suscipere in tri-
bus te debes exercere ad hui⁹ sacramēti dignam
suscensionē requisitis: que sunt corporalis mūdicia
puritas ꝓscie ⁊ deuotio actualis. Corporalis mū-
dicia: interdū est de cōgruo: interdum nō est neces-
sario requisita s̄m q̃ corporalis imūdicia est diuer-
sa: ⁊ s̄m q̃ habz variā causam ⁊ originem. Puri-
tas aut̄ ꝓscie ip̄a est tibi precipue ⁊ añ oia neces-
saria. Ideo q̃ añ reuerendi hui⁹ sacramenti sum-

ptionem maxime debes teipm fm primā ⁊ scdaz
examinationē discutere mō superius posito ⁊ sic
ad cōtritionem exercere ⁊ ad cōpunctionez infla
mare vt scz doleas de pctis cōmissis: corde: ore:
⁊ ope. ⁊ insup de his q̄ facere omisisti. Ac deinde
eo modo quo dictū est accede p̄fessorem ⁊ p̄fite
re peccata tua p̄cipue grauiora. sed ⁊ poteris cō
fiteri peccata tua notabilia cōmumia ⁊ ignozata
Tercio debes te exercere ad actualem deuotionez
que videtur in duobus p̄sistere vt ad sumptionē
hui⁹ sacramenti scilz timorem ⁊ reuerētiam habe
as: atq; insup actuali amore vnionis ad xp̄m ⁊
desiderio mouearis. Igit̄ tibi timor inducat reue
rentiā adducēs in ternis obtutib⁹ hui⁹ sacramē
ti p̄fundissimā dignitatez ⁊ dignissimā ⁊ metuen
dā p̄funditatē. Itaq; vt reuerentiā hui⁹ sacramē
ti ⁊ dignitatem intelligas ⁊ nō insensibilis sine ti
more accedas: diligenter aduerte quis est quē su
mis quis sis qui sumis. Sumis em̄ euz quē Jo
hānes baptista tāgere tremescit. quē Petr⁹ ap̄lo
rū p̄nceps a se expulit pre formidine ei nō audēs
ppinq̄re dicēs. Exi a me dñe qz hō peccator suz
Ipsū quez sumpturus accedis adorāt dñatio
nes: tremunt ptātes. Ipse iste quez sumis erit iu
dex tuus ⁊ ei⁹ tribunali iudicādus astabis. Ipse
est in cuius manus anima tua hinc egressa deue
niet ab eo prout meruit receptura. Vide igit̄ qnō

ta reuerētia debes accedere. Attende quod nihil tan-
tum deū offendit quātuſ temeritas p̄ſumptuoſa
et irreuerentia inuerecunda. Cogita deinde tu quō-
es. Certe homo tepidus negligēs vitioſus. Re-
duc ad memoriā qualis ſis ex tribus examiatiōi-
bus p̄miſſis. Cogita deinde quod quōuis mille annis
te preparaueris nullatenus ſufficeres ad condi-
gnam ſacramēti huius ſumptionem: etiā ſi oīum ſan-
ctorū meritis gauderes et angelorū et hoīum puri-
tate flozeres. Quō igitur audes accedere ſine timo-
re ſine reuerētia qui vix ad modicū tēps te in cor-
de diſponis p̄parare. Time ne dicaſ. Ecce tradē-
tis manus mecū eſt in meſa. ſi videlicet ſm Ber.
ſuſceptū chriſtum tradis vitijs ſuperbie inuidie
et ſic de ſingulis. Time indigne ſuſcipere ne ius-
diciū tibi manduces et bibas. Non tamen ſit
hic timor tantus vt deſideriū penitus excludat
et deuotiones tollat. ¶ Nam panis iſte ſm Au-
guſtinus: querit eſuriem hominis interioris. An
neceſſe eſt te etiā habere deſiderium et amorem
Multis autem modis poteris deſiderium tuū
Inflamare erga huius reuerendī ſacramenti.
ſumptionem Non nunquā debet affectus tuum in-
flamare amor vniōnis chriſti: vt chriſtum ad te
ſepius venientem mentis affectu et intimo poſ-
ſis cordis deſiderio amplectari. Nonnunquā vero

trahere debet affectum tuū sanitatis interne desi-
derium: vt cum te vides cōcupiscentijs ⁊ passio-
nibus plenū ⁊ teipm̄ in te deficientē ⁊ p̄ficere nō
valentē tanq̄ medicū pijsimū ad te introducas
dñm iesum. cui⁹ nomē dicit̄ iesus. i. saluator. Nō
nunq̄ debet accēdere desiderū tuū p̄scia delicto-
rum. Cum em̄ sentis te grauib⁹ peccatis deus
offendisse. atq; legis xp̄m hoc sacramētum in re-
missionem pctōrum instituisse: nō est mirum si ad
ipsius inflammaris susceptiones. Itē debet trahere
affectum tuū amor ⁊ p̄passio p̄rimoz vt scz p̄
hāc hostiā possis succurere viuīs ⁊ defunctis ⁊c.
Pro maiori aut̄ d̄siderio tuo inflammando ⁊ exer-
citādo potes diligenter vltam xp̄i reuoluere: quō
ipse infirmitates oīm desiderātiū: adorātū ⁊ in se
credentib⁹ tulit: ⁊ infirmitates oīm ipse portauit
Siquidem mulier accedēs retro ⁊ hūiliter sed et
cū fiducia. tāgens eius fimbriā est sanata. Mēc-
catrix pedes ei⁹ osculās est mūdāta. Chananæa
dum importune sequitur exaudita est. Leprosi ac-
cedentes curati sunt. Demoniaci: palitici: ⁊ cun-
cta nature monstra dum accedūt ⁊ credūt salutes
consequūtur. Nam x̄tus de illo exibat ⁊ sanabat
oēs: Publicani ⁊ pctōres accedentes veniam p̄-
merētur nec eoz cōuuiū desperit. Igit̄ cum fece-
ris qđ in te est. cū reuerētia ⁊ timore: cū desiderio
pariter ⁊ amore accede sperās de infinita dei pie

tate. Cum etiā ad huius sacramenti sumptionē dis-
sposueris te: debes te in mēoria passionis domi-
nice diligentius exercere. Inter p̄dictos aut̄ duos
affectus / timoris sc̄z et amoris fluctuat mens et
exercitiū deuotorum. et aliqui quidem magis ad
eius sumptionē ardentī desiderio anhelant et fre-
quentius accedūt. Alij timore et reuerentia huius
sacramenti territi attendentes sacramēti dignita-
tem et ppriam vilitatem piculumq̄ indigne sumē-
tium magis se retrahunt / et p̄ formidine ab eius
sumptione se cupiunt elongari. Verū vterq̄ effe-
ctus recōmendādus est. et interdum ex desiderio
accedere. interdum ex reuerētia dimittere laudabi-
le est p̄ loco et tpe opportunis. Et s̄m August. vni-
us cuiusq̄ p̄scie relinquendum est: quod faciēdū
videtur: Anū tñ om̄ibus indubitanter securū est
vt sc̄z nec ex reuerentia desiderium et spem exclu-
damus nec rursus ex spe et desiderio relinquam⁹
reuerentiā et timorem: sed inter vtrumq̄ affectum
medij fluctuemus. aliquñ plus de vno habentes
aliquñ plus d̄ alio. Ait em̄ beat⁹ Gregori⁹. Nihil
em̄ nobis securius q̄ sub spe semp̄ timere. Affe-
ctus tñ amoris absolute loquendo excellit. Sed
quod absolute est melius in casu fit et est multis
periculosius magisq̄ timendum.

¶ De passione dominica et de tribus

in quibus homo debet se exercere circa passionē
christi. La. xxxij

Vadam ad mōtē mir

rhe. Et tu homo deuote si montes
mirrhe. i. amaritudinem penitentie
per carnis mortificationem vis ar
ripere, atq; per timorē et spem ad
montem ascensionez puritatī vis

ascēdere: nihil tibi vtilius q̄ vt nōnunq̄ mirrhā
primam de morte saluatoris tui studeas collige
re. Inde enī tibi mirrha amara timoris p̄seruans
a putrefactione vitiose delectationis: dum vides
dñm tuum ascendisse montem mirrhe. i. montem
caluarie vel magnitudinem pene p̄pter pctā tua
sustinuisse. Inde tibi nōnunq̄ ecōtra spes ⁊ deuo
tio ⁊ vnguēta p̄ciosissima timoris: amoris: grati
tudinis: cōpassionis et h̄mōi emanabūt. Igit̄ vt
te labor nō terreat: amaritudo non deiciat spes
trahat: deuotio alliciat: gratitudo: amor ⁊ cōpun
ctio cogāt ascēdere mōtē puritatī: p̄us vade spe
culādo ad xp̄m q̄ nō incōgrue pōt dici mōs mir
rhe. p̄pter amaritudinē passionis acerrime. debes
aut̄ p̄mo ad ip̄s ire deuote passionē suā velud mir
rhā p̄mā viuacit̄ colligēdo ⁊ cordi tuo imprimē
do. Et h̄ fit dū xp̄i passionē circūspecte morose ⁊
deuote ruminās diligēter ad l̄ram seu f̄m sensus

Abominabilem speculando. Secundo debes ad Christi passiones
tamquam mirram ire et inde aliquam ad tuam utilitatem trahere:
siue medicinam contra vulnera passionum siue exempla virtutum.
Tercio debes ad ipsas ire et ex illa mirra prima mentem tuam ad deuotionem pun-
gere et amorem inflammaré et teipsum promptum efficere ad omnem tollerantiam
tribulationum. Et autem Christi passionem ad litteram deuote
relegere valeas: et circumspecte dirigere: scire debes quod
talis meditatio passionis dominice simpliciter ad litteram. id est simpliciter facta et gesta et penalitates Christi
in passione considerare: maxime inducit ad passionem et deuotionem
ad Christum ex passione. Et autem melius ad passionem et deuotionem
ex hominis meditatione elicias: debes summopere habere quod prius dictum est accedere ut semper Christus
quo lucidius poterit unam personam accipias quem deus
et hominem esse fuisse non dubites: Cum igitur legis Christum
talem penam sustinisse vel sic et sic nudisse vel tacuisse
cogita spiritus et in conceptu sic forma ut nomen iesu tibi
deum et hominem representet et sic Christum deuotius et maiori re-
uerentia a spiritibus multoque amplius accipias. Si ei humana
no affectu bruto animam commiseris intense afflicto.
quantomagis commisereris Christo si eum non solum ut
hominem piissimum: dulcissimum: mitissimum: no-
bilissimum: amantissimum: gratiosum et decorum in con-
ceptu assumeres. verum insuper ut deum omnipotentem
metuendum: reuerendum: adorandum creatorem et
iudicem tuum mentis tue oculis representares.

Secundo ut xpo ampli' cōpatiar' ⁊ penalitates ei'
medullitus aīaz tuā gladio doloris trāsuerberēt
debes xpm in quavis pena p̄stitutum nō solū res
spicere quasi exterius summo dolore afflictus. s; et
etiā summope eū diligentissime interius cernere
omī dolore repletum ⁊ absinthio vniuerse amari
tudinis inebriatum. Primo igitur quotiēs legi
aliq̄ penalitatem vel aliq̄d opprobriū xpo illatū
nō per illud ita accipias xpm passum ⁊ sustinuis
se sicut si alius aliquis homo p̄ eandem penā su
stinuisset. s; indicibiliter aliter ⁊ ampli' vltra oēs
hoīem. Cui' causas debes in corde diligēter col
ligere: quā sunt multus ad compassionē motiue ⁊
inductiue. Igitur notum est tantum precise vnū
quēq; aliqua pena sensibili torq̄ri ⁊ affligi: quan
to plus aliquis sensuū illam penā tanq̄ sibi incō
uenientem sentit. Sed ⁊ itez nō est dubiū sensus
alicuius hoīs tanto plus ⁊ citius penā sentire ⁊
ex eadem torqueri: quāto sensus illius hoīs fue
runt viuatiores. Christus aut natura viuacissim'
⁊ cōplexionis dignitate nobilissimus extitit ideo
maximā sustinuit penalitates vltra quēuis alius
hoīem. Vide ergo si est aliquis dolor similis sic
dolor ei'. Cogita ergo si tibi vel alteri tenero ho
mini intolerabilis esset pena caput spinis p̄fora
ri. totum corpus acerrime flagellari ⁊c. quāto ma
gis Iesu xpo homini ⁊ deo fuit illa pena grauissi

ma in natura sua nobili ⁊ delicata. Scdo xps pa
tebatur tm̄ quātum voluit. Nam fm̄ euāgelitā
Jesus turbauit seipsum nō passio. sed ipse seipm̄
Itē oblatuſ est quia voluit. Sz quia xps passio
nem suā assumpsit p̄ satisfactōe originalis crimi
nis qđ tm̄ fuit : vt totū gen⁹ hūanū iusticia origi
nali spoliaret ⁊ ipam naturā inficeret eterna beati
tudine spoliaret. Et itē assumpsit passionē ⁊ mor
tem vt ipse esset hostia sufficiēs p̄ omnibus hoīb⁹
⁊ quia dei p̄fecta sunt opera. videt̄ oīno qđ xp̄us
assumpsit mortem amarissimam. Vñ Hieremi. O
vos oēs qui transitis p̄ viam: videte si est dolor
similis sicut dolor meus: ac si diceret nequaquā im
mo dicūt doctores qđ dolor eius passio fuit a dō
acerbissimus et afflictiuus qđ excederet dolores
oīm hoīm quos ab initio seculi passi sunt vel pas
suri. Preterea tertio nō modicū auxit xp̄i dolorē
qđ hāc passionē a tali pp̄lo sustinuit. cui tot bene
ficia contulit. cui merito dicere potuit. Popule
meus quia ego deus tuus: quid p̄ te facere potui
⁊ nō feci: tu ho quid mihi pei⁹ rependere posses
qđ qđ acerrimā mortem inflixisti. Vñ p̄pterea cō
patiens huic pp̄lo orabat. Si possibile est tran
seat a me calix iste. i. ab hoc pp̄lo infligendus: vt
quidā sancti voluerūt. Sz ⁊ passio xp̄i fuit in oī
membro: in omni sensu. Danus gratiose p̄forate
Caput spinatum: totum corpus flagellatum ⁊ c̄

sicut potes p̄ singula currens studiosius p̄scruta
ri. Itē eius passio fuit opprobriosisima derisio
ne: p̄fusione: scādolo: sputatione: capitis velatio
ne plenissima vt nūq̄ simile legisti ⁊ hoc ex maxi
ma inuidia phariseorū. Itē vt melius amaritu
dinem passionis xp̄i sentias: hoc habe p̄ regla vt
quoties euāgelista ponit absolute aliquā penam
xp̄o inflictaz adde tu in corde valde vl̄ marie vl̄
seuerissime ⁊c. vt x̄bi gratia. Percussit eū suus
pontificis: cogita tu valde grauer sicut dubiū
nō est: q̄uis certum gradum p̄cussionis vel affli
ctionis scire nō poteris. Auerte nūc etiā diligēter
in corde collaca causas afflictionū ⁊ dolorū inter
norū christi que forsitan sensibilem penā p̄reces
lebant. Hec aut̄ interior afflictio surgebat primo
ex feruido zelo christi p̄ hūano genere saluando.
Pro quo tñ ad maiorē p̄tem passionē suā vide
bat infructuosam ⁊ inutilem: licet p̄ om̄ibus esset
sufficiens ⁊ sup̄abundās: nō aut̄ efficiens p̄pter
maliciā multorū. Itē habuit maximā cōpassionē
cum sua matre benedicta om̄ibus amaritudinib⁹
repleta. Itē grauabatur interior pena christi ex
miseratione iudeorum. Item ex dolore discipulo
rum ⁊ peccato precipue iude. Itē ex nostra ceci
tate ⁊ ingratitude. pro qua ⁊ fleuit super hieru
salem dicens. Si cognouisses ⁊ tu ⁊c. Ecce nūc
pio oculo respice christum in passione sua consti

tutum. Lege eius passionem ⁊ respice eum nō so-
lum exterius afflictum. sed interius exteriusq; to-
tum dolorosum: totum afflictum et amarissimis
doloribus repletum. Et valde mirandum est. Si
ita respicis deum ⁊ hominem afflictum. ⁊ tantis
tribulationibus circumdatus. ⁊ nō moueris affe-
ctuosa compassione. De secundo autem quomo-
do tibi vtiliter passionem christi assumere debes
ad fructum ⁊ vtilitatem. ad imitationem scilicet
virtutum vel fugam vitiorum: debes summo co-
namine ad hoc affectū ⁊ intellectū tuū dirigere.
vt in oībus gestis v̄bis ⁊ r̄sionibus xp̄i q̄ in h̄i-
storia legis passōis dñice sentire possis quō xp̄s
se habuit interi⁹ ⁊ exterius: quō iudei: pilat⁹: ⁊ he-
rodes Maria mater dñi: maria magdalena p̄ lo-
co ⁊ tpe se habuerūt interi⁹ ⁊ exterius. Et sic in-
uenies in christo passio oīm virtutum copiam: et
cōtra oīnia vitia summa medicamina. Verbi gra-
tia cū legis. Stetit iesus corā pontio pilato pres-
side. Cogita p̄mo moduz stationis. quō xp̄us se
habuit interi⁹: quia inclinato capite: oculis in ter-
rā demissis. ⁊ sic de alijs moribus hūilibus. Si-
militer cogita de r̄sione eius ⁊ de modo proferē-
di v̄ba. q̄ humiliter: q̄ leuiter et pie protulit. Co-
gita de mō. quō se habuit interius in his oīnibus
⁊ inuenies eum absq; rancore: absq; inuidia: abs-
q; impatientia humilem ⁊ mitem corde. Sic co-

gita de mō quō se habuerunt iudei exterius quia
horribiliter ⁊ puerse magnis clamoribus ⁊ duris
simis vocibus eū accusantes: clamātes. Re^o est
mortis. *Crucifige crucifige eum.* Si nō esset hic
malefactor nō tradidissē^o eū tibi ⁊ sic de singu
lis. *Cogita de mō quō se interius habuerūt ⁊ in
uenies q̄ ex inuidia stridebant sup euz dentibus
suis ⁊ mouebant^r contra euz ex magna inuidia ⁊
iracundia.* Sic cogita de beatissima virgine ma
ria ⁊ magdalena: quō se habuerūt in motibus ex
teriorib^o quia dolozose, nō tñ inordinate ⁊ incon
posite maxime dei genitrix, q̄ nec vnq̄ venialiter
peccauit p aliquaz deordinationem. *Cogita mo
dum quō se interi^o habuerūt ⁊ inuenies maximū
dolorē ⁊ summā tristitiā.* Et si ista bene tractaue
ris inuenies in xp̄o oīm virtutū summā ⁊ cōpatlē
di materiā ⁊ debita medicamina vitioruz. Tertio
quō ex mirrha passionis dñice: possis mētē tuaz
tanq̄ pingui deuotōe ex adipe inungere ⁊ ad ca
ritatē affectū tuū inflamare: d̄bes cogitare: q̄ tu
homo es causa tanti doloris: tate amaritudinis
Itaqz vt supra dictū est attrabe tibi hoc benefi
ciū quasi p te passus sit solū xp̄s. Et inde grati
tudo orit^r tibi. Nam passus est p̄ptet tuā illumina
tionē: redemptionē: iustificationē: ⁊ glificationē
Propter tuā illuminationē: vt seq̄reris exemplū
eius: ⁊ intellectus tuus illuminaret^r in cognitione

veritatis. Igitur omnia quae legis christum fecisse. at-
trahere tibi quasi propter te solus facta et cogita sem-
per quasi christus dicat tibi: hoc feci ut sequaris
me. Propter tuam redemptionem quia propter pecca-
tum originale eras perpetue damnatus. Cogita er-
go quod graue est peccatum tuum propter quod expiandus tamen
erigitur medicamentum: tamen precium: et inde tibi na-
scitur timor et horror peccandi: et sic de alijs propter
tuam iustificationem. Inde gratitudo oritur quod tan-
tus voluit pati ut tu dignus posses haberi iusti-
ficatione dei. Propter tuam glorificationem et inde
maxime tibi eriget amor quod ille qui te non indi-
guit nec bonorum tuorum eget propter tuam gloriam tanta
voluit sustinere. Sed quia homo hunc montem mir-
rhe. i. magnitudinem amaritudinis non potes simul
in corde colligere vel apprehendere. sed necesse est
ut successive per exercitium recolligas et continue
in corde reponas. Ideo pro faciliore tuo exercitio
passiones christi sub breuibus particulis hic ex eu-
gelio collectis. anneximus pro lucro meditationis
et amminiculo exercitiorum.

Passio christi breuiter tacta et particu-
lis diuisa. **P**rima particula. Ca. xxxiiij

Hitur celebrata illa so-

i lenni et regali cena. christus deus et homo sur-
rexit atque cum discipulis cepit ad mortem

Inimicis obviam pperare. Verū eundo dulci colloquio discipulos de sua passione instruit et premuniuit vicēs q̄ percussio pastore disp̄gēde essent oues gregi: petrū p̄muniuit et q̄ eū negaturus esset p̄dixit. Hec ad l̄ralem sensus et deuotā meditationē trahēs: añ om̄ia cū reuerētia et pia dulcedine recole p̄sonam xp̄i deus simul et hoīem et ita q̄ dicit et loquitur diligenter cū reuerētia et admiratione et pietate ausculta. Deinde ad tuā vtilitatē et morū informationē diligēter cōsidera q̄ dulciter verba ptulit: q̄ benigne se habuit: q̄ dulci colloquio admonuit. Considera etiam q̄ fuit ab intra dolorosus et de morte immēte tristat⁹ et c. Deinde cogita tertio q̄ p̄ tua redemptione iam incipit ire ad mortē et p̄ te imolari et cōpungere ad deuotionē et lachrimas. Et hec et his similia p̄tracta vbi cūq̄ tibi cōuenit p̄m̄ tria p̄us dictā ne sit op⁹ amodo iterare. Deinde relictis alijs discipulis et assumptis dūtaret tribus p̄ncipalioribus ad ipsos colloquēdo ait. Tristis est aīa mea vsq̄ ad mortem. Sed et illis relictis solus iuit in montem orare vbi post tertiaz orationē tantus ei et tā im̄ensus factus est horror et timor vt p̄ magnitudine horroris sanguinē sudaret in terram defluentem. qd̄ de nullo vnq̄ hoīe quātūlibet afflictio legitur. Et ecce angelus dñm suum cōfortat. Procedens aut̄ promptissime licet mirabiliter penas

horreret inimicis suis obuiat et verbo vnico in
terram p̄sternit. A iuda patientissimus dñs oscu
lum suscipit. Deinde crudeliter a iudeis capitur
vincitur et trahitur. Tunc om̄es discipuli relicto
eo fugerūt. Ipse aut̄ ad domus Anne p̄mo ducit̄
vbi grauius in maxillā a seruo neq̄ p̄cutit̄. Et si
volueris poteris te hic diligentius exercere cōsi
derādo q̄s sit iste qui ita opprobriose trahitur et
ducit̄ et cogita vt prius q̄ hō benignissim⁹: mitis
simus: mansuetissimus. Sed et fm̄ deitatem cogi
ta q̄s sit iste vt te ei subdas p̄ rōnis ascēsus. Cre
de igit̄ et cogita ip̄m veraciter ēē dei filiū: oim̄ p̄n
cipiū: saluatoreē oim̄ et oim̄ retributoreē. Et hec sit
pticula p̄ma mirrbā dñice amaritudis colligēdi
¶ Particula secunda. Ca. xxxiiij.

Trahitur autem in do
mū cayphe. vbi scribe et sacerdotes
eū expectabāt. Cogita quō xp̄s tra
hebāt: qz puerse et dure. Cogita qn
ta auuiditate pharisei expectabāt: qz
inuidiā pleni. Cū aut̄ a p̄ncipe adiurat⁹ veritatē
fuisse cōfess⁹ tāq̄ blasphem⁹ p̄cutit̄ ictib⁹ grauib⁹
tāq̄ si sibi false nomē p̄phete vsurpass⁹. facie vela
ta p̄cutit̄: cōspuit̄ et irridet̄. et falsum testimoniū cō
tra eū q̄rit̄. s̄z cōueniēs nō inenit̄. A petro ceteri di
scipul⁹ fortioze negat̄. xp̄i tñ respectu admonitus

f iij

amarissime deplorat petm̄. Mane aut̄ facto tāq̄
 latro p̄ plateam iudici adducitur adiudicandus
 morti. Videns aut̄ iudas q̄ ad mortē peteretur
 tm̄ in se doluit q̄ tam dulcem magistrū suū tradi
 dit vt scipm̄ pre amaritudine ⁊ dolore. laqueo sus
 penderet: ⁊ retulit triginta argenteos cū quibus
 emptus est ager iuxta p̄phetiā Hierē. Deinde mlt̄
 tis clamoribus: falsis accusationibus: ⁊ curren
 te tota ppli multitudine: est corā pilato accusatus
 Missus ⁊ ductus p̄ plateam ad Herodem ab eo
 vt fatuus irridetur. Hic diligentissime considera
 qualis est qui patit̄ ⁊ ei configurare vt patiar̄ in
 nocētissimo: mitissimo: nobilissimo: ⁊ amātissimo
Tercia particula. La. xxxv

Vante autē iesu hūi
 lime corā pilato preside magn⁹ tu
 multus ⁊ clamor validus inualuit
 clamantibus ipsis iudeis. Crucifi
 ge crucifige. Nos leges habemus
 ⁊ hm̄ legem nostrā debet mori. Tūc pilatus xp̄m
 fecit durissime per totū corp⁹ flagellari. ⁊ in figu
 ra regis tanq̄ illicite se regē nominassz multipl
 citer illudatur: ac clamide induit̄. Caput spinis
 coronat̄. arūdine grauit̄ sberatur Et rex geni
 bus flexis irrisorie adoratur. Hic homo diligen
 ter attende modum quo xp̄us se habuit: quō pila

tus sedēs in throno tanq̄ dñs foret xp̄i dñi ⁊ su-
der eius. Nescis inquit q̄ ptātem habeo dimitte-
di te. Attende modum quō iudei se habuerūt: vis-
de causam cur xp̄s hec om̄ia sustinuit: nisi p̄pter
te redimendum ⁊c. Intran ⁊ multiplicāt clamo-
res iudei. Si hūc dimittis nō es amicus cesaris
Crucifige crucifige ⁊c. Tunc pilatus timore ce-
saris victus tradidit christū crucifigendū. Eri-
ens aut̄: vt crucifigatur ipse suū portat patibulū
Sequentibus se mulieribus ait. Nolite flere sup-
me ⁊c. Considera aut̄ hic quātus ⁊ q̄ gloriosus
rex celi ⁊ terre et dñs sabaoth sit iste q̄ sic illudit
regis scemate. vt sic ad ip̄m possis egredi per ad-
mirationis aspectū. Est em̄ immensus ptāte: spe-
ciositate: felicitate: eternitate. Admirare igit̄ maie-
statem annihilari: speciositatem decolorari: felici-
tatem tormentari: eternitatem mori.

Particula quarta. Ca. xxxvi

Actus in montē cal-
uarie incipiūt se lictores dispone-
re ad crucifigendū: eruere christū
vestibus ⁊ sic de singulis. Cogita-
tu diligentissime modum crucifixi-
onis: hora vi crucē primo erexerunt ⁊ xp̄s crucē
deinde ascēdit. Et tūc vide quō pendet p̄mo bra-
chio vno fixo ⁊ altero nō: ⁊ cogita xp̄i patiētiā.

et modū quo se habuit: aut certe crucē ponentes
hmo affixerunt. ⁊ deinde erexerūt. ⁊ tunc cōsidera
xp̄m iacentem sup crucē manus pp̄rias extenden
tem ⁊ q̄ ita erigit. Respice deinde christū in cru
ce lacrimātē. Sinit in cruce. Orat p̄ crucifixori
bus. Blasphemāt a p̄tereuntibus a phariseis et
latrone. Titulus verissim⁹ ⁊ indelebilis scribitur
Jesus nazareus rex iudeorū. Stat. Vgo benedī
cta mater gl̄iosa sub curce xp̄i doloribus plena q̄
vtiq̄ t̄to ampliorē habuit dolorē quāto feruen
tiorē amorē. Tandem xp̄s matrē suā Johāni cōmi
sit: fiūt deinde tenebre p̄ totū mūdū. Clamans p̄
inde hely hely: q̄nta sua foret pena ⁊ q̄ hūanitas
a diuitate q̄damō fuit deserta designauit. Et hoc
p̄pterea q̄ nulla fuit redūdatia viriū supiorū q̄b⁹
fruebat̄ ad vires inferiores q̄bus patiebat̄. igitur
accepto aceto cum iam nil restaret agendum vel
implendum clamans voce magna spiritum emis
sit innuens q̄ q̄diu voluit vires sibi retinuit ⁊ q̄
nullus animam suam a se tolleret ⁊ nisi ipse eam
poneret. Vñ precipue Centurio ex hac voce mo
tus dicebat. Vere filius dei erat iste. Et hic consi
dera quali forma christus passus est vt eum stu
deas imitari. Passus est eniz sicut verus agnus
liberalissime respectu proximi: seuerissime respec
tu sui: obedientissime respectu patris: prudentis
sime respectu aduersarij. Stude igitur ad haben

dum habitū fm effigiem instatiōis christi scilicet
benignitatē: seueritatis hūilitatis et p̄spicitatē.
Particula quinta. **Ca. xxxvij.**

Ossa latronū ⁊ crura

cōfringūtur xp̄i aut os nō p̄minuitur
vt p̄phetia integra seruetur. La-
tus eius vnus milituz aperuit. vñ
sanguis ⁊ aqua exiuit. ⁊ sacramen-
ta ecclie cōsecrauit. Veluz templi scinditur. Sep-
ulchra mortuorū aperiunt: vt inde in die resur-
rectōis eū xp̄o resurgerēt. Hic p̄sidera q̄nta p̄ te
passus ē xp̄s ⁊ ex om̄ibus p̄dicti mōtem mirrhe
ascēdere. i. totā passionē xp̄i ⁊ amaritudinē ⁊ acer-
bitatem reuolue. Passus est em̄ xp̄s iniuriā: con-
uitia: ludibria: supplicia. Sic ⁊ tu xp̄i passionem
imitādo amplectere p̄ eo oēm passionem plenam
iniurijs conuicijs: ludibrijs ⁊ supplicijs.

Qualiter deuotus in suis ascēsiōi-
b⁹ passionē xp̄i d̄bet dirigere: vt p̄ timorē ascēdat
per spem proficiat: per caritatem deo inhereat et
intellectus illuminetur. **Ca. xxxviii**

S vero vis scire quō

passio xp̄i ḡnerat dolores ⁊ ita p̄fit-
cit i p̄ma ascēsiōe: quō timorē i cutit
⁊ ita iuuat i p̄mo gradu scēde ascēsi-
ōis. si vis scire quō sp̄e eleuat ⁊ caritatē augz in

Intellectum illustrat et affectum informat. debes diligenter in christi passione et morte investigare et inquirere septem veritatis illuminatōes. quarum cognitio ante christi passiones admodum erat occulta sed in passione: velum est scissum et veritas refferata: ut de his dici possit illud Apoca. Aperta sunt signacula eius septem. Si igitur vis te exercere ad timorem: si vis erigere ad spem respice primum signaculum in christi passione refferatum. Est autem signaculum hoc Deus admirabilis de quo in passione ostensus est quod ipse sit summa sapientia. qui tam prudenter diabolus decipit. non autem per infinitam potentiam suam violenter oppressit. Secundo ostensus est in passione quod ipse sit summa iusticia in quantum quesivit redemptionis precium. Tertio ostensum est quod ipse sit summa misericordia in eo quod ipse pro nobis tradidit filium suum unigenitum. Si ergo vis te exercere ad timorem: quod magis timendus quam quod deus est summa iusticia qui elegit subire mortem potius quam iusticia sua relinquere peccatum originale inultum. Si iterum in christi passione vis te exercere ad timorem: spem et caritatem diligenter lege aptum signaculum secundum quod est spiritus intelligibilis qui manifestatus est per christi passionem esse maxime benignitatis. Et hoc quantum ad angelos qui dominum suum permiserunt crucifigi. Secundo manifestatum est quod sit criminis dignitatis: et hoc quantum ad homines pro quibus christus fuit crucifigus.

Tertio manifestatum est quod sit marie crudelitatis
et hoc quantum ad demones qui eum crucifixerunt
Si igitur vis timorem incutere, cogita quod aduersarii
tui tam sunt crudeles, quod nec christo domino peccerunt
sed temptauerunt et crucifigi fecerunt. Utique non
poenitent tibi: hic temptando, et in futuro si permerue-
ris puniendo. Si vis spem erigere: cogita quod illi
spiritus angelici tante sint benignitatis, quod libenter ora-
tiones tuas ad celum deferent, et pro te domino suppli-
cabunt. Si vis ad amorem inflamari: cogita quod
christus tantum te reputauit: tantum amauit: ut pro te redi-
mendo voluit crucifigi. Si incipias ascendere a
concupiscentiis, et delectat te peccatis secundum nequam lege
aptum signaculum tertium quod est mundus iste sensi-
bilis. Nam ipse in morte christi probatur esse locus te-
nebrarum, in quo regnat cecitas: quia lucem veram non co-
gnouit. In quo regnat sterilitas: quia christum in-
fructuosum reputauit. Impietas, quia innocentem
christum condemnauit. Et ita huiusmodi specula-
tione mens tua auellitur ab amore mundi. Si vero
vis plenius cor tuum forsitan infirmum oblecramen-
tis mundi abstrahere: exerce te in passione christi.
lege aptum signaculum quartum quod est infernus
qui manifestatus est esse pro christi mortem plenus
omni egestate vilitate et paupertate. Quoniam si hec christus
passus est propter peccati delectionem multo magis dam-
nati hec patienter propter iustam operum retributio-

nē. Itē si vis spunctionē ex timore conficere de
pctis tuis vt p eā a ꝑcupiscētis libereris: lege si
gnaculū qntū in passiōe referatū .i. reatū culpabī
lē: qui ex hoc mirabiliter ꝑbatur d̄ eo detestabilis
qꝫ ad sui remissionē indigeat tā magno ꝑcio: tam
grāde piaculo: tā difficili medicamēto. Itē si vis
cor tuū ab amore mūdi aliquātulus sepatum sur
sum ꝑ spem erigere. lege signaculus sextū aptū .i.
paradisus desiderabilē: qui ex passione aperit̄. ꝫ
mōstrat̄ ē esse locꝫ plenꝫ gl̄ie leticie ꝫ opulētie: in
eo qꝫ xꝑs ꝑꝑt̄ eiꝫ restitutionē factꝫ est vilis: paupꝫ
ꝫ miser. Itē si vis te accēdere ad cordis puritatē
ꝫ ad exercicia v̄tutū. lege aptū signaculū septimū
qđ ē v̄tus laudabilis: ꝫ iuenies ī morte xꝑi qꝫ sit v̄
tꝫ ꝑciosa speciosa ꝫ fructuosa. ꝑciosa: qꝫ xꝑs añ
voluit ꝑdere vitā tꝑalē qꝫ cōtrariari. v̄tuti. specio
sa: qꝫ in cōtumelijs relucebat. fructuosa: qꝫ vnꝫ ꝑ
fectus actus v̄tutis infernum spoliavit. celum
aperuit. perditum restauravit.

De resurrectione dñica. Ca. xxxix

Tercia aut die xꝑs victor

mortis resurrexit ꝫ nos resurrecturos
monstravit. Si igit̄ christo passio fuis
sti ꝫ passꝫ nūc resurgēti cōgaude. cogi
ta d̄note qliter aīa xꝑi ad infernū descēdit: qđ ibi
egit: ꝫ d̄ gaudio sctōꝫ patrū ꝫ tristitia demoīoꝫ

Cogita de timore custodiētū. cogita de custodia
angeloz. circa sepulchzū quoz. nūc referē vn? so
lus sedere: nūc stare: nūc sup lapidē: nūc in sepul
chro: nūc duo ⁊ hi diuersimode: p qđ oñdiē mlti
tudo angeloz circa sepulchrum ⁊ varia visitatio
mulierū. Cogita quō amor ⁊ desiderīū magdale
na ⁊ alias feminas frēqnter cogebat currere ⁊ se
pulchzū dñi visitare. Cogita de varijs xp̄i appa
ritionib?. Cogita de dulcib? ei? colloquijs cū di
scipulis. Cogita cur xp̄s in galilea voluit appa
re nisi vt tu debeas d vitijs trāsmigrare. Nū pas
cha dicit trāsit?. Sz ⁊ in galilea. i. trāsmigratio
ne ⁊ mutatōe corpm n̄roz. i. in regno celoz xp̄m
videbim? post gnālem resurrectionē.

¶ De glōiosa ascensione xp̄i. Ca. xl.

Nost quadraginta di
es resurrectōis ascēdens xp̄s in al
tū captiuā durit captiuitatem san
ctoz patrū. Meditare de glōiosa
pcessiōe ascēdētū cū xp̄o. Nā sc̄i
seqbant̄ angeli venientes obuiabāt. ⁊ tūc inter se
q̄stiones illas formabāt. de q̄bus Esaias. Quis
iste qui ascē. ⁊c. Cogita de tristīcia ap̄loz ⁊ gau
dio. Cogita de angelis redeuntibus ⁊ ap̄los cō
solantibus. Disce ⁊ tu ascendere ad xp̄m sed per
ascensiones p̄us dictas vt relinquas hic vitium

quia nullum vitium ascendit cum saluatore vt dicit Augustinus.

De missione spūs sancti. Ca. xli

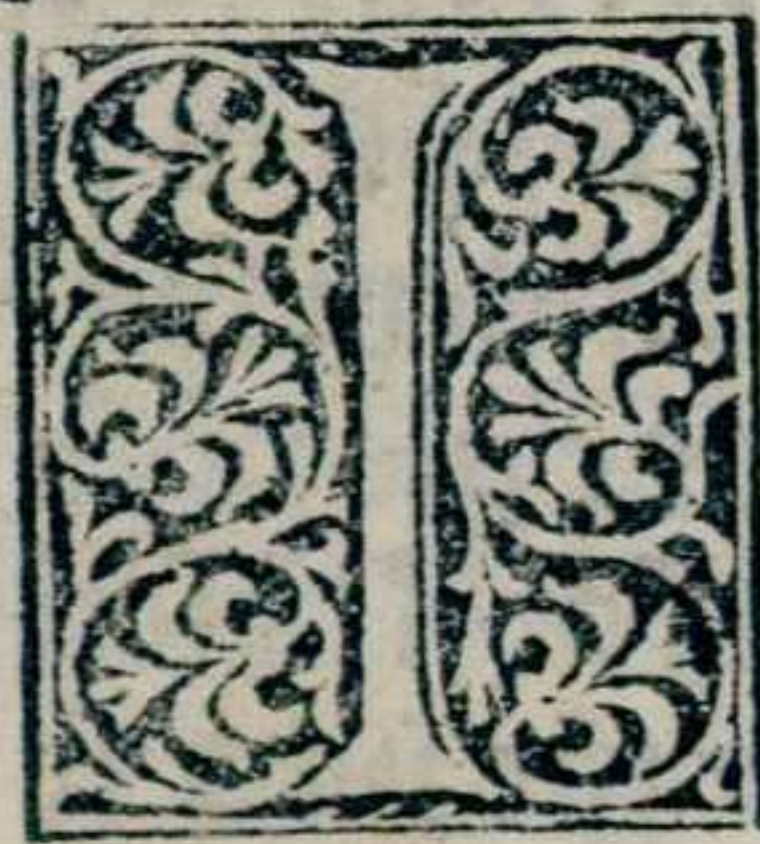

Einde de celo domi-

nus in linguis igneis misit spiritū sanctū. Vide quō deinceps fuerunt apli cōfortati ⁊ in caritate fundati. Meditare cur spūs sanctus in igne: cur in linguis: ⁊ cur in vtriusq; siml

⁊ cur in alijs creaturis apparuit: ⁊ stude pprietas talium rerum in te habere. Cogita affectus ⁊ dona sancti spiritus ⁊ mltā similia circa spiritus sancti missionem.

Quā perfecte in hac vita nullum de pmissis tribus gradibus possimus psumare. Ca. xlii

Sis tribus gradibus

ad puritatē cordis ⁊ caritatē ascēdimus. In primo siquidem deum querimus: sz nō inueniemus p feruidam videlicet caritatez. In scdo circumeuntē plateas celestis hierlm ⁊ in tabernaculo eius offerētes hostiam vociferatiōis magni desiderij: inuentunt nos vigiles qui custodiunt ciuitatem: sancti angeli. sz quos per spem ⁊ desiderium contēplamur. Sz nec ē ibi quiescē

dum s; adhuc ascendendum. Paululum inquit
 cum ptransissem eos .i. ad tertium gradum ascen-
 dissem inueni quez diligit aia mea. Itaq; in pmo
 mudi cōcupiscentia deseritur. In scdo mens su-
 perius subleuat. In tertio quiescit in deo quiesca
 Nec tñ putes q; aliquem istorū graduū vsq; ad
 summū vl' pfectū in hac vita possum? ascendere
 Nec em̄ in hac vita possum? om̄es cōcupiscentia
 expurgare. cuz neq; ip̄e Paulus p̄ficere inuenit
 id est pfectionē q̄ est in nō cōcupiscere s̄m Aug.
 S; nec q̄ diu uiuim? possum? oēs affectiōes sur-
 sum leuare: quin aliquid remaneat in terra. Cor-
 pus quod corrumpitur aggrauat animā: et depri-
 mit terrena inhabitatio sensum mltā cogitantem.
 S; multominus possum? tam puri et idonei fieri
 vt possum? iugiter deo adherere. Qm̄ q̄ diu sum?
 in corpe pegrinamur a dño. S; isti sunt grad? et
 pfect? q̄bus nra fragilitas ascēsiōes d̄bet dispo-
 nere. et successiue q̄ntū poterit p̄ficere ascēdēdo.

¶ De tribus quibus sustentat̄ et pro-
 mouetur spiritalis ascensio. scilicet lectione: medi-
 tatione et oratione. Ca. xliij

Verū quia nō est hūa-
 ne fragilitatis cordis semp̄ insiste-
 re ascensionibus et spūalibus affe-
 ctionibus et exercitijs: et difficile est

ascendēti nunq̄ descendere nisi habeat in quo fa-
tigatus requiescat: nisi cibum secum habeat quo
sustentetur in via. Idō sicut superius designatis
tribus descensibus triplicē posuimus discussio-
nem pro ipsoꝝ descensuū pleniori habenda noti-
cia. Ita iam erecta scala ascensionuꝝ tria assigne-
mus sustētamenta in quibus requiescere valeas
fatigatus quibus possis te reficere deficientē in
via. Sunt aut̄ tria ista. Lectio: meditatio: oratio.
His tribus innititur ⁊ pficitur om̄e spūale exerci-
tiū. Hec sunt quodāmodo cibus in via. Quā sic de-
dedit corpori panē vinū ⁊ c. ad sustentationē suā
ita p̄missa tria cōtulit deus aīe in hac pegrinati-
one p̄ sua refectione: vt dicit Aug⁹. Lectio autē
magis ptinet ad primū ascensionis gradū qui in
timore pficitur. Nam lectio s̄m Hugo ad incipi-
entes ptinet qui utiq̄ in p̄mo gradu a timore cō-
cipiunt ⁊ pturiunt sp̄m salut̄. Meditatio magis
spectat ad s̄m gradus. i. pficiētes qui iam lectio-
nibus instructi sciūt secus in corde suo deambu-
lare. Oratio vero q̄uis ad om̄s spectet ascensus
precipue tamen ⁊ proprie ip̄is cōgruit qui in ter-
tio ascensionis gradu incipiūt deo adberere. Est
em̄ oratio hominis deo adherentis affectio ⁊ fa-
miliaris quedaz ⁊ pia allocutio. Sed videamus
quomodo ista tria nos in ascensionibus premis-
sis promouent ⁊ adiuuant ⁊ sustentant si debite

dirigantur et discrete assumantur.

Qualiter sacra lectio adiuuat et sustentat ascendentes: et qualiter sit ad perfectum spiritalem ordinanda et dirigenda. Ca. xliiij

Bitur timore percussus

et compunctio de peccatis: affectu quoque et desiderio ascendendi inflammatus lectionem tibi arripe ad tuum perfectum ita videlicet, ut te semper

ad ascendendum admoneat: ad proficiendum hortetur ut quicquid legis ad ascensum puritatis et caritatis tibi proficiat vel vias ascensus per sancta opera et exercitia ostendendo: vel affectum tuum ad ascendendum inflammando, timores incutiendo vel per spem subleuando. Itaque ut quidam ait Christiano philosopho lectio admonitio debet esse non occupatio. Hoc autem facile fiet si secundum doctrinam Augustini. initium cum velueris legere sit timor domini. si videlicet timor intentione et affectum tuum regulet, ut non nisi perfectus quiescat spiritualiter ad cordis puritatem. et sicut ille sanctus Antonius de quo refert Gregorius in. iij. dialogo. non queras scientiam verborum: sed fletum compunctionis inquiras: quatenus per hoc excitata mens tua inardescat. et ima deserens ad celestia bona tendat. Sane ut tibi lectio pro spirituali ascensu sit fructuosa multa sunt tibi attendenda: videlicet quid le

gis: quā legis: quō legis: et ad quid legis. Quid legis. Nō em̄ leges om̄ia quāuis etiā vtilia eque p̄ficiunt ascendenti. Vñ illarū scripturarū lectionibus magis debes incubere quā tuū affectū magis inflamant ad spūales p̄fectus et ascensum quā que in rebus difficilibus et curiosis illumināt intellectum et acuit curiositatem sicut sunt materie disputabiles. Lectio etiā difficilium scripturarū non reficit animū teneriores. s; nōnunquā frangit eius intentionē. Illos autē libros precipue debes legere qui vel instruat te de moribus: de extirpatione et natura vitiorū. de exercitiis virtutū et spūali profectu: vel illos qui in te augent deuotionē et inflamant affectus ad xp̄m et ad celestia. Et si interdū alios legeris quāuis ex causa statim debes redire ad materias deuotiōis. Quale em̄ habes cōtinuum studiū in scripturis talē tibi formas affectus tale sentire: et talia sepe meditaris. Secūdo debes attendere quā legis. Lectio em̄ vt sit fructuosa non debet esse ex abrupto et casu fortuito. s; tpe et hoc fixo. Homo p̄cipue debet diligenter animū ex sacra lectiōe reficere vt habeat vt in suis exercitiis cū melius nō occurrit: memoria occupet. Itaq; lectio nō nos retineat in se occupatos: s; vterius dirigat ad deuotas meditationes et spirituales orationes. et ille sua dulcedine et affectiōe dirigat vterius in opus et seruat delectabiliter opantes

Tertio debes attendere: quō legis. Sūt em̄ qui libroz ex toto añ pcurrūt anteq̄ incipiant. alij nec vnū foliū student in p̄ncipio statim: deinde aliud folium in medio vel in fine ⁊ sic casualiter pcurrunt. Fastidiētis aut̄ stomachi: vt quidā ait. ē m̄ta degustare q̄ vbi varia sunt ⁊ diuersa inquinant nō alūt. Tu v̄o integrū librū tibi elige qui p̄posito cōueniat: mores informet: deuotionez augeat. quē timore dñi (vt dictū est) p̄cedēte a principio vsq; ad finē cōgrua deuotiōe ⁊ debita reuerentia debes studere. Quarto debes aduertere ad quid vel p̄pter quid legis. Et certe principalis intentio tua. sicut in om̄ibus exercitiis debet esse puritas cordis nō vanitas: non tm̄ vt scias: s; multo minus vt sciaris: s; vt tibi p̄ficias ⁊ aliis p̄ tuo modulo. Debes igit̄ vt immediatius lectionē ad puritatē referas semp̄ aliquid de lectiōe extrahere quod tuo p̄posito cōueniat qđ mēoriam occupet. qđ te ad p̄ficiendū admoneat. vt sis animal mūdum qđ cōsueuit ruminare. S; ad alios fructus potes in lectione querere: vt sc; nūc legēdo nūc orādo: nūc opando exercitia varies: ⁊ tediū mentis deuites. ⁊ ita te teneas stabilez. Stude ergo in om̄ibus que cōsueueris exercere delectationem aliquā inuenire. Delectatio em̄ seruat opantem in ope. Time in om̄ibus tediū mētis. Et hīc debet tibi esse vn̄ in om̄ibus finis. vt te serues p̄

seuerantē delectabiliter in tuis opationibus ⁊ ex
ercitijs. Item vt lectiones immediate dirigas ad
puritatē. sepius lectionē oratio interrūpat: vt de
lectione formes affectum ⁊ de affectu surgas ad
orationem. Hec de lectione.

De modo meditando. Ca. xlv

Meditatio vō dicitur cū

ea que legisti vlt̄ audisti studiosa ru
minatiōe in corde tuo diligenter p̄
tractas ⁊ p̄ ea affectum tuum circa
aliquod certum inflamas vlt̄ illumi
nas intellectum. Itaq; ascendens: ⁊ tam in spe
p̄ficiens frequenter in corde ruminat p̄cipue que
te ad p̄fectū iuuāt puritatis que timorē incutiūt
vlt̄ augeant amorē. Et aut̄ meditationes tue tibi
sint fructuose: ⁊ vt faciliter assuescas bonis me
ditatiōibus: duo debes diligēter cōsiderare. Pri
mū est vt animo tuo de quibusdā vtilib; materijs
p̄uideas q̄bus intēt; p̄ficiat ⁊ fructuose occupet.
Siquidē vt aiūt sc̄ti aīa tua est sic mola quicq̄d ei
imponitur molit si nil imponit se consumit ⁊ va
nis ⁊ ociosis implicat; Si aut̄ nil certi vel deter
minati: ad quod vtilioribus non occurrētibus re
curras: tibi p̄figas: necesse est te quibuslibet re
bus occurrentibus aditum in te prebere. Facile
enim cor tuum quibuslibet occurrentibus; adhe

ret si non intense alicui sit affirium, Sed et si non
habeas aliquid ad quod recurras sepe pponis
deuote meditare et anteq̄ occurrat vñ mediteris
perit ppositus: voluntas negligitur, et rursus in-
cidis ociosa. Que autē materie tibi sint utiliores
ad meditādū et pficiūt tibi ad ascensum: superius
audiuisti. Sunt em̄ memoria peccatorum tuorū
memoria mortis: extremi iudicij penarū infernali-
um: memoria celestis glie beneficiorū dei et passi-
onis dñice, et si qua h̄mōi. Has etiā meditatiōes
fm tempora poteris variare: illas assumēdo que
tpe cōgruūt et p tpe deuotioni magis deseruiūt vt
tpe quo peragitur v̄t recollitur in ecclesia memo-
ria dñice passiōis tu te ecclesie cōforma meditati-
ones tibi formās amaritudinum et passionū xp̄i.
Sic facito et in alijs festiuitatibus p̄cipuis eccle-
sie vt circa materiā festi versetur tuum exercitium
iurta consilium beati Bern̄. Secundum est q̄ li-
cet homo om̄i tpe omni hora p sua fragilitate nē-
ti debet vt aīam suam repleat sanctis meditationē
bus et spūalib⁹ ac deuotis affectōibus. Consilio tñ
b̄ti Hiero. debet sibi ipsi hō aliq̄s horas d̄putare
q̄bus singulari⁹ aīam exerceat scopendo q̄damō
spm̄ et incalefaciēdo ad spūale desiderii. Ad h̄ ad
fm̄ Hiero. marie pueniēs ē hora matutina. Hac
ei hora hō maḡ ē sobri⁹ et ad spūale exercitiū me-
li⁹ disposit⁹ et necdū inuolut⁹ mūdānis tumultib⁹

Hac igitur hora homo debet precipue nití: vt se exerci-
tet in aliquá deuotionē quā frequēter homo p to-
tā diem in tali desiderio remanet ad qualem se de-
mane excitauit. Tunc igitur homo summo conami-
ne studeat aliquá deuotionē a dño pterere vel per
deuotuz exercitium ipse studeat in corde pducere
deuotis meditationibus se exercendo ⁊ se pparā-
do ad matutinas suas legendas vel cantandas.
Similiter faciat de vespere anteq̄ vadat dormi-
tū. Tūc em̄ in horrore visionis nocturne: quā solet
sapor ceteros hoies occupare: ipse diligenti⁹ stu-
deat venas diuini susurreij percipere orās dñm
post quotidianā exarnationē quā tūc factur⁹ est.
vt indulgeat q̄ male egit. ⁊ gratias agat d̄ his q̄
laudabiliter adimpleuit. Sed ⁊ cōtra timorē no-
cturnuz: tūc acrius p affectus puros: p oratiōes
deuotas se armabit. Et si sacram scripturas tunc
legeris sit lectio tua precipue d̄ materia aliqua de-
uota: ⁊ nō de veteris testamēti historia: sicut cōsu-
lit. b. Benedictus. Quia aut dictū est d̄ meditatioi-
bus vt certis t̄pibus singularius exerceanť: id
idem multuz expedit in om̄ibus exercitijs vt sci-
as quā vnūq̄q̄ sis arrepturus. ⁊ quā ad aliud te
versurus vt habes t̄pa orādi t̄pa legēdi vt om̄ia
fiant ordinate. Vñ Augst. Optima est guberna-
tio vt om̄ia suis t̄pibus distributa gerant̄ ex ordi-
ne ne animū humanū turbulentis implicationi-

bus inuoluta perturbent.

De oratione et modo orandi. Ca. xlvj

Oratione vero quocumque

pergis: ubicumque fueris: in domo
in agro ipsam tecum sume: ad ipsam
semper habere refugium et recursum. De
bes autem circa orationem quattuor at

tedere. **P**rimo de affectu orationis: quale videlicet
orandi debes affectum induere et quale modum ora
di assumere. **S**ecundo quales orationes breues an
plixas debes legeres. **T**ertio pro quibus debeas ora
re. **Q**uarto quomodo te habebis in oratione et de atten
tione mentis in oratione. **D**e primo igitur scias quod
vigor orationis et virtus surgit ex affectu oratio
nis. Magis enim audit deus desiderium cordis quam
clamorem oris. Ideo semper affectum aliquem et desi
derium tibi assumes et indues secundum modum exercitij
vel meditationum quibus pro tempore occuparis ut semper
oratio tua procedat de radice cordis non tantum ex labijs
oris procedat semper vel ex affectu timoris: meroris:
dilectionis: admirationis: congratulationis etc. **U**nde
breuiter ut modum habeas secundum predicta. Si te in pri
ma examinatione discussis et inueneris peccata tua
multiplicata super numerum arene maris: forma in
te affectum humilitatis vel meroris: et assume perso
nam serui qui dominum suum offendit: et ex tali affectu

forma orationē dicens. Scdm multitudinē miserationē tuaz dle iniquitatē meā. Si in scda ⁊ ter-
tia examiatōe te discutiens inueneris cor tuū re-
pletū malis cōcupiscentiis ⁊ vitiosis desideriis
forma iteruz affectū hūilitatis ⁊ assume psonam
infirmit aduocantis medicū ⁊ dic. Sana dñe ani-
mā meā quia peccauit tibi. Itē nō est sanitas in
carne mea: a facie ire tue. non est pax ossib⁹ meis.
Qm̄ iniquitates mee supgresse sunt caput meū ⁊c.
Si te in scdo ascensu in timore p meditationes
mortis: vel iudicij vel inferni exercueris assume
affectū timoris ⁊ assume psonā rei astantes corā
iudice cum timore ⁊ tremore quasi iam cōuictus
ptra quē de iure pferenda est sentētia ⁊ dic. Noli
me cōdemnare. Nō intres in iudiciū cū seruo tuo
⁊c. Vel dñe ne in furore ⁊c. Si aut in spe te exer-
ces p memoriā regni celoz. assume affectus amo-
ris ⁊ ora ex feruore cordis dicens. Unaz petij a
dño hāc reqrā vt in habitē in domo dñi. Itē quē
admodū dñs desiderat ceru⁹ ad fōtes aq⁹: ita dñs desiderat
aia mea ad te de⁹ ⁊ sic d alijs affectōib⁹ quos et
istis formare poteris ⁊ assumere debes sicut ex
exercitiū tuū erigit ⁊ meditatio tua requirit. De
scdo debes scire qd aliqs formare debes oratōes
pluriores: aliqs breues. Pluriores dicim⁹ ho-
ras canonicas vlt alia filia scz ad qd aliū de obliga-
ris vlt volūtarie assumis. ⁊ añ has oratōes semp

debes facere quod admonet ppheta dicēs. Sco-
pebam spm̄ me. zc̄. donec incalescat spūs tuus ex
deuota meditatiōe z affectu z desiderio vel exte-
more/merore vl' amore zc̄. Et hoc p̄sertim añ ma-
tutinas z vesp̄as: assumendo meditationes: de
extremo iudicio d̄ peccatis tuis: de hora mortis
de penis inferni: de beneficijs dei: de passiōe xp̄i
p̄m q̄ tunc ibi cōuenit. Alie aut̄ sunt oratiōes bre-
ues quas beat⁹ Ang⁹. iaculatorias vocat in ep̄-
stola ad Ph̄robā. Et has sicut sancti patres con-
sueuerūt debemus cōtinue in p̄mptu habere. sem-
per ignitis desiderijs emittere formādo de lectio-
ne affectum z dicamus. Declaratio p̄monū tuoz
det intellectum zc̄. Similiter oratio interrūpat me-
ditatiōē: interrūpat op̄ationē. Sed hic nō oportet
tantā fieri mētis p̄paratiōē: sufficit em̄ ex me-
ditatiōe deuota iam p̄nti: mentes aliquialiter ad
dñm eleuare. Pro tertio vero scias q̄ q̄uis cor-
poris necessaria etiā sint a deo petenda mlt̄o am-
plius z sepius debemus orare pro diuina gratia
pro remissione peccatorum pro adeptiōe regnī
celoz: p̄ expurgatiōe vitioz z acquisitione vir-
tutuz. Marie aut̄ z q̄i semp̄ añ oculos versetur id
vitiū p̄tra qd̄ p̄ncipali⁹ pugnam⁹ sic infra dicet.
p̄ cui⁹ extinctiōe ignitis debem⁹ orare desiderijs.
Sed z debes orare non solū p̄ teip̄o sed exemplo
vniuersalis eccl̄ie debes interdū orare p̄ defun-

etis in purgatorio p̄ amicis tuis si tēptati: si tri-
bulati: si infirmi: si peregrinātes. **De quarto** scias
q̄ in breuioribus orōnibus quas vtiq̄ habebis
creberrimas magis expedit vt ex affectu concepto
v̄l meditatione formata: ita te habeas in oratōe q̄
deo p̄ntē colloq̄reris petēs ab illo gratiā aliquid
v̄l tēptationū liberationē formās te ex te v̄ba fm̄
tuū affectum v̄l assumēs v̄ba ad illum affectum
deseruiētia iam cōposita et formata. Sed hunc
moduz in pluriorib⁹ orationib⁹ difficilius ⁊ gra-
uemaxime capiti est cōtinuare. ⁊ ergo oportet vt
dūote attendas qd̄ legas ⁊ inde moderate formes
affectum ⁊ deuotionē ex sensu in oratiōe: custodi-
ens cor tuū ab euagatiōe. Interdū cum te in ora-
tione cōscia v̄rget: ⁊ xp̄m fiducialiter timore p̄cus-
sus adorare formidas: fm̄ cōsiliū b̄i Job. con-
uertere ad aliquē sc̄tōr ⁊ deprecare euz vt oret p̄ te
qd̄ genus orandi dicit̄ postulatio. **Clama:** Sc̄tā
maria ora p̄ me ⁊c. S; ⁊ pro hrenibus ⁊ magnis
oratiōibus habe tpa cōstituta. Breues aut̄ ora-
tiones maxime d̄bes arripere. q̄n̄ te temptatio cō-
prehendit ne te deiciat. Q̄n̄ eribis domū vt d̄ns
custodiat introitum tuū ⁊c. sic sancti patres con-
sueuerūt fm̄ Hiero. Item quotiens tibi peccatū
innotescit siue p̄ admonitiōē alterius vel tui ex-
aminationem. ⁊ sic de alijs.

Incipit ascensio tertia qua debeli

lando vitia ascendimus de virtute in virtutem et vires anime destitutas rursus reformamus precipue de duobus que impediunt ascendentes ascensu spirituali.

Ca. xlvij

Tene cor hoīs altum

ppheta describit ad cuius summitatem vel summū apicem non nisi tot ascensionibus pueritur. Nec mirum tñ si altus dicit ipm cū superior ei portio si bene esset ordinata immediate deū attingeret et ei soli subesset: ita vt nō in superiori parte mentis tue stares a dō alte respiceres vt ipm deū ceruere posses. q̄nis nō p̄ essentiaz ppter tuā inidoneitatem vel oculoꝝ adhuc impuritatem et infirmitatem. Igit̄ altus mōs est hūana mens ad quem ascensiones in corde disponim⁹. S; vtinā labor esset soluz mō ex altitudine ascensus et multitudi ne graduū ascensionū essetq; alias via tua ab hostibus essetq; plana et directa ad ambulanduz in eo. Sed nūc hec duo plurimū impediunt et retrahunt ab ascensu videlicet multitudo hostiū ascensum ipsum obsidentium. et ignorātia viarum. Si quidem ipsa via q̄ ducit ad vitā arcta est a dextris et a sinistris ab inimicis circūclusa: qui ascendentes p̄ eam mittētes sagittas ignitas grauiter vulnerant. Ipsi eīn hostes viā obsidentes: intendūt

arcum vt sagittent tendētem ad cor immaculatū
z cordis puritatem. Vincula etiā. i. rerū inferiorū
affectiones ad pedes p̄iciūt vt ita laqueis suis
vel infra trabāt: seu a dextris vel sinistris a via re
gia precipitent: ita vt videas mille cadētes a sini
stris vie huius: decem No milia a dextris eius. Nū
z ip̄i inimici simul narrauerūt vt absconderent la
queos atq; adeo occultauerūt vt dicerēt quis v̄
debit eos: Sed z via ip̄a m̄ta habet diuerticula
Sunt em̄ circūquaq; a dextris z a sinistris iuxta
viam m̄te semite que vident̄ bone. sed nouissima
earum ducunt ad inferos. Sed z inimici magis
nitunt̄ sepe decipere v̄iarum seductione q̄ oppri
mere violenta temptatione. Induūt em̄ ip̄a vitia
frequēter splendorē z docorē virtutis z iungunt
se ascendentibus quasi aliunde z non de parte ad
uersariozū venientes. quemadmodus gabaonite
populum dei deceperunt.

¶ Qualit̄ vitia vires aīe occupant z
impediunt spiritualiter ascendētem. La: xlviii

Sicut autez superius
dixim⁹ vires z potentie aīe cōcupi
scibilis irascibilis. z aīe affectōes q̄
a deo homi fuerūt date: vt quotiēs
ip̄e hō supra vellz ascēdere v̄ infra
descēdere p̄dctē em̄ vires vt supra ascēdentem z

infra descēdentē sine labore ⁊ sine timore inimico-
rū dberēt deducere cū quiete. In casu autē p̄mi hoīs
ip̄e vires d̄stitute factē sunt p̄trarie ⁊ castrametati
sunt ibi inimici n̄ri. Supbia etem vitioꝝ regina
⁊ sane p̄mogeita ip̄a nūc in h̄az viriū arce habitat
⁊ loco superiori: ⁊ in reliquis affectiōibus ⁊ po-
tentijs ⁊ appetitib⁹ iuxta viā q̄ te oportz ascēde-
re cōstitut⁹. septē duces. i. septē vitia capitalia dis-
posuit ad viā custodiendā qui calcaneum obser-
uant ascēdentis. Itaqz sicut ex sup̄ius dictis ap-
paruit qm̄ via graduū directa est p̄ castra cōcupi-
scibilis ⁊ irascibilis ⁊c. que sunt ab inimicis pro-
pter lapsum p̄mi hoīs quodāmodo possessa. vide-
licet gula luxuria ⁊c. Ideo oportet te successiue
contra vitia ista que in p̄missis viribus commo-
rantur prelium arripere. atqz cōtra cōcupiscenti-
as ex p̄mo descēsu in nobis surgentes continue
preliari. Et ita tertia ascensio cuius gradus nūc
disponimus quodāmodo ordinatur cōtra p̄mū des-
censum in Adam. Non est autem ista ascensio su-
pra p̄missas ascēsiones altior. sed collateralis
vel certe vna ⁊ eadem est ascensio cum p̄missis
diuersis respectibus ⁊ modis varijs exercitandi
Ipsa est autem p̄iores ascensiones promouens
et adiuuans rectificans ⁊ preparans. sine qua
nullus potest in p̄missis ascensionibus am-
bulare.

De quibusdam vitia deserentibus
et se ad alia spiritualia conferentibus et de origi-
ne affectionis.

Ca. xlii

Nonnulli et directam viam civitatis habita-
culi non inveniunt, qui dimissis in
se vitijs regnantibus ceperunt per
magnas devotiones et alta et ardua
exercitia spiritualia ascendere. Nam qua hora non
putabant hostium insidijs et venatorum laqueis sup-
plantati sunt seroque sunt experti quod non est tutum co-
habitare serpentibus concupiscentiarum et motibus
habituatis vitijs. Siquidem ut ait Grego. Non
nulli ordinem certaminis ignorantes edomare gu-
lam negligunt et iam ad spiritualia consurgunt et ad
multa sepe que magne sunt fortitudinis faciunt. et in
postmodum per carnis illecebram omnem quod fortiter ege-
runt perdunt. et dum venter non restringitur per car-
nis concupiscentiam simul cuncte virtutes obrun-
tur. Et eodem modo dicendum de alijs vitijs. Hec
est autem tutissima via: in hoc securissima devotio: dul-
cissima et pura effectio: cum videlicet in ordinatis
affectionibus ab anima repulsis delectamur actibus
virtutum interiorum. hoc enim est vere in domino delecta-
ri in caritate. scilicet castitate et humilitate. Alie vero in-
terdum devotiones prentesse deceptorie. Sane ut

sup hoc quantum ad p̄ns sufficit habeat aliqua
discretio. Sciendum q̄ deuotio in p̄posito dicit̄
dulcis quedā affectio v̄l inclinatio affectuosa ad
bonū: v̄l incitatio q̄dam dulciter trabēs affectus
Talis aut̄ dlectatio: v̄l affectio potest esse duplex
v̄l dupliciter oriri sic ad p̄positū sufficit. Nam ē
interdum talis affectio subito veniens ⁊ cito trā
siens q̄uis nōnunq̄ vehemēter ꝑcutiens. Et ista
videt̄ oriri ex desiderio alicui⁹ appetibil̄ v̄l ama
bilis v̄bi gr̄a. Cum hoī aliqd̄ delectabile p̄ponit̄
siue ab extra ꝑ auditum siue ab intra ꝑ suggestus
statim affectio amoris ad hoc hortat̄ quē deinde
sequit̄ motus ad p̄sequēdum ⁊ dicit̄ desiderium.
v̄l fuga ad repellēdū. ⁊ dicit̄ odiū. Et isto mō se
pe incipiētes h̄nt deuotionē ad bonū. vel odiū de
malo ⁊ dulces inclinationē saluo dono dei. qđ de
sup frequēter infunditur: imo v̄o hoc mō sepe ho
mines sceleratissimi ⁊ in peccatis mortalibus eri
stentes habent tales affectiones: maxime autem
mulieres ⁊ homines molles. leuiter ꝑm appetitū
mobiles ⁊ ꝑm desiderium agitabiles. frequenter
em̄ tales cum audiūt de regno celozū cōmouent̄
desiderio cupiētes dissolui ⁊ esse cuz xp̄o. Sed ⁊
vana gloria sepe vehemens desiderium ingerit
dulce ⁊ quasi melle intorricato linitum. Hoc mō
afficiuntur homīes vani audiētes legi de aliquo
forti p̄liatori ad quē ꝑpter fortitudinem auditas

amor eorum fuit inclinatus. Quia cum tale postea audiunt victum vel occisum misericordia commouetur. et nonnumquam vanissime lacrimatur. Et multi sic de facili concipiunt interdum momentaneum et subitaneum ad aliquod bonum affectum ita de facili ad mundum vel ad carnem gulam vel luxuriam redeunt. Quia multi homines de capiunt quorundam tales affectiones quasi magnas deuotiones multifarie extollentes. Verum est et si homini affectus fuerit circa gloriosam carnem christi nequaquam in eo meritum caritatis vel de deuotionis consistere arbitrandum est. sed in tantum esse utile et arripiendum quantum inordinatas affectiones et passiones vitiosas per ipsum extirpamus vel extinguimus ut supra etiam fuit tactum. Nec tamen talis affectus respiciendus est: sed tenendus et in armamentarium caritatis et contra vitiosas affectiones in adiutorium est assumendus sed meritum caritatis et de deuotionis in eo non est collocandum vel ponendum. Quia Hugo in libro de amore. Nec putes quod secundum momentaneos affectus dei estimandus sit amor sed potius secundum continuam humane voluntatis qualitates. Multi autem hic decipiuntur meritum et perfectionem in hac dilectione vel inclinatione affectuosa requirentes. Sed ut ex dicta origine et causa considerare poteris affectuosa dilectio vel talis dulcis inclinatio etiam circa carnem christi vel quecumque huiusmodi interdum plus afficit. minus diligentem et minus perfectiorem. Non enim tantum diligit quisque quantum hanc

dilectionem sentit / et quantum sibi in illo statu diligere videtur. sed quantum in virtutibus in humilitate videlicet et patientia alijsque virtutibus et caritate fuerit fundatus / et in seruandis mandatis fidelis habetur. Talis autem dulcis affectus in deo etiam interdum carnalis est. et fallax et humanitatis potius quam gratie: cordis quam spiritus: sensualitatis quam rationis: ita ut magis ascendat ad minus bonum: et minus ad malum: et ad id quod sapit amplius. quam ad id quod expedit. Est autem alia devotio cum iam verbi gratia. post longa certamina post multa exercitia diuina cooperante gratia: iam ipsa vitia imperio rationis subegit: indutus quodammodo naturali affectu boni et dulciter in eis delectans et requiescens. Hec non est transitoria: sed quodammodo medullata anime infusa. et per habitus virtutum in anima radicata: semper prompta ad dei beneplacita ad implenda siue ad quolibet agenda siue sufferenda si hoc fit cum dulci affectu et delectatione. Ipsa est vera devotio et voluntas continua et permanens qualitas: penes quam amor debet estimari. Quantum in virtutibus proficis: tamen in hac deuotione crescis nisi a deo tibi dispensatorie subtrahatur.

De tribus necessarijs his qui volunt legitime contra vitia preliari: videlicet strenuitate: seueritate: et benignitate.

Ca. I

h ij

Itaque noli teipm de-
cipere: noli putare q̄ poteris ascen-
dere nisi vitia studueris extirpare.
Quia aut̄ nō inuenies in te bonū. i. in
carne tua: sed ip̄a vitia in te castra
metata sunt contra te incōcupiscibili z irascibili
z sola volūtas tua tecū est. Nā velle adiacet tibi
ideo ipsam voluntatē necesse est armari p̄tra oīa
h̄mōi genera vitioꝝ. Oportet aut̄ q̄ sit armata a
dextris z a sinistris. Sint igit̄ hec eius arma stre-
nuitas: seueritas benignitas. Diffinitur autē stre-
nuitas s̄m Bonauēturā q̄daz vigor animi exclu-
dens omnē negligentīā. z disponēs aīam ad fa-
ciendā opa bona: vigilanter. cōfidenter z elegant̄
Seueritas est q̄dam vigor animi restringēs oēm
cōcupiscentiā z habitās aīam ac feruētē red-
dens eas ad amorē asperitat̄: paupertatis z vilita-
tis. Benignitas autē est q̄daz dulcor animi exclu-
dens oēm neq̄tiam. z habitās aīam ad beniuo-
lentiā: tollerātiā z internā leticiā. Hec tria sint
tibi arma. vt sc̄z sis strenu⁹ abijciēdo negligētias
z ad opus etiā durum z arduū strenu⁹ ad incipiē-
endum. Deinde seuerus. vt cum iam pugnā p̄tra
vitia arripueris z eoz fortitudinē in te p̄ experie-
tiam sentis: quā aliter vir sentire potes. noli cede-
re: noli fugam arripere: sed inceptū viriliter p̄seq̄

re: seuerissime concupiscentias insequere, vsq; ad
internitionē. vsq; dū deficiāt. Sis tertio benignus
vt cū frequēter vulnera suscipis ⁊ sepe deiceris
noli cadere in omni animi pturbationē. in malā trī
sticiā: in deiectionē: in desperationē. Hec tria ar
ma si habueris nō sit tibi cura q; pius sit nume
rus tuorū cōtra tot cateruas vitiorū. Ex celo em̄ est
victoria: ⁊ eque difficile est dño vincere in mltis
⁊ in paucis. Attēde Jonatan filium Saulis cū
suo armigero dūtaret plurimos occidētem. Iu
dam machabeum. Jonathan ⁊ Symonē fratres
Bedeonē aliosq; plēs milites strenuos non in se
sed in dño sperātes cū paucis mltos occidentes.
¶ Q; in spiritualibus exercitijs pro
ficiēti sit expediens: vel necessarium habere du
ctorem virum spiritualem. Ca. ij

Sed q; vt audisti cir
ca pmissas ascēsiōes sunt viē mltē:
⁊ inter ipas ea q; ducit ad vitā diffi
culter agnoscitur. noli sine ductore
ascendere: noli sine ductore incede
re qui ⁊ viā nouerit ⁊ astutias hostium nō igno
ret. Solet deus hominē p hoīes frequēter instru
ere: ⁊ ad rectas ascensionē ⁊ veras vias admo
nere. Ne illi qui sibi cōfidit ⁊ solus sine ductore
incedit. Nam leuiter incidit in venatorū laqueos
h ij

et cum inciderit non habet subleuantem. Igitur
ad nostrā hūiliationē vult vt ductores sequamur
Sic em̄ totū pplm̄ israeliticū p̄ Moysen ductor
rem: induxit ad terrā p̄missionis: cui⁹ consilio po
pulus oīa faciebat: cui⁹ monitioni acquiescebat
Sic loth de sodomis nō per seipm̄. s; p̄ ductorē
sc; angelicū cogitur exire. ⁊ ascensum mōtis ascē
dere. Sic xp̄s Cornelium p̄ se nō instruit: s; ad pe
trum instruendum destinavit. Sic Paulū direx
it ad Ananiā. Et hoc est quod ait ille deuot⁹ eu
nuchus legens in curru Esaias. Quō ait possus
intelligere: nisi aliq; me docerit: ⁊ in nūmera ta
lia: reuis in scripturis. Igit̄ cū ascēiones in cor
de disponis celū ascēsurus. ductorē tibi elige ho
minē spūalem: cui⁹ eruditiōe cui⁹ monitiōe ⁊ era
minatiōe om̄ia tua exercitia p̄ficere studeas ⁊ ad
implere. Hec est doctrina tutissima ⁊ sanctorum
patrum sententiā antiquitus approbata.

¶ Q; pugnās p̄tra octo vitia capita
lia q̄damō pugnat p̄ oēs inordinatas affectōs. c. liij

Sic si arma arripui
sti. si ductorē qui te p̄cedat cōsulen
do ⁊ dirigendo inuenisti. t̄ps est vt
preliuz aggrediaris. Itaq; pugnā
dum tibi est p̄tra oēs inordinatas
affectiones que maxime surgunt ex viriuz anime

destitutione per primū tuuz descensum a iusticia originali. Quāuis autē vitiose affectiones anime sunt plurime ab ascensu te retrahentes. verū vna est regina ⁊ septez duces: vnde omēs alie vitiose passionēs oriūtur quibus deuictis ⁊ in locis earum. cōtrarijs virtutibus introductis: omīa inordinata desideria conquiescunt. ⁊ p certamen contra illa octo quodāmō vires restituūtur: dū earū noxle motōes freno rōnis moderātur. Sunt autē hec octo vitia que interdū dicuntur principalia quasi pncipes alioꝝ vitioꝝ: interdū capitalia eo q̄ de ratione eoz sit vt alia vitia ex ip̄is oriantur. Illa vero vitia de quozū ratiōe est vt ex ip̄is procedant: filie eozum dicūtur. Interdum vero dicūtur mortalia in quāiū morte culpe occidūt ⁊ a vita gratie separāt ⁊ a deo qui est vera vita. Nō tñ hec octo semp sunt mortalia: nec etiā ex genere suo. Sūt autē hec octa supbia: vana glia: accidia: inuidia: ira: phylargyria: luxuria: gula.

¶ De modo pugnandi contra vitia
⁊ q̄ homo non debet contra omīa simul. sed contra vnū pncipale decertare. Ca. liij

Non autē debes cōtra oīa ista simul pugnare sicut nec potes pmissas ascēsoes siml ascēdere nō in vno āno ait dñs. eūciā eos a

facie tua. sed paulatim ne terra redigat in solitu-
dinem. Igitur iuxta traditōes sctōꝝ patrū hunc
ordinem seruabis certamen ꝑtra hec vitia ingres-
surus. Primo vt añ oia teipm diligenter discuti-
ens fm formā examinandi prius traditā inq̄ras
qualia vitia in te lateāt vl̄ pateāt. deinde que sint
in te vitia magis fortia. ⁊ magis te infestantia.
Deinde que remedia sint contra singula vitia effi-
catiora. Quo facto ꝑtra vnū vitium pl̄cum arri-
pies qđ est tibi ꝑcereris magis infestum. Igitur
cōtra illud vnū principale certamē arripe. expur-
gatōi illius totis viribus insiste: oēs laborē ⁊ sol-
licitudinem ꝑncipaliter reorque ad illud expur-
gādum ꝑtra illud iugiter deū imploꝛa: illud tibi
in oratiōe versetur semp añ oculos: ꝑ illius extin-
ctione lachrymas indefinenter funde: gemitus et
suspiria ad eum deuote emitte. Nec tñ ita tibi cō-
tra vnus illud pugnandum est. vt cetera vitia nō
impugnes. sed ita contra vnū principaliter pu-
gnabis. vt generalem tñ ꝑtra om̄ia vitia habes
solicitudinē ⁊ horrorem. Quinimo quātū cōtra
vnus magis strenue ⁊ sapienter certaueris tanto
plus generaliter om̄ia vitia horrebis. Scire etiā
tibi ꝑuenit qđ sicut in naturalibus ex diuersa cō-
mixtiōe quattuor humoꝝ sanguinis: videlicet co-
lcre fleugmat̄ ⁊ melancolie diuerse causant̄ com-
plexiones naturales. Ita in diuersis hoibus fm

interiorem hominem ex diuersa cōmixtiōe affectuū ⁊
ex corruptiōe virium p̄ fomitem s̄m naturalia sunt
diuerse dispositiōes morales siue inclinatioēs ad
mores ⁊ varie dispositiōes vitiose. v̄l etiā virtuo
se. Hinc est q̄ vn̄ magis inclinātur ad luxurias. al
ter magis ad iracundiā. Et frequēter homo habet
vnā quādam inclinatioē: quasi vnā massā quā
dam. v̄n̄ cetera vitia quasi oriant̄ v̄l maior̄ p̄s: q̄
forsitan nō absurde dici possit moralis cōplexio.
Siquides vnus est tristis: alter p̄plexus: tertius
impletus: quartus scrupulosus: quintus q̄rulosus:
sextus in suis exercitijs afflictus: septimus occu
patus. Et hec om̄ia vt videt̄ ex quadā interiōri
indispositiōe v̄l aīe: v̄l organoꝝ pueniunt ⁊ sunt
melancolicis nō dissimiles suo mō. Alius autē ē
letus. vagus hilaris ⁊ dissolutus ⁊c. Debet autē
vnusquisq̄ status suum interiorem mō prius ha
bito diligēter inquirere: ⁊ s̄m hoc ascensiones vir
tutus in corde disponere ⁊ vitioꝝ remedia in suo
exercitio ordinare ⁊ sup illā suā inclinatioē v̄l
tiosam habere suspectam: ⁊ om̄ibus modis iux
ta rōnis imperium refrenare. Quis autē illud vnū
vitium d̄ quo superius fuit dictum: adeo p̄ deuo
tum exercitium ⁊ virile p̄lium debilitaueris vt ra
tioni obediēs cōtradocere nō p̄sumat: sed si q̄n se
erexerit. statim rōnis imperio sine p̄lio refrenetur
tunc aliud vitium simili diligētia debes inquirere

quod te plus infestat: et contra illud non consimili
preliari. Noli tamen putare quod aliquod vitium
adeo in te radicatus possis euellere: ut non sit opus
amō saltem generali sollicitudine et horrore contra
ipm debellare. Etenim ut ait Ber. Vitia semel pu-
tata repullulant, et effugata redeunt et reaccenduntur
extincta et sopita denno excitantur.

¶ Quod in diuersitate nature vitio-
rum diuersimode sit contra ea decertandum et in quo
consistit illa diuersitas vitiorum. Ca. liiij

Adhuc autē de modo

preliandi contra vitia scire expedit
quod contra predicta octo vitia et ab eis
precedentia non sit eodem modo preliandum
sed sicut diuersa est natura vitiorum
ita et varia sunt contra ea prelia arripienda. Si qui-
dem carnalia vitia melius vincendo omnem occasi-
onem et materiam tibi de ipsis subtrahendo. Spūalia
vero melius expugnas occasiones quibus ipsa irritantur
et contraria fiat habendo et fortiter resistendo. Secundo
considera adhuc aliam diuersitatem et variam naturam vi-
tiorum. Sunt etenim quidam vitia que semper ex alijs oriun-
tur et sine alio vitio per se non veniunt quale vitium est
Inuidia, et tunc non tam contra illud vitium quam contra ipsum
vnum habes originem debes preliare. Tertio aduerte aliam
vitiorum diuersitatem et naturam temptationum. Nam sunt

quedā vitia que apte ad malum trahūt: ⁊ suo im-
petu volunt aīam opprimere. sicut est luxuria vel
iracundia. ⁊ his debes resistere cū labore ⁊ dolo-
re. Sunt alia que suo impetu nō impellunt sed se-
ducendo fallūt ⁊ talia sunt sepius etiā p̄tra appe-
titum. sicut temptatio de excessu vigiliarū: ieiunio-
rū ⁊ h̄mōi. Et hic nō tā opus est fortitudine q̄ di-
scretione. Nū fm Bern. nouisse in hac pte est vl-
cisse ⁊ credere est vincere. Sunt autē adhuc alia
vitia que p̄ter suo impetu impellūt ⁊ bonitatis
apparitiōe: sicut est (verbi gratia) affectus inor-
dinatus ad p̄dicandum: qui seducit sub pallio ze-
li animarū. impellit appetitu laudis ⁊ impetu re-
putatiōis. Et Hec est periculissima temptatio.
Nū hic p̄mo opus est scire ⁊ credere esse tēpta-
tiōe: nec tñ scire vel sciuisse ē vicisse: s; ⁊ op⁹ est
eius impetum laboribus ⁊ exercitijs refrenare.

¶ Q̄ tres sunt ascensus p̄tra vnū qd
q̄ vitii. i. tres p̄fectus ad oppositā virtutē. ca. lv

His igitur ad cautelā
tuam de vitiorum certamine in ge-
nerali premisis. nunc ad vitiorū
singulorū certamina singularia de-
scendamus. Prius tñ scire debes
q̄ contra quodlibet vitii qd arripis debellādu
ascēsiōes in corde d̄bes disponeret quosdā p̄fe-

ētuum gradus. vt scias quātum ad virtutē ip̄am
ascēdis v̄l descēdis ad ip̄m vitiū. Igit̄ cōtra quōli
bet vitium tres potes distinguere gradus. quor
rum primus est incipientiū ⁊ ptinet ad primum
graduū ascensiois ad cordis puritatem q̄ est in t̄i
more. Scdus est pficientium ⁊ ptinet ad scdum
gradum scdē ascensiois q̄ in spe agit̄. Terti⁹ gra
dus est pfectoꝝ ⁊ ptinet ad vltimū gradum ascē
sionis ad puritatem.

**¶ De ascensionibus contra primum
vitium quod est gula.** Ca. lvi

Primum autem certa
mē est cōtra vitium gule. Inde p̄mo
diabolus primū hominē temptauit
⁊ supauit. inde fm hominē primo
temptauit. ⁊ succubuit. Itē hoc vi
tium est situm quasi in finibus nature. Si igitur
ip̄m nō potuim⁹ supare. quō spūalia superemus
extra fines n̄ros carnalis nature nos ipugnātia
Cōtra istud vitium ascēdim⁹ p̄ virtutē sobrietatis p̄
quā ascensiones in corde disponimus contra gu
lam debellandam. Sobrietas aut̄ virtus dicitur
qua corpis alimēta cū recto moderamē admittū
tur. Triplicē aut̄ gradum v̄l ascensum p̄tra vitium
gule debes in corde disponere. vt possis gule ap
petitum refrenare. ⁊ quātum ad hoc vim concu

piscibilem reformare. Primus ascensus contra gulam. i. primus gradus virtutis sobrietatis est patienter ferre cum non potest haberi cibus vel potus delectabilis. et non tristari cum non habentur interdum desiderata ad libitum. Sed in hoc gradu gulosus multa patitur certamina et gule tela. Unde opus habet ut hic aliquod diu stans prelietur et gulam superet. Scias ergo quod natura gule est ut causet in concupiscibili inordinatum appetitum cibi et potus quo impediatur ab ascensu. et talis affectus vel appetitus inordinatus aliquos cogit ante tempus comedere: aliquos cogit se nimis. i. nimio desiderio et effusione super cibos effundere aliquos cogit inordinate cibum delicatum querere alios compellit excedere in nimia quantitate. Et autem totam familiam eius cognoscas et scias contra que debeas pugnare: adverte quod principaliter filie gule sunt secundum Grego. Scurrilitas verborum multiloquium: detractionis: vituperium: inepta leticia: lascivia mentis: immundicia carnis. Et autem hunc affectum impuritatis qua per affectiones inclinamur vitiose ad cibos purgare et expurgare valeas: advertere debes generaliter per expurgationem omnium vitiorum carnalium quod in anima est triplex vis motiva corporaliter videlicet. Una naturalis que est motiva humorum. et inde sepe gula et luxuria trahunt originem. Alia est vis vitalis qua homo exercet motus vitales. Ter

tia est vis animalis qua homo exercet imaginati-
onem: cogitationē zc. Quātum vero virtus aia-
lis remittitur z hō minus eam exercet, tanto vis
naturalis intenditur z auget. Et hinc est q̄ ho-
mines accidiosi z tepidi z qui intus delectationē
nō habēt in meditationibus in spūalibus deside-
rijs, maxime vitijs carnalibus piclitantur. Unde
salomō. In desiderio est om̄is ociosus. Hinc est
fm Cassianū. q̄ gulosus nescit: nisi de cibo z po-
tu z que ventris sunt cogitare. Hinc est iterū fm
Chriz. q̄ mulieres maxime temptātur vitijs car-
nalibus quia minus ab intra sunt solicite. Unde
z Chriz. de luxuria dicit. q̄ est aīe vacantis pas-
sio. Ecōtra est q̄ quātum vis animalis intēditur
tū naturalis remittitur. sicut patet in studiosis.
Et hinc est q̄ inquit beatus Hieroni. ad rusticum.
Ama sciam scripturarū z vitia carnis non ama-
bis. Quātū igit hō interiori z exteriori occupati-
oni z sollicitudini cū delectatione fuerit intentus
tanto amplius carnalia vitia supabit. Et ergo re-
media gule z etiā luxurie est om̄is sollicitudo: z in-
terna ad bonum affectio. sicut est cōpunctio que
valde valet contra gulaz z luxuriā: similiter deuo-
tio: sacra lectio. quelibet exteriorz utilis occupatio
cū affectione interiori. Isti igitur z sibi reme-
dijs oportet te pugnare contra gnlam vt tandem
ascendas ad superiorem gradū qui est vt ita pro

fictas vt iam p̄opta voluntate velis. ⁊ sine ma-
gno appetitu cōtrario possis abstinere ab illis ci-
bis delectabilibus qui possunt haberi. ⁊ esse con-
tentum simplicibus ⁊ cōmunibus cibis: ⁊ absti-
nere a d̄licatiorib⁹. puta vino ⁊c. In isto gradu
stas tutius nō tamen adhuc es sine impugnatio-
nibus. licet debiliorib⁹. Nū vt ad tertiā ascensio-
nem puenire possis eius tibi calcanda est concu-
piscencia remedijs p̄dictis ⁊ ieiunijs: vigilijs: le-
ctione ⁊ crebra cōpunctiōe cordis quibus te for-
sitan illusum vel victū reminisceris: ingemiscens
nunc horrore vitiōrū: nūc desiderio p̄fectionis ⁊
integritatis accensus: donec h̄mōi curis. ac me-
ditatiōibus mens occupata p̄iter ⁊ possessa. ipsi-
us cibi refectionem: nō tū iocunditati concessam.
q̄ oneri vite impositā sibi recognoscat magisq̄
necessariā corpori q̄ desiderabilem aīe sentiat at-
tributā. Et tunc attingis tertium ascensum cum
talē iam indutus fueris affectū. Est autē iste terti-
us gradus ⁊ ascēsus quo hō ita edomauit gulā
⁊ adeo reformauit vim p̄cupiscibilem: vt sine aliq̄
difficultate ab habitis delectabilib⁹ possit astine-
re. ⁊ contentus ēe necessarijs in q̄litate ⁊ q̄ntitate
⁊ quo simplicior cib⁹ eo magis diligat. Cū atē adō
gulā supauerit sobrietatē in locū ei⁹ ordina: q̄ dili-
gent obp̄uet maxie q̄litatē ⁊ q̄ntitatē i cibo. Qua-
litate: videlicet. ne delicata q̄ras vel singularria

quātitatē nec mensuras excedas. Nam quāuis va-
ria est capacitas mensure hoīm: vnus tñ in omī-
bus est finis cōtīnētie ne quis iurta mensurā ca-
pacitatis sue oneret ingluuie. Maxime autē vide-
at sobrietas vt semp equale moderatumq; ieiuni-
um obseruetur:

Ascensiones ad debellandum vi-
tium luxurie. Ca. lviij

Secundo oportet te ascen-
siones cōtra luxurias disponere vt
ipam valeas supare. Siquidē et ipa
in vi cōcupiscibilī sedem collocās
neminē quē pfecte possederit pmit-
tit in corde ascendere. sed tanq̄ be-

stiam facit cōputrescere in stercore suo. Ascendi-
mus autē cōtra eā et debellamus p virtutem casti-
tatis q̄ est sobrietatis: que gulā debellauit: filia et
ab ea p̄cipue nutrit et augetur. Hec autē castitas
est virtus magna origine celestis. Hāc sancti au-
geli ab ipso dño oīm fontali p̄nciplo didicerunt.
Hanc xp̄s de celo ad terrā attulit et matrem suā
virginē gloriosam huius virtutis discipulam p̄fes-
cit alijs imitandā. Huius autē castitatis triplici ascē-
su vel p̄fectuū gradu ascēdimus contra luxuriam.
et deuincimus eam. Primus est cōtinentia ab actu
carnali cum p̄posito sic manendi et omībus illis

citis motibus consensum negandi. In hoc ascē-
su est homo adhuc in labore pugne et nō multus
distat ab inimicis cū sola voluntas castitates ele-
git affectu repugnante. Igitur oportet vt in hoc
gradu cōstitutus viriliter armeris ad preliū. Nā
contra istud vitium est longū et immane bellus p̄ce-
teris vitiis ac diuturnū. Et aut scias quō istud
vitium debeas oppugnare, debes ip̄ius naturas
et modum quo te impugnat diligenter aduertere.
Naturā aut habet duplicē. Vnā ex parte carnis
alterā ex parte aīe. Ex parte carnis naturā habet
motus in carne et ascensiones mēbrorum excita-
re. Ex parte aut aīe ingerit affectus feminas et in-
clinationē ad eas. Ingerit imaginationes earum
v̄ familiaritatē et c. Filie ei⁹ s̄m Brego. sūt septē
cecitas mentis: inconsideratio mortis et inferni:
constantia cogitationū et desideriorum: amor sui
p̄cipitatio ad pctm: odium dei affectus p̄ntis se-
culi: desperatio futuri seculi. Et aut motus hos
et affectiōes deuincas diligentius considerāduz
q̄ hoc vitium vt ait *Chris* est aīe vacantis passio
id est sine exercitio sine desiderio existentis. Et d̄
quātum cor tuū timore, sollicitudine et cōpunctiōe
repleueris: tātō minus tēptaberis. Et hīc est q̄
in summo cū vires aīales sunt sopite, hec bestia
amplius infestat. Pro specialibus tñ remediis,
nota q̄ hec passio interdū magis se habet ex pte

carnis aliquā magis ex parte anime. Et cum tñ in carne fuerit in aīa suscitāt affectiōem / ⁊ econtra cum in aīa fuerit statim mouet carnē. Sunt autē quedā remedia magis p sanatiōe huius vitij ex parte carnis videlicet: ieiunium qđ est vnū principale remedium. Item opus manūū: vigilie: labores: tribulationes ⁊c. Ex parte aīe cōtritio spūs deuota oratio: frequens ⁊ sc̄tā meditatio: sollicitudo mētalis ⁊ spūalis. exercitatio studiosa: ⁊ intēta interiorum ⁊ exteriorū occupatio. Item custodia sensuū vbicq; in platea: in domo ⁊c. Item repressio interiorum cogitationū. Item nullā familiaritatem habere cum mulierib; nec solus cū sola loqui: nec in secreto fm' Hīero. nec frequentare domos earū. Itē maxime valet hūilitas ⁊ mititas. Nō sap. Cum sciui quia aliter cōtinens esse non potui abij ad dñm ⁊ deprecatus sum ⁊c. Quāuis aut sine hūilitate nullius vnq; vitij poterit triumphus acquiri in hoc tñ vitio singulariter indigemus gratia diuina. Igitur his ⁊ similibus exercitijs te excitando tandē ascendis altius. videlicet ad secundus gradum castitatis: ⁊ scđm pfectum cōtra luxurie vitium. Est aut scđs gradus cū p macerationē carnis. ⁊ alia pmissa exercitia affect; induat ⁊ caro ita spiritui subiugat; vt rarus tēptet ⁊ facili labore tēptatio cedat: imperādo tñ magis q̄ reluctando. S; sup hūc est adhuc

altior & tertius gradus cū videres p̄ longa exer-
citiā & multos labores diuina adiuuante gratia
ita cōcupiscētiās carnis edomasti q̄ vix rarissi-
me & tenuisse sentiant & talē induisti castitatis af-
fectus & amorē vt horreas & detesteris oēs motus
carnales q̄ nauseam inde quodāmodo patiaris.

Ascēsiōes p̄tra auariciā. Ca. lviij

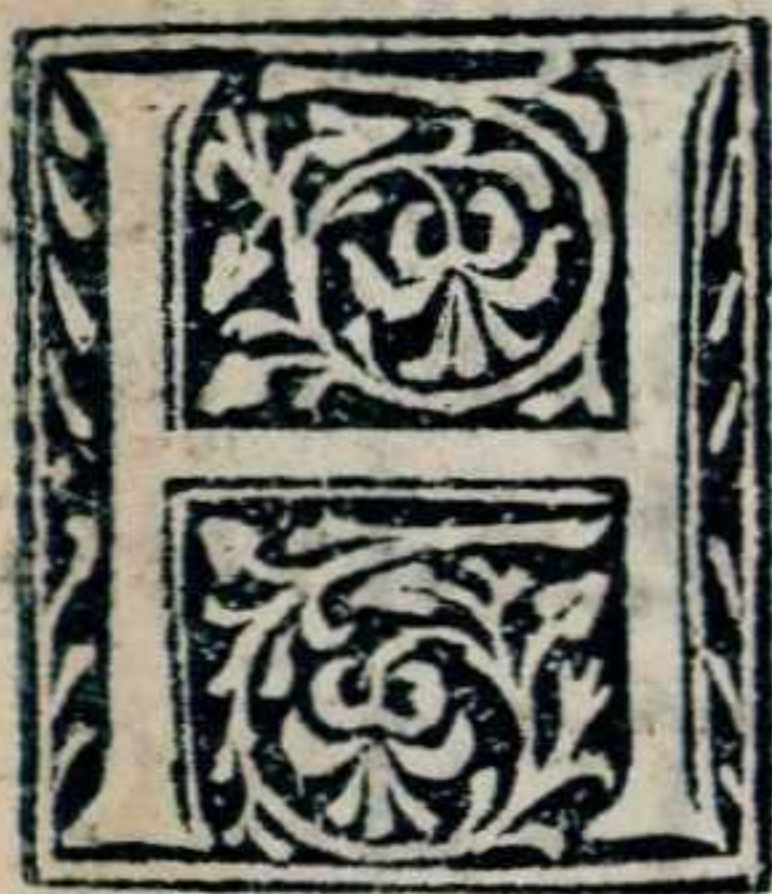
Tertio oportet te ascē-

siones disp̄onere cōtra auariciā
p̄ cōtemptum diuitiarum & virtutē
paupertatis. Et sicut sunt in p̄ceden-
tibus tres ascensus. Primus est

nolle habere q̄d̄q̄ iniusti lucri & de iuste habitis
facere elemosinā: nō abuti pp̄ria facultate ad vi-
tia. Verū si radicitus vis h̄ vitium euellere: h̄ns vi-
ctū & vestitū & q̄bus tegaris his sis cōtentus. Al-
certe q̄d̄ est summū remediū oīa p̄ xp̄o relinquere
& sub alterius cura & p̄uisione degeret nullius rei
quāq̄ minime admittere pp̄rietatē. Itē cōfiden-
tia de deo q̄ nō derelinquit sperātes in se. Secundus
ascēsus est non solum iustis esse p̄tētum. sed & so-
lis necessariis contētari: nihil velle habere super-
fluū in victu. vestitu & hospitio: & sic de singulis
Tertius autē gradus est nihil possidere in mūdo
& nihil velle h̄re & in oibus necessariis frequēter
pati penurias. Filie autē auaricie sunt sex scz: p̄di-

tio:fraus:vagatio:periurium:inquietudo:et con-
tra misericordiam cordis obduratio.

Ascensus contra iracundiam. Ca.lix

Astribus devictis tam

quam principalioribus affectibus concubiscibilitatis: ascende contra vim irascibilem devincendam et expurgandam. Et hic occurrit primo ascen-

sus disponere contra vitium ire. Contra quod tripliciter ascensu vel perfectu virtute mitigatis perficitur. Primus est ut discat homo motus ire per pugnam cohibere. et reprimere ne erumpat foras per verba vel facta illicita. Est autem natura vel motus iracundie triplex secundum Grego. Nam quosdam movet subitane. et cito recedit: quosdam tardius commovet. et iam motos non cito deserit quosdam et cito commovet. et tardius relinquit. Filie eius sunt rixa: tumor metis: contumelia clamor: indignatio: blasphemia. Itaque in hoc primo gradu constituti reprimamur nos ut dum motus iracundie sentimus non foras erumpamur. Et autem hoc melius facere possimus continue autem per tractare debemus ea contraria que nobis possunt contingere. et fore occasio iracundie. ut autem quando veniat simus scuto patientie premunsti. Item ad hoc valet cum labore reprimere. et accensam flammam interioris suffocare. Item quod homo vertat se ad alia negocia: ut con-

motionis sue obliuiscatur. Item magnum reme-
 dium esset si homo a deo esset compos sui q̄ pos-
 set admittere cōsiliū cogitādo q̄ multa mala se-
 quatur irā. Etia cōscientiā ledit: puritatē mentis
 turbat spm̄ sc̄tm̄ de corde fugat: primū scandali-
 zat: famā cōfundit. Item cōpunctio est venenū
 ire. **Limacus.** Quēadmodū aqua extinguit ignē
 ita veracis luctus lacrymarū pfluuiū naturam
 habet occidere, ⁊ extinguerē oēm flamā furoris
 Itē intenta meditatio mortis refrenat iracundiā
 His aut ⁊ h̄mōi exercitijs hō proficit donec fm̄
 gradum mititatis vel patiētie attingat: qui est cū
 homo ex vsu ⁊ cōsuetudine sustinendī cōtraria et
 refrenandi impatiētia: didicit iā nō terreri vel tur-
 bari aduersis. sed quasi in loco munito inconcus-
 sus circumstātes aduersarios intuetur.

Tertius ascēsus est gaudere in tri-
 bulatiōibus gloriari cum assint ⁊ desiderare eus
 desint **Ascensus ad dilectionem proximi ⁊ cō-**
 tra inuidiam. Ca. lx

Ascensus cōtra inui-
 dias sunt pfectus ⁊ gradus dilecti-
 onis primi. Quorū primus est nul-
 lum odire: nulli malū cupere: nulli
 velle bonū impedire: in necessitate
 primo auxilium subuentionis non subtrahere. et

breviter ut nulli faciat vel cupiat malum eius vo-
luntatis cōsensu: et bonum proximo optet et faci-
at sicut sibi velle deberet si indigeret. Caritas autē
sicut superius dictus est: ad quā maxime per dile-
ctionē primi ascendit: ipsa est finis ascensionum.
Unde sicut caritati dei et primi nihil est p̄ponen-
dum: ita invidie nihil est postponendum. An oīa
igitur unionē et pacem retinemus, in quo est vincu-
lum p̄fectiōis. Nihilque est aliud in quo sancti an-
geli tm̄ delectantur. nihil in quo tam expresse simi-
litudinem celestis hierusalē representamus, q̄ si ca-
ritatem et unionē cordiū servem⁹: idē omēs dicē-
tes. Idem sentientes: cavētes ledere cōsciētias ali-
orū scādalo singularitate: v̄l novitatum, v̄l disue-
tudinum p̄sumptione. An hoc mandatum xp̄us
totiēs recessurus a nobis replicavit, ut artius im-
primeret. In hoc inquit cognoscent omēs q̄ mei
estis discipuli: si dilectionē habueritis ad invicem.
Itaque maxime expugnem⁹ hoc vitiū qd̄ pprie de-
monibus ascribitur. Invidia em̄ diaboli intravit
mors in orbē terrarū sequitur em̄ q̄ stat ex parte
eius. Est autē summū remediū invidie nihil ama-
re eorū q̄ mundus amat: honores, divitias, volu-
ptates. Inquātū nos aliqd̄ trenū diligim⁹: intm̄
si p̄ aliquē ab eo ipedimur, ad invidiā p̄citamur.
Nota tm̄ q̄ mot⁹ displicētie sub bono alteri⁹ non
semp̄ dicitur pprie invidia. Aliqñ ei habem⁹ displi-

centiā in bono alterius inquātum cedit in nostrū
v' aliorū nocumētum. vt si inuideo alicui de dño
suo quia tyrannus est ⁊ iniuste alios deprimi ⁊
hic motus semp est d' bono t'pali. ⁊ est qñqz bon'
qñqz vitiosus. Aliqñ etiā habeo motū displicen-
tie de bono alterius v' tristor inde: non quia ille
illud bonū habet. sed quia video me illo bono ca-
rere. Et hec est qñqz bonus zelus: ⁊ ita vult. Hie-
ro. vt inuidia de virtutibus sit inter nos: ⁊ cōten-
tio. q's hūilior: quis obediētior. Tertio aut cōtin-
git ista displicētia de bono alterius: inquātus est
glie v' honoris mei diminutiū: ⁊ hec est ppriis-
sime inuidia. Et nō est inter psonas multū distan-
tes. quia illius glia v' honor qui multū excellēti-
or ē supra me nō imminuit gliam meaz: sicut rus-
ticus nō inuideret regi de sua gloria. s; forte fra-
ter regis qui potuit eligi in regem: sic Esau odi-
uit Jacob. sic Absolon inuidit Salomoni. Illie
aut inuidie q' ex ea sequūtur sunt: odiū: susuratio
detractio: exultatio in aduersis primi ⁊ afflictio
in p'speris eius. Scdm remediū est vt hō dili-
genter ppendat: q' etiaz si alius illo careret bono
de quo ei inuidet. attamen ipse illud non haberet
Itēz timere vindictā dei qui homini nō dimittit
peccata sua: nisi ipse dimittat primo suo. Itēz vt
bomo studeat illi quē odit magis esse obsequio-
sus affabilis ⁊ benignus. Secūdus aut p'tra in-

uidiam ascensus ⁊ ad dilectionem proximi profectus est. sic alterius profectui congaudere ⁊ bonum alterius diligere quasi proprium: ⁊ sic eius aduersitati cōpati sicut proprie ⁊ aliena lucra sua deputet ex affectu pietatis. Tertius autem ascensus est diligere inimicos ex affectu ⁊ ea dulcedine erga odientes ⁊ psequētes se affici sicut erga singulariter dilectos ⁊ non solum res temporales sed etiam corpus p fratribus ponere paratum esse.

Ascensus ⁊ expurgatiōes contra

accidiam. La. lxx

Sicut dilectio proximi

expugnat ⁊ destruit inuidiā: ita p ascēsus ad dilectōez dei superam⁹ accidiam ⁊ tristiciā malam. Amor em̄ dei feruēter facit opari. Nā opatur magna si est. Si nō opari rennuit: amor nō est. Similiter act⁹ caritatis est gaudium in spūscō ptra tristiciam. Primus aut gradus dilectiōis dei est. sic diligere cōcessa ⁊ sic eis uti: ut tm̄ illicita deuitetur. Et in hoc gradu positus oparis tm̄ saluti necessaria deuitās ne tm̄ deiciat te accidia ut omittas necessaria agēda v^l sub pcepto mādara. Neqz hic ascēsus bassus est: ⁊ non est bonus in eo diu manere. Quid necesse est: ut p p^otinuā exercitationem in bonis opibus teipm̄ frāgas accidie tue resistēdo ⁊

bonis opibus & deuotis exercitijs affectū infla-
mando vt tādē delectationē acquiras & affectū
in sanctis exercitijs & bonis opibus vt iam non
solum agas saluti necessaria: s; pleniori affectu
& feruētiore accensus incipias p parte. diuicta ac-
cidia agere oīa q̄ dei sunt: & ad illa agēda esse stu-
diosus & etiā ad p̄silia implēda. Et hīc ascēdis
ad scdm gradum dilectiōis dei. & p̄tra mētis ac-
cidia. Quādiu aut impugnaris ab accidia & nō
dum hīc pueneris, scias hoc summū esse p̄tra ac-
cidiaz remedium vt nunq̄ cedas sed semp virilit̄
resistas. Et aut naturā huius bestie agnoscas ad-
uerte q̄ motus & agnitio huius vitii principaliter
trahit ad duo. videlicet loci mutationē & exercitio-
rum variationem. Mutationē loci hoc mō p̄cu-
rat. Ipsa em̄ mētem tuā primo tedio aggrauat &
deprimat. & oēm delectationē in spūalibus tollit.
Anima aut sine delectatione esse nō pōt. Incipit
igit̄ statim ad recreationē carnalem aspirare & lo-
cū illum in quo nullā habet delectationē velle de-
serere. Itaq; statim tibi causat loci horrores celle
fastidium & ad om̄e bonum maxime spirituale te-
dium. Nam interdum libenter corporalia arripit
vt minus spūalib; occupet. & tandē incipit loca
remotioria ex tollere. & illic cōmorantes fratres
beatificare ad p̄ntes nō fratres quādas asp̄erna-
tionē tanq̄ ad minus spūales p̄cipere. Itaq; cū

anima tedio affecta nullā cōsolationē inuenit sta-
tīm locum deserit aut in somnolentiaz incidit vel
dissolutionē querēs solatium ad tempus. mutati-
onem exercitiōrū: ita licz occulte sub pallio indu-
cit. Cum em̄ aīa grauatur h̄mōi exercitijs cōfln-
git quedā alia leuioza amplius illa extollens ⁊ re-
putans magis meritoria: vt puta visitare infir-
mos vel certe monasterium cōstruere in quo ma-
lus ⁊ accidiosus discipulus peior magister ⁊ res-
ctor efficiatur. Itaqz volens accidiam legitime
deuincere: añ om̄ia locum tuus ne deseras. Nam
quāto locum plus mutaueris: tanto magis erit
mens tua in exterioribus vaga: in spūalibus ac-
cidiosa. **And̄ Bern̄** Impossibile est animū fide-
liter alicui in vno affigere / q̄ nō pri⁹ alicui loco p-
seueranter affixerit corpus suū. **Cunqz** egritudi-
nem animi de loco ad locuz fugere nititur: sic est
sicut qui vmbzā corpis sui fugit. Quāta etiā ma-
la ex hoc veniāt / q̄ quis sua exercitia leuiter mu-
tet dictuz est supra. **Filie** accidie sunt sex s̄m **Bre-
go.** scz: malicia. i. voluntas machinādi mala: de-
speratio: pusillanimitas: rancor. i. odiū inueteratū
torpor circa precepta dei: euagatio mentis circa
illicita. **Cōpūctio** si accidiosus eā acquirere poss-
set: valde valeret ꝑtra hūc morbū **Climac⁹.** Quū
luget seipm̄ nō nouit accidiā. **Idez** **Liget** iste ty-
rannus memoria offensionū ⁊ delictorum: ⁊ per-

cutiatur ope manuum. et trahatur intenta et attenta
meditatione futurorum bonorum. Item contra tedium
cordis multum valet varietas actus: ut nunc
homo oret et nunc legat donec affectum aliquem con-
cipiat. et cogat se in his operibus quibus maxime
tediatur. Verum si homo strenuus et severus et beni-
gnus in suis devotis exercitiis et sanctis operi-
bus. et diutius se perseveranter in talibus exercitaue-
rit. iam tandem incipit sperare. et affectus caritatis
incipit dilatare. et quodammodo estuare ad deum ut quasi
sine ipso vivere non possit coartatus desiderio dis-
soluendi et esse cum christo. Et hic est tertius gradus
caritatis dei qua accidia superatur. Tristitia autem
mala est duplex. Dicitur enim quandoque tristitia
generaliter. prout est circa omnem passionem et tunc
valde difficiliter comprehenditur eius origo. Alio
modo est quidam torpor et gravitas tediosa in
spiritualibus et tunc potest comprehendere sub ac-
cidia. et contra eas ascenditur per gradus caritatis
dei. Nam actus caritatis est gaudium. Remedium
contra tristitiam si est ex desperatione memoria be-
nignitatis et misericordie dei et intuitus benefici-
orum eius. Item quod homo sit libenter in bona so-
cietate ubi de deo loquuntur vel materia spirituali.
Item illud Jacobi. Tristatur aliquis in vobis.
oret equo animo et psallat. De bona tristitia satis
patet ex dictis de compunctione.

Ascensiones contra vanam gloriam
am extinguendam. Ca. lxxij

Contra vanam glori-

am nulla virtus est cōtraria: ideoq; per nullam virtutem possum? cōtra eam ascendere vñ gradus ad deum cēdum ordinare. Ip̄a em̄ magis ex virtutibus generat̄ ex bonis opibus roborat̄. Ip̄sa em̄ primo pulsat in carnalibus, in vestibis in parētibus: in dignitatibus etc. Et quē hoc mō superare non poterit p̄ humilitatē supplātat. Quo cumq; pecceris hunc tribulum semp̄ stat aculeo recto quicq̄d feceris quicquid egeris ipse se immiscet et cor tuum ad vanegloriāduz instigat. Filie vane glorie sunt septē. scz inobediētia: contritio: factāria: hypocrisis: p̄tinatia: discordia: nouorum presumptio seu inuētio. Itaq; et si nō habem? aliquā specialē virtutem qua vanāgloriaz debellare possimus: ascēiones tamē maxime p̄tra eā sunt necessarie. Sit igitur primus gradus et ascēsus contra eam vt homo diligēt̄ et summo conamine studeat ne aliquid gl̄ie vane intētione incipiat vt custodiat os ne lequatur vñ laudē acquirat. p̄cipue tali intētioe et precogitatōe: Similiter caueat talia opa agere. vñ singulariter possit laudari: vñ apparere etc. Istum autē gradum facilliter ascen-

dit si studiose in corde rumerauerit: q̄ quicquid
tali intentione inceperit ⁊ peregerit q̄ non solum
p̄miū nō recipiet: sed ⁊ penā magnā habebit. Nū
diligenter recogitet illud. Amen dico vobis rece
perunt mercedē suā. Sz ⁊ illud ps. Qm̄ deus dis
sipauit ossa eoz qui hoībus placēt ⁊ fusi sunt qm̄
deus spreuit eos. Item si adhuc hominibus pla
cerem xp̄i seruus non essem. Secundus ascensus
est q̄ sicut homo cauet ne bona sua agat vt vide
atur v̄l appareat hominibus: ita summo studio ca
ueat ne se vanagloria in medio adiungat ⁊ sacri
ficium maculet: ⁊ q̄ homo semp studeat illa am
plecti in quibus deprimi v̄l vilipēdi possit. ⁊ ab
ciat om̄ia illa in quibus possit oriri gl̄ia ⁊ honoz
Sed ip̄a vanagloria vt ab hoc ascensu deceptorie
retrahat frequēter: nō violēter. sz fraudulēter ho
minē deicit. i. aliquā suggerit aliqd̄ magnū arripiē
dum: nō intētiōe glorie: sed zelo dei. Verbi gratia
Suscipere officium p̄dicatōis: presbyteratus v̄l
dyaconatus ordinē vt possit dño aīas lucrari et
alijs formā prebere vite exemplaris sed est appe
titus vanus ⁊ repellendus. Nam eo sp̄o hō ad ta
lia indignus efficit̄: si ex appetitu ad talia afficia
tur. Nū Brego. Sicut his qui inuitatus renuit
quesitus refugit. est sacris altaribus admonēd̄
sic qui vltro ambit v̄l importune se ingerit: est p̄
culdubio remouēdus. Vide notabile exemplum

de quodā: hoc morbo decepto in. xi. libro de institutis cenobiorum Cassiani. Tertius ascensus ē altus ⁊ non multi ad eum ascendunt. Est autē qñ homo vanitate iam sufflata ⁊ deiecta, adeo diligit abiectiōem ⁊ despectum mundi, vt nōnunq̄ corā multitudīne aliqua faciat vel agat que sunt ad ignominia miserabiliter cōsummantia ex amore abiectiōis ⁊ appetitu ignominie. Ca. lxiij

¶ De descēsiōib⁹ q̄ supbiā debellādā

Nunc ultimo ad thronum: vbi supbia sibi sedem collacavit. necesse est ascensiones dispone re ⁊ inde ipsam supbiam vitiorū reginā admodum Jezabel regine deorsum p̄cipitare. Oportet autē p̄tra eam ascendere p̄ gradus humilitatis. Quorū prim⁹ est, q̄ hō in veritate cognoscat seipm esse infirmū: inopem boni, vitiosum: ⁊ si quos alios habet defectus ⁊ non eleuet se sup se. Q̄ si interdum temptatione victus fuerit seipm redarguat ⁊ castiget. S; ab isto gradu retrahere nititur ascensorē duplex supbia, videlicet carnalis ⁊ spūalis. Nam carnal' hōiem decipit ⁊ suggerit ei q̄ sit melior q̄ est in v̄itate p̄pter sciam, p̄pter diuitas: p̄pter parētus dignitatē v̄l q̄dcūq; h̄mōi. ⁊ nō pmittit hōiem se ipm ⁊ p̄pria vilitatē in v̄itate cognosce. Signa

aũt p̄ que istã carnalẽ supbiã in te v̄l in alio pote-
ris agnoscere s̄m Cassianũ sũt ista. Inest h̄mit̄
in loquela clamor: in taciturnitate amaritudo: ex-
celsus ⁊ effusus in leticia risus: irrationabilis in
seueritate tristitia. in reprehensiõẽ rancor: facit̄ in
s̄mõẽ: v̄ba passim sine v̄lla cordis grauitate erũ-
pẽtia. expers ois paciẽtie: caritatis aliena: audax
ad cõtumelias irrogandas. ad tolerãdas pusilla
minis ad obediendum difficilis: ad recipiẽdam
exhortationẽ ipalcabi: ad resecãdas suas volũ-
tates infirma sempq; suas diffinitões statuer̄ cõ-
tẽdes: incapax cõsiliĩ effecta. i. in om̄ibus suo poti-
us credit q̄ seniorũ cõsilio. Et aũt hãc carnalẽ su-
pbiã depmẽs ad p̄mũ p̄dictũ ascẽdas hũilitat̄
gradũ. necesse est vt prius hũilitatẽ verã fratrib̄
tuis intimo cordis exhibeas affectu i nullo acq̄e-
scens eos ledere v̄l cõtristare. Itẽ vt continuo te
exerceas in humilibus operibus ⁊ despectis of-
ficijs vt puta in coquĩne seruicijs vel necessarijs
domum scopando vel scutellas lanando: humili
abiecto habitu tanq̄ paup̄ incedas ⁊c. Item hu-
miles mores ⁊ verba habere: nouissimũ locus eli-
gere. vocabula iactãtie deũtare. sicut vocari rab-
bi vel dñe. ⁊ nihil oĩno iactantie proponere. horã
mortis nostre semp̄ añ cõlo h̄re. Nec ⁊ his silia
cũ in cõsuetudinẽ venerint mentẽ ad hũilitatẽ in-
clinat ⁊ tũc morẽ est̄ depmũt. Est aũt alia super

bia spiritalis que mentem intumescere facit. et supra se eleuat quasi de multis suis virtutibus et magnis meritis que sibi attribuit: vel se specialiter habere gloriatur vel sibi a deo vel propter sua merita data arbitratur. Et hec est multo periculosior quam vitia carnalia. Nullum est aliud vitium quod ita omnes virtutes exhaurit: cunctaque iusticia ac sanctitate hominem spoliatur atque denudat quemadmodum hoc superbie malum: et in virtutum iam fastigio collocatos gravissima ruina denecere ac trucidare solet. Sed ut etiam hunc timorem internum deprimas et ad prefatum humilitatis gradum ascendas debes in omnibus virtutibus in omni profectu. et in omnibus bonis operibus ex toto corde et ex sententia dicere et sentire. Non ego sed gratia dei mecum et gratia dei sum id quod sum et deus est qui operatur vellet et perficere pro bona voluntate. Item diligenter considerare propriam vilitatem: diligenter propendere quod bona mentis tue non sunt tua. sed dei dona et de ipsis ratione redditur sis. Mala vero tua ipsa sunt tua et pura tua mala et ex pluribus circumstantiis gravia et gravissimis suppliciiis digna. Bona nostra non sunt pure bona: sed multipliciter imperfecta negligentia: tepiditas: hypocrisis: vanagloria etc. adeo sepe bona nostra coinquant ut et nobis parum sint meritoria et deo minus accepta. Item debes frequenter superiores et meliores te attendere

tam boies q̄ ip̄m dñm iesuz xp̄m qui ait. Discite
a me quia mitis sum ⁊ humilis corde. ut sic alio
rum cōpunctiōe vilescas tibi metipsi. Nec autē
cum homo diutius actitauerit ⁊ in his diuti⁹ se
exercuerit incipit seipsum qualē ē i v̄itate agnosce
re. Verū si affectuose se in his exercuerit: ⁊ pseue
rāter in eis p̄māserit extūc incipit affectus indue
re: ut qualem ip̄e se cognouit vilem inopem ⁊ c̄. in
primo ascēsu talē etiā imo pot⁹ viliorē q̄ melio
rem: nisi inde scandalus primo oriatur. desiderat
se ab alijs reputari quātum in ipso est. Et hic est
scōs ascēsus ⁊ scōs gradus humilitatis. Tertius
v̄o gradus ⁊ ascēsus est cū homo p̄ humilia ex
ercitia ⁊ v̄itatis cognitiōē talē induerit humilitatis
affectum q̄ etiā in magnis v̄tutibus ⁊ sub
limibus donis non extollitur ⁊ nihil sibi ex ip̄is
blanditur: totū ei a quo om̄ia bona sua recepit: re
fundens ⁊ integrum restituens. Talis fuit hūilitas
christi: talis etiā est humilitas angelorum
⁊ sanctorum in gloria.

Incipit quarta pars de descensio
nibus spiritalibus que sunt in duplici differentia
videlicet ad seip̄m ⁊ ad proximū. Ca. lxxiij

Adisti nunc o homo de
scensus quibus descendisti. i. audisti q̄li
ter ascensiones in corde debeas dispone

re ⁊ quibus exercitijs ⁊ gradibus ascendere. quō
p deuotā orationē debeas diuinus auxiliū imple
rare. quale quoq; sis premiū recepturus. Et hec
sunt illa q̄nq; q̄ tibi in p̄ncipio p̄ponebātur. Sz
quia diuina scriptura de his ascensionibus alibi
loquitur dicēs. Vidit iacob scalam erectam ⁊ an
gelos dei ascendētes ⁊ descendentes in ea: mira
ris forsitan. quō in his ascensionibus angeli viri
vtiq; sancti descendunt. Nam q̄ ascendunt non
est mirandū. Quāuis aut hoc nō absurde possit
intelligi q̄ etiā ipi sancti viri q̄ diu peregrinātur
q̄ diu p̄grauantur in corpore qd̄ corrumpitur: nō
ita possent p̄tinue ⁊ indefinenter ascendere: quin
aliquā corruptibilitatis pondere grauati deficiāt
in ascensu ⁊ descendunt ad t̄ps relaxando exerci
tium spūale. Alie t̄n sunt descensioēs vtilis ⁊ ad
p̄positum magis cōuenientes quibus etiaz veri
ascensores vt viri spirituales interdum p̄ t̄pore
ascensionis suas interrumpunt ⁊ assumunt sibi
vtilis descensionis. Et aut breuiter has descen
siones comprehendas due sunt huiusmodi descē
siones. Una qua homo descendit ad seipsum. Se
cunda qua descendit ad p̄imum ⁊ hec vtraq; de
scensio est tribus gradibus subdīstincta.
¶ De p̄mo descensu quo hō descēdit
q̄ntū ad seipm d̄ gradu sup̄iori ad inferiorē. c. lxx

Primo igitur homo descen-

dit ad seipsum cum verbi gratia aliquis
in altiori ascensu constitutus: et ad sub-
limiores gradum pervectus: interdum
tamen descendit ut se perfectius in inferi-

ori gradu creceat ne semper supra ascendens negli-
gens amittat quod inferius iam acquisiuit. Neque
enim ita aliquis in his omnibus ascensionibus ad
anteriora se debet extendere et quasi non esset peni-
tus opus ad posteriora respicere. sed ita debet ad
anteriora se extendere et de virtute in virtute perficere
ut nequaquam negligat gradus ad quos devenit vel
per quos ascendit: ut quod iam obtinuit summope stu-
deat custodire. Vbi gratia. Per timorem prius fuisti
compunctus et per meditationes mortis tue extremi iu-
dicii et penarum inferni: et multa bona egisti: ac dein-
de venisti ad spem: et memoria celestis glorie et be-
neficiorum dei dulcius te ad compunctionem amoris
incitasti. Nunquid iam timorem debes relinque-
re. nunquid iam ex toto meditationes mortis et iu-
dicii debes omnino postponere? Non ita Interdum per
spem ad superiora debes ascendere et celestem glo-
riam speculari ut eius pulchritudine alliciaris ad ul-
teriorem ascendendum. Interdum vero per timorem debes descen-
dere et vanitatem mundi et brevitatem vite tue: et acerbi-
tatem penarum infernalium studiosius contemplari. ut ter-

rearis infirius descendere: vt sic ante traharis p
spem: a posteriori vero per timorem quasi quodam
aculeo pcedere et ascendere cōpellaris. vt ita sem
per in tuis exercitijs inter timorē et spem et carita
tem ascēdas et descendas: donec ip̄a caritas fue
rit pfectissima: foras mittēs timores: ne videlicet
in torporē v̄ securitatem incidas, aut p̄sumptio
nem. Sic vtiq; angeli. i. viri sancti ascendūt in ce
lum p affectum et desiderū, et descendunt in abyf
sum v̄ viuētes in infernū p diligētē cōsiderati
onem. In quo tñ gradu amplius quis se debeat
exercere. discretione opus est vt discernat fm pro
fectus status et cōditōes psonarū. Sic itaq; ascē
dendo et descēdendo vtrumq; pedem xp̄i cuius ma
ria amplecteris peccatrice. Sic misericordiam et
iudiciū cum ppheta dño decantabis. Ad hos
duos ascensus et descensus om̄ia q̄ in scripturis
sunt. referuntur fm August. vt vics misericordiā
ames: timeas ptātem. Vnd̄ ppheta sanctus in di
uina locutione. hec duo se narrat solū mō audiuis
se. Semel inq̄t locut⁹ est de⁹ duo hec audiui quia
tibi dñe est m̄ia. et tu reddis vnicuiq; iuxta opa
sua: ppter hec duo pph̄e. ppter hec duo oēs sunt
scripture. Audi btm Grego. hūc tibi ascensum et
descēsum recōmendātem. Quāuis inquit securi
tati timor semp longe videatur abesse: nobis tam̄
nihil est securiusq̄ sub spe semp timere: ne incau

ta mens aut desperādo se in vicijis deñciat aut ex
tollendo de donis ruat. An̄ districti em̄ et piij iu-
dicis oculos quāto de se mēs sub spe hūllius tre-
pidat tāto in illo robusti? stat. Si ergo nō vis vt
veniat tibi pes supbie quo cadūt oēs q̄ operant̄
Iniquitatē: noli a timore pedē totaliter remouere.

**¶ De secundo descensu quo interdū
necesse est hominē descendere ad morum erectio-**

rum ⁊ gestum disciplinā. Ca. lxxij

Secundo etiam o ho-

mo nōnunq̄ ad teipm̄ debes descē-
dere ⁊ exteriorē hoīem debite in mo-
ribus disponere ⁊ ordinare vt inte-
rior tua deuotio ⁊ interna sc̄titas

in gestibus exterius ⁊ moribus elucescāt. Itaq̄
rege mores tuos exteriores vt sis tibi custodit̄
sis alijs exēplaris: sis amabilis vniuersis. Hoc
aūt optime cōplebis si tria in exterioribus mori-
bus studueris obseruare. Primo vt mores tui
sint maturi. Secōdo vt sint hūmiles. Tertio vt sint
benigni. Maturitas reddit te exemplarem alijs.
Hūilitas custoditū tibi. Benignitas facit ama-
bilem vniuersis. Maturitas aūt in hoc consistit
vt homo non sit leuis ad currēdum nec pronus
ad risum: nec curiosus vel x̄bosus seu ioculator
Dec maturitas caput regit: intus mentem com-

ponit et totum corpus exterius ab insolentia custo-
dit. Caput regit ne leuiter hincinde circumferatur
oculos ne vagentur: aures ne curiose auscultent
et sic de singulis. Morum humilitas depmit cerui-
cem: humile format rursus et gestus coplanat: ve-
stitum simplicem amat: sese inter nouissimos locat
ostentationis notam declinat: singularitates fugit
ad aliorum obsequia agilem facit et promptum. Be-
nignitas facit affabilem et compassionem afflictis: tra-
ctabilem et exorabilem et flexibilem ad consilia im-
pertienda communicationis sui et suorum in bono:
hilaris et modestus iocundus et fidelem et socia-
lem gratum et beneficium. Nec autem benignitas
quantum ad quedam signa exteriora benignitatis
quam philosophus amicitiam vocat: est necessaria ad so-
cialiter conuiuendum. Nullus enim: ut ait: potest per
diem viuere cum tristi et non delectabili. Ideo et
quodam debito naturalis honestatis constringes-
ris ut alijs delectabiliter conuiuas per benignitatem. Vnde
principue cum inter alios fueris: debes te benignum ostende-
re et delectabilem exhibere. et in conuictu multorum mentis
tristitiam quadam vultus hilaritate te docet simulare. ve-
rum effusa dissolutio cauenda est: ne sub pretertu pie-
tatis nutriatur vitium vanitatis. Ergo ut ait Hug.
Si cum alijs fueris et mutua delectat rationum collatio:
fiat primo de scripturis: de moribus: nunc de miseris huius
vite et gemiscamus: nunc de spe futurorum gaudiorum et
gaudeamus nunc mutui secrete reuelatione recre-

mur: nūc siml' ad illā visionē iesu: ac bona celestia
suspirem'. Si hō nōnūq̄ vtile est vt intensus ani
mū ad inferiora q̄dam ⁊ iocunda laxem' sint lax
amēta illa plena honestatis: vacua leuitatis: ⁊ sic
careāt nimio pōdere nō tū careāt edificatiōe. In
his ergo tribus maturitate: hūilitate ⁊ benignita
te: tota exterior morū disciplina p̄sistit. Hūilitas
aūt maturitatē temperat: ne elata videat. Beni
gnitas ne austerā ⁊ indignabunda.

Tertio descensio quātū ad seipm
qua hō fragil' nō diu vl' sp̄ spūalib' valēs insiste
re. necesse h̄z se in ope manuū exercere. La. lxxvii

Tertio debes frequē
ter descendere: ⁊ op' aliqd corpale
vl' manuale arripe: imo certe ita de
bes exercitiū tuū ordinare vt quoti
die teipm in ope manuū suis ⁊ cer
tis tpib' exerceas. ⁊ suis rursus tpibus in ascen
siōib' cordis pficias: quāq̄ a cordi p̄fectib' for
sitan maib' opās nō impedir'. Notes eī infra op'
ozare: meditari: in timore te ⁊ desiderio exercere.
Scti p̄res n̄ri hoc p̄ reglā habuerūt: vt q̄nto fide
li' se ad op' manuū p̄ferrēt: tāto ad altiorē puri
tatis ⁊ caritatis ascensum ⁊ sp̄ritualem profe
ctum sperabant se puenturos. Itaq; homo fragi
lis cū sis: noli te angelum putare q̄ semp vti' ci'

bo spūali quē tu nescis. vt tu etiā velis semp spi-
ritualib⁹ adherere: sed te ipsum certis tēpibus ex-
erce in ope manuali multiplici ratiōe. Primo ne
tedio victus iam etiā in toto relinquas spūale ex-
ercitium. Nec reputa te feruētiorē ⁊ magis spi-
ritualē q̄ fuit magnus illic Anthonius. qui nisi
si talem ascensu ⁊ descēsum inter opus manuale
⁊ spūale ab angelo didicisset. tedio victus ad se-
culu rediisset. Ideo vult Cassianus. q̄ qui nō
est quotidie contētus aliquid manibus opari nō
potest in caela finaliter perseuerare. Scdo em̄ q̄
uis ad modicum interdum illa manualia ab illa
vocatione te retrahunt postea tñ valentiorē ad
eam te reddunt. Nam vt audisti: nō potest cū con-
cupiscentiis ascendere. Sed ipse sunt q̄ ascēsum
impediūt. Ideo istas cōcupiscentias oportet te
vincere. precipue opera manuali. In desiderio ē
em̄ om̄is ociosus. Sic sepe ergo opus manū de-
seruit spūali ascensionē in quantum impedimenta
remouet ascendendi. Tertio cor tuum valde insta-
bile est: ⁊ hinc inde velut nauicula in fluctib⁹ ma-
ris fluctuans sic quatitur diuersis affectibus ⁊
meditationibus. Igitur vt dicit Cassianus Cor
tuū velut quedam anchora te decet figere ponde-
re videlicet ⁊ occupatione alicui⁹ operis manua-
lis. Quarto qm̄ plures aditus temptandi inimi-
cus in nobis reperit ociosis q̄ occupatis. Siq̄

dem occupatus vt aiūt vno demone temptatur.
ociosus vero innumeris demonibus deuasatur.
Quinto si diligenter aduertis ipm opus manuū
utiliter te admonet ad ascensum. Primo em̄ ad
monet te d̄ loco in quo te dñs posuit vñ cecidisti
Nam ibi cōstitutus inquietis plenitudine nō te
cuz labore oportuit opari. Et si adā positus erat
vt scriptura dicit vt paradysum oparetur: nō tñ cuz
labore sed eum colens cum summa delectatiōe ⁊
cōsiderās in inferioribus potentiā: sapientiam ⁊
benignitatem creatoris: in laudem eius ferebatur
Est igitur fm Bern. Opus manuū quasi vulne
rum ligamētum vñ d̄ corriperis ⁊ admoneris de
culpa. Siquidem post culpam datum est hoc pre
ceptum legis naturalis. In sudore vultus tui ve
sces pane tuo. Quotiens igitur manibus ope
raris: totiens admoneris de culpa transgressiōis
Itē p̄ opus manuū admoneris q̄ sex diebus sci
licet tota vita qua hic viuis oportet te laborare.
Nam tempus est laborandī. Septimo v̄o die fi
nita vita p̄nti dicit spūs vt a laboribus req̄escas
Admoneris igit̄ manuali opere illuc tendere vbi
te nō oporteat laborare: s̄ tñ vacare ⁊ videre qm̄
suavis est dñs. Sed ⁊ opus manuū reddit libe
rum ne sit tibi opus alijs applaudere ⁊ aliorum
aliqua d̄siderare. sicut ap̄tus scribit ad Thesalo.
Septimo fm Bern. Ip̄m opus manuū sepe su

cut corpus suo pondere et mole deprimat: ita non
nunquam per punctum dultius exprimit et efficit pu-
riorem. Propter hec et multa alia sancti patres no-
stri precipue in egypto tam fideliter laborauerunt. et
propter labores eorum a sanctis ita sublimiter extol-
luntur. Verumtamen ne a cordis ascensionibus lon-
ge discedas, ea debes magis opera corporalia quan-
tum in te est semper eligere que cum spiritualibus videntur
maioris convenientiam habere. sic sacros libros scri-
bere: quod minus ab ascensu impedit et est spua-
liter amplius fructuosus. Quot enim libros sacros
scribis, quasi tot veritatis preces facis: et quot
ex eis coniunguntur et perficiunt tot eris particeps me-
ritorum. Hinc opus scripture beatus Bernardus magis
approbat. Plures sanctorum patrum scriptores erant
Quidam fratres et discipuli in monasterio sancti Mar-
tini libros scribebant. De opere scripture inter
alia beatus Hieronymus Rusticum monachum specialiter
admonet. Plures sancti libros suos tamen ex humi-
litate tamen ad deuitandum otium propriis manibus scribe-
bant ut de ambrosio legitur et Hieronymus. Sane cum mani-
bus operaris non debes mente ociari sed ad pietatem
cordis te exercere orando aliquid aut meditatio-
nem certe quod scribis dulciter ruminando. Immo etiam
secundum Augustinum de opere monachorum poterit infra opus de-
uote aliquid decantare. Nec enim opus manuum
ista plus impedit quam seculares a suis carminibus

Impediunt manibus laborantes. Debes autem fide-
liter operari non sicut seculares qui recipiunt solum
mercedem transeuntem: tu autem non solum mer-
cedem temporalem, sed immarcescibilem coronam
in celis. Attende quod sancti angli laboribus occu-
patis pastoribus specialiter natum christum dominum nun-
ciauerunt. Noli tamen in labore esse nimius vel impor-
tunus, sed moderatus et discretus. Debes precipue in
ope manuum silentium custodire. Silentium enim in quo
iuxta prophetam est fortitudo nostra, et si ubique et semper
est seruandus: nisi necessitas cogat vel utilitas sua-
deat: maxime tamen in ope manuali. Iuxta illud apostoli, Ob-
secramus in domino iesu cum silentio panem vestrum manducate.
¶ De descensionibus ad primum vel
propter proximum. Et primus descensus fit ad
superioris iussionem. Ca. lxxviii

Similiter necesse est se-
pius propter primum ab istis ascen-
sionibus descendere. id est ad tempus cessare
non in toto deserere ascensiones. Tri-
bus etiam modis propter primum descen-
dimus, quia vel propter superiorem, vel propter equeles, vel propter
inferiorem. propter superiorem debet ascendere, cum ubi gratia
licet tu quantum in te est semper appetis tibi vacare
vel cum Lazaro peccata tua deflere et compuncti-
onem ex memoria peccatorum tuorum vel extremi
iudicii, etc., perficere: vel cum maria ad pedes iesu pre-

dicatis sedere. id est in vita et passione christi meta-
liter exercitare vel quouis magno ascensu. Et ec-
ce venit superior tuus et vocat te: iubet exire. mandas
descendere: statim sine mora martha ad pedes vi-
carii iesu. i. superioris procedat. i. tota humilitate et
deuota promptitudine descendat et inclinet se ab
interiori suo exercitio. quod si maria adhuc in domo
remanserit. et tamen se circa interiora a quibus inui-
ta auellitur occupas: etiam si sedeat ad pedes iesu
murmuret Martha. etiam si deplorat fratrem. in-
tret necesse est Martha domum interiorum scilicet
hominem. et vocet eam sub silentio id est occulte te
ipsum reprehendas dicens marie. Magister nunc
adest et vocat te. Adest ille cuius discipulatu te com-
misisti superiori tuo: hic vocat te et iubet exire: quod
adhuc sedes: Numquid non melior est tua vocatio
quam deuota obedientie impletio. Quo audito surgat
ipsa maria et procedat similiter ad pedes iesu dicens.
Paratum cor meum: Paratum cor meum. Paratum
ut ad tuum imperium michi vacem. Paratum cuius
iubes ut exterioribus ministrem. Hoc autem non
solum ad iussionem patris tui obligaris. sed etiam
nonnunquam fieri debet ad exhortationem fratris ex ca-
ritate. Omnia enim exercitia sua sancti patres liben-
tius postposuerunt tamen ut obedientiam inuiolabiliter
seruare potuissent: atque hoc super omnia reputabant
si non suam voluntatem. sed alterius adimplerent. Et

quāq̄ obediētia p̄cepti vel necessitatis est magis
necessaria noli tñ discutere an teneris vel non qz
sepius obedientia v̄l caritatis est magis merito
ria ⁊ caritatem auget deuote impleta.

¶ De secundo descensu ad primum
quo primo condescendimus auxilio v̄l consilio
admonitione vel correptione. Ca. lxx

Secundo ad primum

debes descendere primo cōdescen-
dere compassione motus ⁊ pietate
auxilio ⁊ consilio subuenire: vt scz
corporealiter afflictos iunes ⁊ eis

succurras: ⁊ multo amplius si videris spūaliter
afflictos adiuuabis quātū poteris admonendo
corripiedo ⁊ attrahedo in tēptatiōib⁹ ⁊ tribulati
onib⁹ cōsulēdo ⁊ cōfortādo. Nisi em̄ paulus d̄ ter
tio celo descendisset ⁊ de alto statu mentis sue in
firmioribus se inclinasset neminē attraxisset: sed
descēdit factis om̄ibus om̄ia. Et carnalibus qui
dem iesum p̄dicabat ⁊ hunc crucifixum: spūalib⁹
aut spūalia cōparabat. Sic ⁊ tu sis om̄ibus oia
singulis succurrēs put eoz necessitas erigit. Si
corpalis v̄rget infirmitas et corde cōpatere: libē
ter ministra quātum in te est p̄cipue domesticis.
Si rerum cōstringit paupertas: si potes tribue eis
⁊ succurre ei necessitatem interdum patiēdo vt

nō de supfluo s; de necessario offeras euz vidua
vt ex tua paup̄tate ⁊ necessitate quā pateris in ei
bor ⁊ vestitu ⁊c. Si non poteris subuenire rebus
saltem pijs admonitiōibus. Nam verbum bonū
est sup donū optimū. Et maior est elemosina spi
ritualis q̄ corp̄alis. Nū maxime si stas in ascen
siōib; cordis tui sub; videri aliquos a xp̄i iugo
suberrare: descēde festināter ⁊ relinque ascēsus si
ita tibi p̄ tpe visus fuerit expedire. attrahere: admo
ne: corripe. Nec dicas in corde tuo sufficit mihi
mea saluatio: p̄ me volo esse sollicitus nō p̄ alio
Nunquā ego supior ei; sum: Nunquā ego custos
eius p̄stitutus: Ecce talē cogitationē nō genuit
zelus dī. S; vt ait Grego. In quātū gratiā sup
ne aspiratiōis accepisti. a prauitate primū reuo
ca eternū regnū vel suppliciū eo mō quo superi;
dictū est errati ānūcia vt disci angelus merearis
Sic igit; x̄bū admonitiōis oībus impēde. put ti
bi p̄ vno quoq; visus fuerit expedire. Cogita s̄m
Bedā q̄ inter hoies sublimior ⁊ deo gratior cō
uersatio esse nō p̄t q̄ eoz qui se castigāt a vitis.
qui virtutum studijs animū subigunt. Insup etiā
alios quotidiano exercitio ad auctoris sui grati
am studēt p̄nertere ⁊ crebra aiarū fidelius acqui
sitiōe gaudiū semp patrie celestis student augere
Nec aut nō de p̄dicatiōe publica intelligim;. sed
de priuata admonitione ⁊ fraterna exhortatione

de qua dicit. Antequam mandauit deus de primo suo. Predicatio ergo publica non sine summo moderamine a quouis maxime a iuuenibus debet arripi. nisi quidam sint virtutum pleni et gratiarum admodum conche: que non effundit nisi ipsa prius fuerit plena. In Bern. sup Cantica. Et vere durum et periculosum est. ut qui non habet nisi modicum olei exponat illud. nisi forsitan ad probet inuersionem: ne plus contra ordinem caritatis: alios quam seipos diligere videatur. Similiter debes descendere spiritu lenitatis pro motu et fratri compassus cum videlicet videris aliquem peccare vel inordinate se regere. quocumque modo hoc propter penderis ut ei pie condescendendo pro fraternam correptionem valeas eum superius trahere et producere ad meliorem emendationem. Nec debes quantum in te est promittere in aliquo vitium regnare. sed compassione et humilitate preecedentibus. debet te zelus moderatus et discretus comedere: ut ubi emendam presumis non cesses increpare. Semp tamen attendas teipsum ne et tu tempte ris ferueat igitur ut Bern. ait in nobis iste zelus charissimi amor iusticie: odium iniquitatis. Nemo fratres vitia palpet peccata dissimulet nemo. Nemo dicat: Nunquid custos fratris mei sum ego? Nemo quantum in se est equanimiter ferat ordinem deperire minui disciplinam. Sic ergo debes primo subuenire auxilio: ut si corporaliter egeat elemosi

na corporali succurras: si vero spūaliter egeat mi-
sericordiam spūalem ⁊ auxilium spūale libenter
impende. Scdo debes primo tuo subuenire con-
silio: instruendo ⁊ dirigēdo errantē: maxime in tē-
ptationibus ⁊ spūalibus exercitiis. Sed videas
ne alios doceas qđ ipse nescias. Melius est hūi-
liter p̄fiteri ignorātiā q̄ p̄sumptuose velle do-
cere. Sit igit cōsiliū tuū semp diuine scripture
cōsonum. Ea tñ q̄ in cōsilio recipis. vel de quib⁹
cum alijs cōsulendo p̄cipis si secreta fuerint ca-
ue ne publiques maxime de temptationibus aliorū
Inde em̄ sepe periculā veniūt: vt in secunda col-
latiōe patrum dicit. In consilijs etiā dandis ca-
ue ne sequaris tuas passiōē v̄ inclinationē. Nā
illa p̄uertit iudiciū ⁊ zelus sapere nescit. Item
anteq̄ des cōsiliū maxime arduū diu delibe-
rato. ⁊ nō qđ prius occurrerit edicito. sed delibe-
ra te submisso semp tuo cōsilio sentire aliorū ne p̄ti-
nar inuentaris ⁊ velis tu magis consentire hūi-
libus q̄ tibi consentiri. Vñ nullius tu consiliū
d̄bes vilipēdere. Deus em̄ sepe reuelat paruulis
q̄ abscondit a sapiētibus. s; oīm consilia atten-
das: nō tñ suscipias s; oīm probate. Ap̄tus ait
quod v̄o bonū fuerit ip̄m tenete humiliter cōsen-
tiendo finaliter.

¶ De tertio descensu quo necesse ha

bet superior descendere propter curam et sollicitu-
dinem subditorum.

Ca. lxx

S vero sub te habue-

ris inferiores: tunc te oportet multo amplius et frequētius descendere. immo sepiissime ascensiones deserre ut vaces subditis in custodia et disciplina. In custodia ut serues astantes qui iam digne cōuersātur. In disciplina ut corrigas errātes et minus ordinate cōuersātes. Alias certe dñs sanguinē aīarum subditarum de manibus tuis requireret. Et nisi fratrem minimū quātum in te est adduxeris: faciē Ioseph veri saluatoris nō videbis. Vide hīc quō periculosus est status superior quo necesse est ut homo seipsū deserat et sepe dum negligit perdit. Nam dum foris homo multum occupatur et interius ociatur: nōnunquā ascensiones negligit et ad cor durum descēdit et insensibilis fit solum exteriora sentiens. et spūalia nō degustās: sic bene oñdit Bern: in. i. li. de consideratione. Igit̄ cōsilio scōrum quātum in te est semp locū superiorem et nimiam occupationē exteriorem deuota salua semp humili et prompta obedientia. Cum vero aliquis cogitur exterioribus occupationibus deseruire debet valde solícite quācunq; p̄t ut t̄ps habuerit ad intima recurrere et sibi ipsi va-

care: ne ut dictus est insensibilis efficiatur. Unde Grego. Sancti inquit viri qui exterioribus ministerijs de fuisse officij necessitate cogunt. studiose semper ad cordis secreta refugiunt ubique cogitationis intime cacumē ascendunt. et legem dñi quasi in mōte precipiunt dum postpositis tumultibus actionū suarū tpalium in cōtemplatiōis sue v̄tice superne voluntatis sententiā p̄scrutātur. Et em̄ exterioribus officiis in offensa deseruiāt ad cordis secreta recurrere incessabiliter curant. etc.

De quatuor in quibus incipiētes deo seruire debēt esse cauti si proficere volunt.

Quatuor autē sunt in quibus noui et incipientes cauti debent esse si volunt proficere. Primum ut ab illa voluntate qua ad religionē venerūt. et a primo nouitiatus feruore nō tepescāt. sicut cuiusdam in Apocalypsi impropertur. 'Habeo aduersum te: quia caritatem primam reliquisti. quapropter penitentiā age. et prima opera fac. Caritatem primā relinquūt: qui cum primo sint feruentes et deuoti ad omnia. postea tepidi effecti et desides: tradunt se leuitatibus et vitia expugnare et que expurgare venerāt: permittunt sibi dominari seruiētes deo p̄ suo libitu: non p̄ eius beneplacito voluntatis. Unde dñs filiis israel p̄ces

pit. Memētote diei huius in qua egressi estis de
egypto. Dies qua d̄ egypto egredimur: est bona
voluntas qua educimur de seculo hui⁹ semp me
minisse debem⁹: vt a feruore illius nunq̄ retroce
dam⁹. Nū quidā volens religionez ingredi de se
culo quesuit de quodā sctō patre: quō viuere de
beret. At ille dixit ei. Vide qualis primo die fue
ris: ⁊ sic semp viue. Hoc est cōsidera statum volū
tat̄ tue in p̄ma die qua religionē intrare disposui
sti: q̄ hūilis tūc fueris: q̄ patus tunc obedire ad
oīa taz aspera q̄ despecta q̄ patiēs ad correptio
nes: ⁊ penurias ⁊ labores q̄ h̄cūdus ⁊ timoratus
q̄ sollicitus vt emēdares vitam tuā. ⁊ dies quos
in seculo perdidisti recupares: q̄ parū curās ru
mores seculi querere vel referre: nec detractiōib⁹
intentus: nec aliquibus curiositatibus occupat⁹
⁊ quō fugisti ⁊ abiiecisti om̄es carnales affectus
⁊ effectus ⁊ te totū obtulisti dño holocaustus vi
uus: vt nihil deinceps in te viuat de vita peccati
sed tota mactetur ⁊ immoletur dño: obediētie fer
ro per sacerdotis ministeriuz. i. prelati tui: vt xp̄o
in te innouato resurgas. Scdm hanc formā sem
per postmodū stude viuere: ne aliter in scola reli
gionis dediscere ⁊ retrocedere magisq̄ p̄ficere vi
dearis. Sicut illi qui vadunt ad studium littera
rum: ⁊ tps vane p̄sumentes redeunt domū: expē
sas solum computāt cōsumptas. quia quid p̄fe

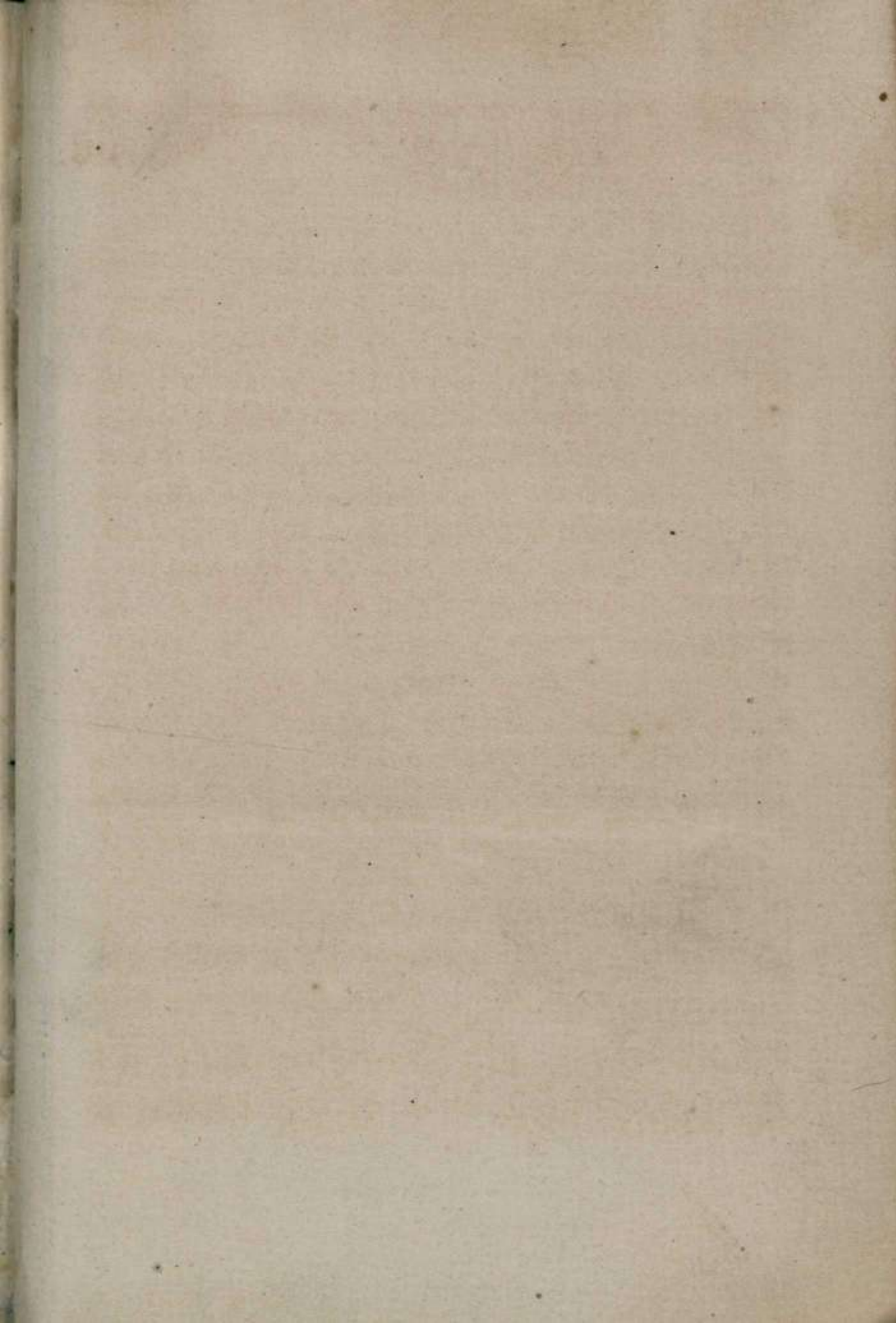
cerint nō apparet: sic ⁊ nos qñ t̄pus in religione
expensum cōputamus. ⁊ p̄fectus virtutū exigu⁹
est cū forte in nouitiatu deuotiores ⁊ feruētiores
fuerimus q̄ post plures annos. Hoc em̄ est vere
cundum ⁊ valde nociuus. Ad heb. v. Cum debe
retis magistri esse virtutum p̄pter t̄ps quo diu in
religione fuistis. rursus indiget̄ vt vos doceamini
que sunt elementa exordij sermonū dei. i. ne
cesse habetis doceri sicut rudes nouitij quō inci
piendū esset seruire dō. ⁊ facti estis qui lacte op⁹
habetis nō solido cibo. i. tales estis qui molli⁹
blandimentis puerilium cōsolationū ⁊ carnaliū
fouerī indigeatis ⁊ fortia exercitia virtutum pati
non valeatis in duris reprehensōibus ⁊ contu
meliis. in necessitatibus in p̄cussionibus p̄ xp̄o.
Om̄is em̄ qui lactis est p̄ticeps: expers est sermo
nis iusticie. Puerulus em̄ est tam meritis q̄ vir
tute. Sc̄dm̄ est: a quo incipiens d̄bet esse cautus
ne moueatur malis exemplis tepidorum ad imi
tādum ea. Sicut quidam infirmi spiritu videntes
alios apud se desides in fuitio dei: ociosos ⁊ ver
bosos: elatos ⁊ rebelles: ambitiosos ⁊ alijs mo
dis vitiosos: dicunt apud semetip̄os. Si alijs b̄
licet quare nō ⁊ mihi: Et proniores ad malus: ex
emplum sumunt ab his quos deteriores vident
⁊ gaudent se socios inuenisse vitiorū ne soli pos
sint erubescere. Quia si parcitur alijs volunt ⁊

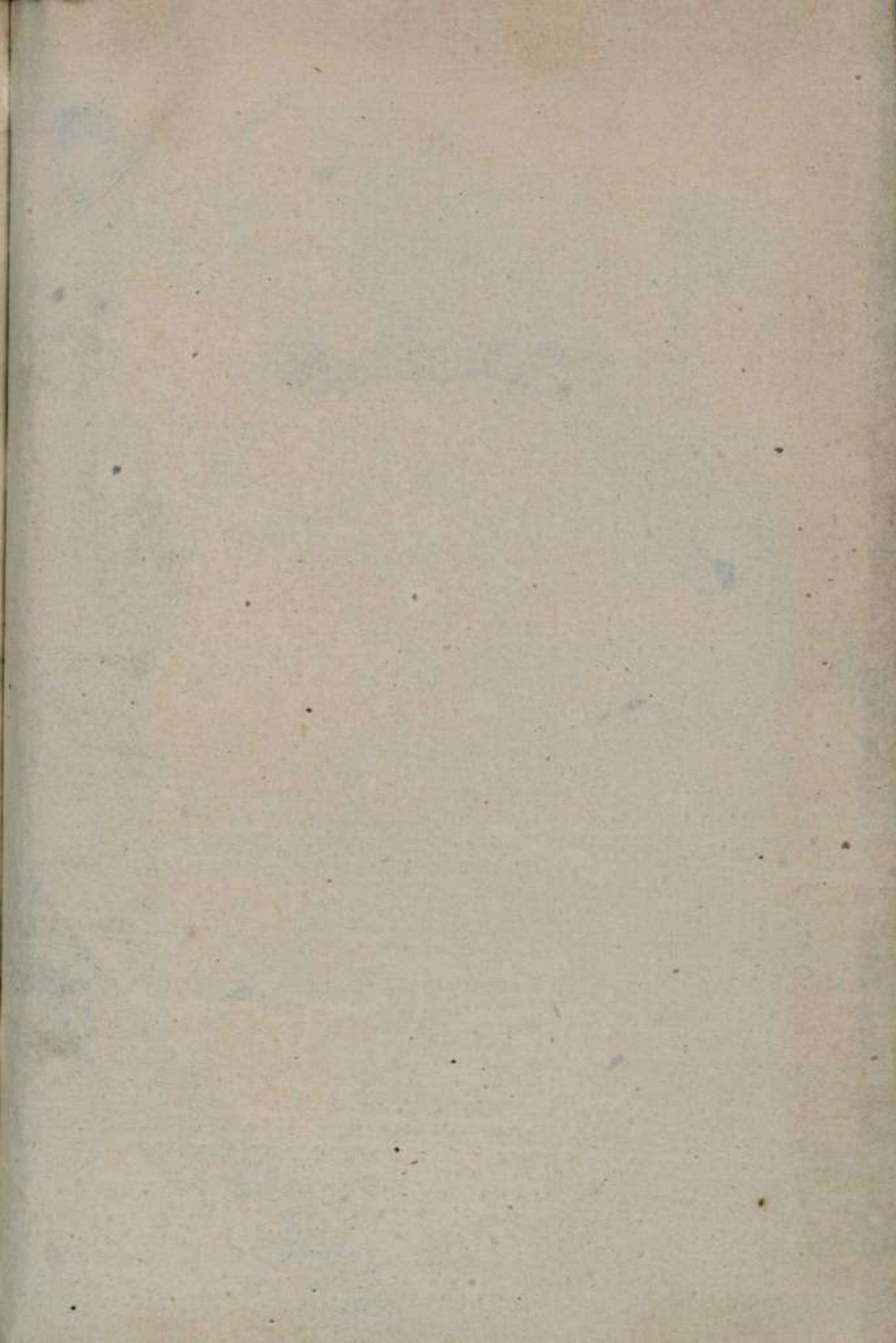
sibi in similibus parci. Contra hoc deuotus dei
seruus apud seruire debet. Ego veni pure pro
deo. non pro aliquo alio: et ideo nolo aliquem sequi
ad hoc ut a deo retrocedam. quia si tantos hic di
scipulos sciuissem nunquam eorum societatem elegissem.
Unde solos illos imitari debeo: qui ad hoc infor
mat me: propter quod religionem intraui. id est ut apprehen
dam deum et satisfaciam ei de peccatis meis: et pro
meream gloriam sempiternam. Victor et artifex no
bile opus volens facere: querit non alia quam meliora
exemplaria que potest habere. Et viator non que
rit viam ab ignorantibus. sed a scientibus eam et
qui sepe ambulauerunt per eam. Iohannes. Noli imi
tare malum sed bonum. Tertium est quod cauere debet ne
iudicet temere facta aliorum maxime ubi nescit qua
de causa vel intentione flant. Sicut cum non vide
mus aliorum cogitationes: ita nec intentiones eorum que
hoc vel hoc fiat. Unde quicquid aliquo modo po
test excusari. semper ad meliorem partem interpretemur
si volumus tranquillam cor nobiscum habere et cum
alijs: et alios non turbare et deum non offendere. quia
sepe iudicamus malum esse quod in se non est malum
et peccatum propter temeritatem usurpando nobis iudi
cia dei de occultis cordum. Magistri nostri vis
ce dei aliquando id possunt iudicare per coniectu
ras circumstantes alios non expedit per nos esse in
dicandos: donec plene eruditi in omnibus per do

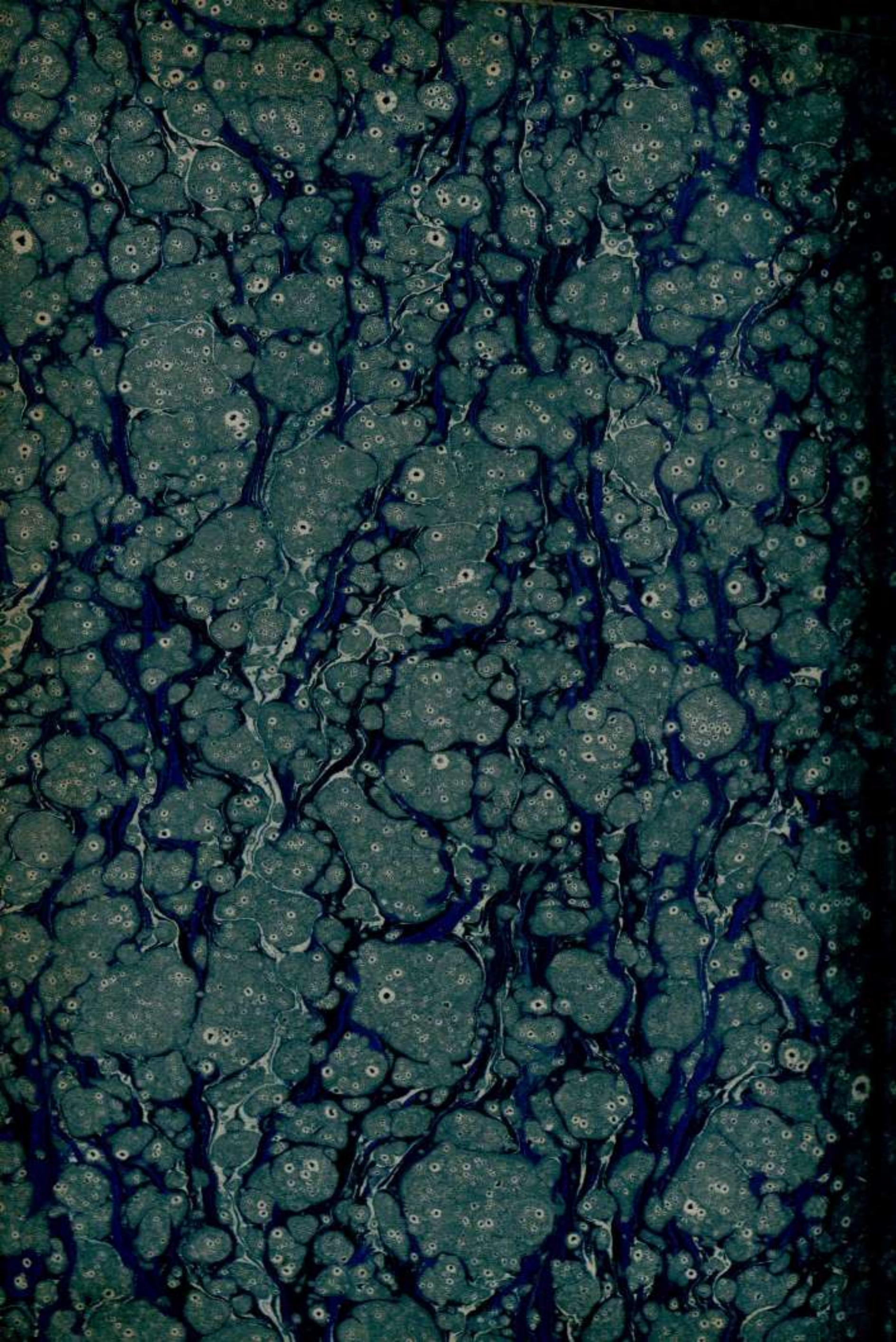
num discretionis spirituum ⁊ vere spirituales ef-
fecti omnia dijudicemus ⁊ nos a nemine iudice-
mur sicut clare videns qui cecum videt: nec tñ a
ceco videtur: cum cecus non videat seipsum. Ro-
ma. xiiij. Tu quis es qui iudicas alienum seruū:
Suo domino stat aut cadit. Sepe em̄ merentur
temerarij iudices aliorū. vt aut in similibus: aut
grauioribus excessibus cadere permittantur: vt
discāt ex sua infirmitate compati aliene. Luc. vj.
Nolite iudicare vt nō iudicemini. In quo em̄ iu-
dicio iudicaueritis iudicabimini. Quartū in quo
cauti esse debent nouicij est: vt nō frangantur ad-
uersitate vlt̄ temptatione. sed cogitēt quia ad hoc
venerūt: vt om̄ia que eis hac vita possint accide-
re sustineant p̄pter deū. sicut qui intrat bellus: scit
q̄ nō quietē ⁊ delicias. s̄ laborē ⁊ vulnera oportet
eū expectare. Actū. xiiij. Oportet nos p̄ mul-
tas tribulationes intrare in regnū dei. Luc. vlti.
Oportuit xpm pati. ⁊ ita intrare in gloriā suam.
ca. 5. benedictura de reformat. m. d. c. z.

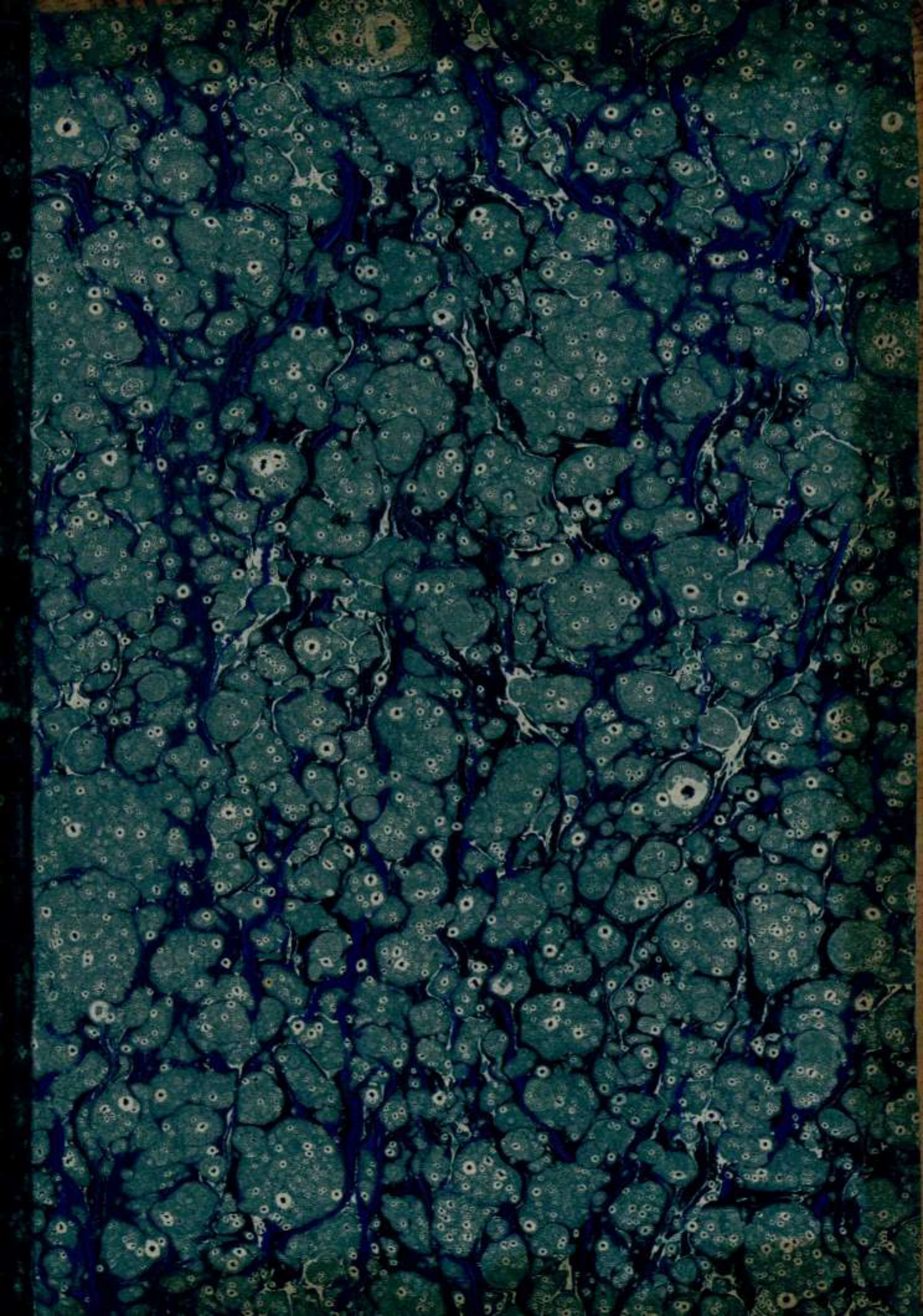
ExPLICIT deuotus tractatulus dñi
Berardi de zutphanie. de spiritali-
bus ascensionibus. vna cum tracta-
tulo de quattuor in quibus incipiē-
tes deo seruire: debent esse cauti: si

GERARDI
DE ZUTPHANOR
TRACTATUS
DE
VIRTUTALIBUS
ASCENSIONIBUS.

173